

171. driftsår

ÅRSRAPPORT 2013

Sparebanken Øst

INNHold

Nøkkeltall.....	side	2
Styrets beretning.....	side	3-19
Eierstyring og selskapsledelse.....	side	20-33
Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5....	side	34
Resultatregnskap.....	side	35
Balanse.....	side	36
Endring egenkapital.....	side	37
Kontantstrømoppstilling.....	side	38
Noter til regnskapet.....	side	39-120
Gavetildeling 2012 utbetalt i 2013.....	side	121
Revisjonsberetning.....	side	122-123
Årsberetning fra Kontrollkomitéen.....	side	124

Nøkkeltall - konsern

	2013	2012	2011	2010	2009
Gjennomsnittlig antall utestående egenkapitalbevis	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183	15.606.370
Gjennomsnittlig egenkapital (mill. kr.)	2.268,1	1.960,6	1.814,5	1.632,2	1.343,4
Gjennomsnittlig forvaltn.kapital (mill. kr.)	30.178,7	28.698,8	26.502,2	23.515,3	23.556,2
1. Egenkapitalrentabilitet (%)	12,46	13,38	8,58	18,70	21,91
2. Resultatnivå I (%)	0,94	0,91	0,59	1,30	1,25
3. Resultatnivå II (%)	1,34	1,34	0,86	1,66	1,81
4. Rentenetto (%)	1,87	1,78	1,66	1,78	2,05
5. Kostnader/inntekter (før tap på utlån/garantier) (%)	42,04	43,20	55,95	41,82	42,04
Kostnader/inntekter ekskl avkastn. på finansielle invest. (%)	44,55	48,48	55,77	56,77	55,43
6. Kostnadseff. personalkostnader (%)	0,54	0,57	0,63	0,60	0,75
7. Kostnadseff. øvrige kostnader (%)	0,37	0,39	0,42	0,54	0,51
8. Kostnadseff. sum driftskostnader (%)	0,97	1,02	1,09	1,19	1,31
9. Egenkapitalandel (%)	7,93	6,99	6,55	7,12	6,84
Vekst i forvaltningskapitalen - siste 12 mnd (%)	4,86	4,00	15,16	12,65	-12,76
Vekst i brutto utlån til kunder - siste 12 mnd (%)	13,83	1,71	13,65	17,12	-4,91
10. Tap i forhold til netto utlån til kunder (%)	0,07	0,11	0,09	0,06	0,17
11. Andel tapsavs. i forhold til brutto utlån til kunder (%)	0,54	0,65	0,64	0,86	0,92
12. Innskuddsdekning (%)	48,78	51,81	40,27	39,18	43,91
Kapitaldekning (%)	18,41	15,68	15,77	17,16	17,11
Kjernekapitaldekning (%)	15,75	14,85	14,23	15,39	14,15
13. Ren kjernekapitaldekning (%)	13,23	12,76	12,07	12,93	11,96
Antall årsverk	233	224	252	261	267
Utbytte (kr.)	3,00	3,00	2,00	5,00	4,00
14. Fortjeneste pr. bevis e/skatt (kr.)	5,90	5,69	3,46	7,22	7,05
15. Eierbrøk (%)	43,28	44,98	46,04	49,05	49,63
16. Bokført egenkapital pr. bevis (kr.)	49,29	43,22	40,49	39,14	35,56
Omløpshastighet (omsatt/utstedt %)	21,81	11,69	21,61	45,09	103,10

Nøkkeltall for 2012 er omarbeidet som følge av implementering av revidert IAS 19. Kapitaldekningstall er ikke omarbeidet.

Definisjoner

1. Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig egenkapital
2. Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
3. Resultat før tap på utlån/garantier i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
4. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
5. Sum driftskostnader i % av netto rente- og kredittprovisjonsinntekter og sum andre driftsinntekter
6. Personalkostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
7. Andre driftskostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
8. Sum driftskostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
9. Egenkapital ekskl. utbytte i % av forvaltningskapitalen
10. Tap i % av netto utlån til kunder ved periodens begynnelse
11. Tapsavsetning utlån i % av brutto utlån til kunder
12. Innskudd fra kunder i % av netto utlån til kunder
13. Netto kjernekapital fratrukket fondsobligasjoner i kjernekapitalen i prosent av beregningsgrunnlaget (risikovektet balanse)
14. Eierandelskapitalens del av bankens resultat etter skatt pr. utestående egenkapitalbevis pr. 31.12.
15. Egenkapitalbeviserandelen av total EK (ekskl. avsetn. årets utbytte) i prosent. (Grunnlag pr. 01.01, tidsvektet ved emisjon).
16. Eierandelskapital dividert på antall egenkapitalbevis. Årets avsetning til utbytte er holdt utenfor beregningen.

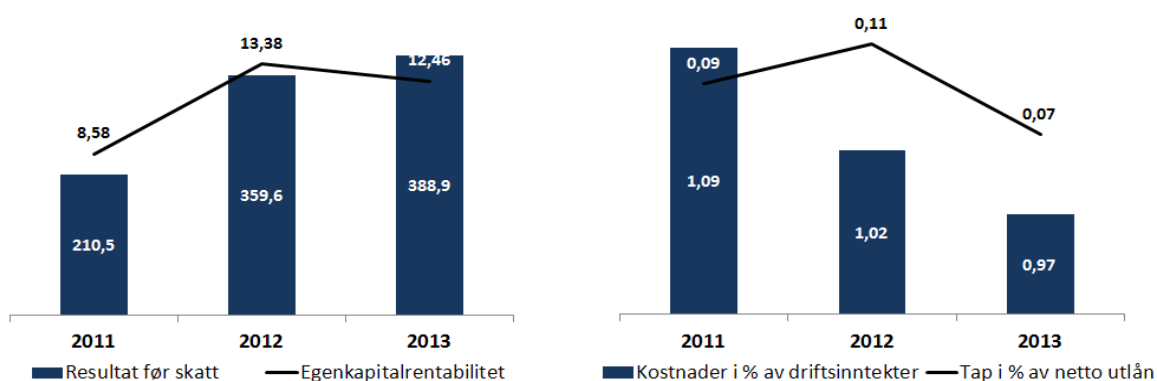
STYRETS ÅRSBERETNING FOR 2013

Bankens 171. driftsår viser et resultat før skatt for konsernet 388,9 mill. kroner, en økning på 29,3 mill. kroner fra 2012. Sparebanken Øst konsernet består foruten Sparebanken Øst av Sparebanken Øst Boligkreditt AS, Sparebanken Øst Eiendom AS, Øst Prosjekt AS og AS Financiering. I konsernet inngår også konseptene DinBANK.no, Topprente.no og Boligkreditt.no. Sparebanken Øst betjener sine kunder gjennom et tradisjonelt, men effektivt filialnett i det sentrale østlandsområdet. Resten av landet betjenes gjennom innovative nettkonsepter.

VIRKSOMHETEN I 2013

Konsernet oppnådde i 2013 et resultat før skatt på 388,9 mill. kroner mot 359,6 mill. kroner i 2012. Forbedringen skyldes i hovedsak økte netto rente- og kredittprovisjonsinntekter gjennom blant annet vekst i utlån til kunder, gevinster ved salg av eiendom og reduserte tap på utlån. Bankens aksjer i Frende Holding AS og Nets Holding AS er ved utgangen av 2013 verdivurdert til henholdsvis 226,0 mill. kroner og 174,9 mill. kroner. Verdiendringene er ført over totalresultatet på tilsammen 183,7 mill. kroner. Totalresultat for konsernet var 454,4 mill. kroner mot 289,1 mill. kroner i 2012.

Konsernet Sparebanken Øst består av morbank og fire 100 prosent eide datterselskap. AS Financiering er en sentral aktør innen bruktbilfinansiering. Sparebanken Øst Eiendom AS med datterselskaper eier og forvalter bankens egne eiendommer, i tillegg til å drive kommersiell eiendomsdrift. Sparebanken Øst Boligkreditt AS verdipapiriserer boliglån for banken og det oppnås lavere fundingkostnader for konsernet. Øst Prosjekt AS har som formål å overta prosjekter for sikring og realisering av utsatte engasjement i morbanken. Bankens datterselskap har i 2013 vært viktige bidragsytere til konsernets samlede inntjening.

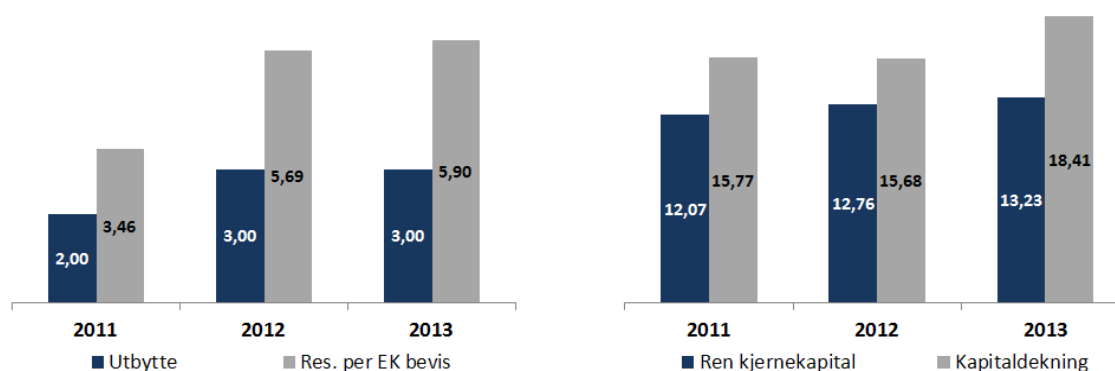

Forvaltningskapitalen har økt med 1.439,4 mill. kroner siden forrige årsskifte og utgjør 31.077,3 mill. kroner ved utgangen av 2013. Netto utlån til personkunder økte med 21,2 prosent, mens netto utlån til næringskunder er redusert med 12,3 prosent. Bankens nettkonsepter bidrar til veksten i alle bankens markeder. Det er i 2013 etablert en filial på Hønefoss. Det er ikke gjennomført forsknings- eller utviklingsaktiviteter i konsernet Sparebanken Øst i 2013.

Risikobildet har utviklet seg positivt i 2013. Kredittrisikoen uttrykt ved vår risikoklassifisering viser en lavere andel engasjementer med høy risiko. En økende andel privatkundeengasjementer bidrar til ytterligere redusert konsentrasjonsrisiko. For alle øvrige risikoer ligger måltallene innenfor de risikorammer som er fastsatt av styret. Etterlevelseskontroller utført av intern revisor og av controller etterlevelse viser en gjennomgående tilfredsstillende prosess for vurdering av risikoer, tilfredsstillende utforming av prosesser og rutiner og at etterlevelsen av prosesser og rutiner er god. Det er ikke registrert hendelser i 2013 som har medført fare for vesentlige tap.

Konsernet er godt kapitalisert med en ren kjernekapitaldekning som utgjør 13,23 prosent pr. utgangen av 2013 basert på standardmetoden i Basel II-regelverket. Tilsvarende for 2012 var 12,76 prosent. Egenkapitalen viser en solid avkastning i 2013 med en egenkapitalrentabilitet på 12,46 prosent for 2013 mot 13,38 prosent i 2012. Betydelige inntektsføringer i forbindelse med Eksportfinans ASA påvirket rentabiliteten i 2012.

Styret foreslår et utbytte på 3,00 kroner pr. egenkapitalbevis. Fortjeneste pr. egenkapitalbevis etter skatt for konsern er 5,90 kroner. Bokført egenkapital pr. bevis pr. 31.12.13 er 49,29 kroner eksklusiv foreslått utbytte. Foreslått utbytte er innenfor vedtatt og kommunisert utbyttepolitikk og utgjør 50,8 prosent av egenkapitalbevisernes andel av årsresultatet. Det er foreslått avsatt 5,0 mill. kroner i gaver til allmennyttige formål. Gavene tildeles etter søknad til forstanderskapets gavekomité. Styrets innstilling til utbytte og gaver gir etter styrets oppfatning en god balanse mellom bankens ulike interessegrupper.

Styret og administrasjonen vil berømme de ansatte for god innsats i 2013. Det er gjennomført programmer for medarbeiderutvikling og lederutvikling. Internskolen i banken legger til rette for nødvendig kompetanseutvikling i tråd med utviklingen i våre rammevilkår og omgivelser for øvrig.

Styret og administrasjonen vil også få takke bankens kunder, forretningsforbindelser og tillitsvalgte for god oppslutning og samarbeid i 2013.

STRATEGI OG MÅL

Bankens visjon har stått uforandret i mange år og uttrykker en målsetting om å være en ledende sparebank i østlandsområdet. Innenfor en drøy times reiseavstand fra bankens hovedkontor i Drammen har banken et totalt nedslagsfelt på nærmere 2 mill. mennesker som representerer ca. 40 prosent av Norges befolkning. I dette området arbeider banken målrettet med tydelige strategier innenfor distribusjon, merkevarebygging og markedsmodeller. Sparebanken Øst er en liten aktør i et stort marked. Banken ønsker å dekke kundenes behov for vanlige finansielle produkter. Våre hovedprodukter er sparing, utlån og garantier, betalingsformidling og forsikring.

Banken har med sin beliggenhet et godt utgangspunkt for å vokse og anser vekst som viktig for å sikre at banken kan nå sine mål og bevare sin uavhengighet. I vårt lokalmarked arbeides det målrettet for å øke våre allerede høye markedsandeler. Vår kontorkanal, med høyt servicenivå, våre konsepter og våre selvbetjeningskanaler benyttes for å bearbeide dette markedet. I vårt regionmarked ønsker vi å være en utfordrer som tar markedsandeler uten samtidig å gå på akkord med vår risikotoleranse. Vår kontorkanal inklusiv konsepter, med begrenset servicenivå, samt våre selvbetjeningskanaler benyttes for å bearbeide markedet. Gjennom våre selvbetjeningskanaler mot forbrukerkunder og næringslivskunder ønsker vi å vokse med en tydelig lavrisikoprofil i resten av landet. All vekst skal skje med de forutsetninger som settes av våre overordnede økonomiske mål.

Bankens forretningsidé er å være en frittstående, selvstendig og lokalt styrt leverandør av finansielle tjenester som skal sette folk flest og små og mellomstore bedrifter i stand til å utnytte sine økonomiske ressurser på en best mulig måte. Styret oppfatter at bankens strategiske frihetsgrad er avhengig av bankens utvikling kompetansemessig og finansielt. Banken ønsker at interessene til våre kunder, ansatte, investorer og samfunnet skal ivaretas på best måte over tid. Banken bygger sin virksomhet på kjerneverdier: forutsigbar, folkelig og fremoverlent. Verdier reflekterer hvordan vi ønsker å bli oppfattet av våre interessegrupper. Sparebanken Øst skal videre bygge sin virksomhet på sparebankidentiteten gjennom å være samfunnsorientert og ha høye etiske krav, være en bidragsyter til verdiskapning – ikke minst i kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen, være utviklingsorientert med lokal forankring og ha et perspektiv som er solid, langsiktig og troverdig. Bankens hovedkontor er i Drammen med forretningsadresse i Hokksund i Øvre Eiker kommune.

Sparebanken Øst definerer hovedmarkedet til å være det sentrale østlandsområdet. Med det menes aksene Kongsberg, Drammen, Asker, Sandvika, Oslo og Jessheim, samt fylkene Vestfold og Østfold. En annen måte å si det på er; alle områder som kan nås med ca. en times bilkjøring fra Drammen. Vi ser på kommunene Drammen, Nedre Eiker og Øvre Eiker som vårt lokalmarked. Det sentrale østlandsområdet for øvrig defineres som vårt nisjemarked. Hele landet anses som et potensielt marked gjennom vårt selvbetjeningskonsept for forbrukerkunder. Det bor 165.000

mennesker i vårt lokalmarked. Næringsutviklingen i kommunene er god og næringslivet går godt. Det er ventet en kraftig befolkningsvekst og økt næringsetablering. Det betyr at vi har et stort lokalmarked å ta av.

Sparebanken Øst har valgt en tredelt og segmentert markedsmodell basert på en "house of brands" merkevarestrategi. Modellen gjør banken i stand til å betjene alle typer kunder, både de som ønsker å møte banken ansikt til ansikt og de som ønsker å gjøre det meste av tjenestene selv. Modellen gjør oss i stand til å betjene både dagens og fremtidens bankkunder. Markedsmodellen er under kontinuerlig utvikling for å betjene alle våre kunder på best måte.

Som en konsekvens av modellen har Sparebanken Øst valgt å etablere flere nisjekonsepter de siste syv årene. DinBANK.no er Sparebanken Østs internettsatsing med oppstart i september 2006. DinBANK.no er etablert som et meget enkelt, effektivt og rimelig bankalternativ for selvbetjeningskunder. DinBANK.no har i all hovedsak gitt lån til kunder med pant i bolig innenfor 70 prosent belåningsgrad. Kundene kommer fra hele Norge, dog med overvekt av kunder i fylkene Oslo, Akershus og Buskerud. YoungBank.no tar sikte på å tilby ungdom en bankplattform, både teknisk og kommunikasjonsmessig, som er tilpasset denne kundegruppen. Topprente.no ble etablert i mars 2011. Topprente.no tilbyr svært konkurransedyktig rente på sparing og er etablert som et effektivt selvbetjeningskonsept. Topprente.no hadde ved utgangen av året 8.200 kunder som kommer fra hele landet med overvekt av kunder i fylkene Oslo, Akershus og Buskerud. Boligkreditt.no ble etablert i desember 2012. Dette er et selvbetjeningskonsept som via internett skal tilby boliglån med pant i selveierbolig. Boligkreditt.no tilbyr en av markedets beste renter på boliglån over 2 mill. kroner inntil 70 prosent av eiendommens markedsverdi.

Sparebanken Øst vil ha en markedsorientert organisasjon som byr på interessante utfordringer for ansvarsbevisste og kvalifiserte medarbeidere. Vi ønsker å utvikle våre ansatte til å møte fremtidige krav til kompetanse og omstilling. Sparebanken Øst skal ved et godt arbeidsmiljø og konkurransedyktige betingelser fremstå som en attraktiv arbeidsgiver. Banken er tilsluttet autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere (AFR). Banken har ved årsskiftet 52 autoriserte finansielle rådgivere.

Bankvirksomhet forutsetter en viss grad av risikotagning, men vi ønsker å ha et bevisst og mest mulig målbart forhold til den risiko vi har eller påtar oss. Dette gjelder innen de vesentligste risikoområdene kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko herunder spesielt IKT-risiko. Vi skal følge opp vår risikoutvikling gjennom systematisk, kvartalsvis gjennomgang og rapportering av risiko innen alle vesentlige områder.

Sparebanken Øst skal være en lønnsom bank drevet etter forretningsmessige prinsipper. Styret har fastsatt 3 overordnede økonomiske mål for virksomheten: Bankens kapitalmål er til enhver tid å holde kapital lik det største av myndighetens krav og bankens egen kapitalvurdering (ICAAP). Bankens mål for likviditet er at illikvide eiendeler skal ha en langsiktig finansiering på mellom 103 prosent og 107 prosent med et mål om å ha 105 prosent langsiktig finansiering over tid. Bankens mål for avkastning på egenkapitalen er endret i tråd med disse forutsetningene og skal fremover være 10 prosent over tid.

MAKROØKONOMISK UTVIKLING I 2013

Veksten i global økonomi ble svakere enn anslagene også i 2013. Utsiktene for de industrialiserte landene ser ut til å lysne noe, spesielt i Storbritannia, Tyskland og USA. Selv om eurosoneen samlet ikke lenger er i resesjon er det stor variasjon i vekstbildet. Italia og Frankrike sliter, og det er også svak vekst i Danmark og Sverige. Kina og de andre vekstøkonomiene merker at vestlige land har hatt lav vekst over tid, selv om investeringstakten fortsatt er høy. Etter flere år med massive tiltakspakker og pengetilførsel fra verdens sentralbanker, er risikopåslagene i finansmarkedene lavere, som kombinert med styringsrenter i i-landene ned mot null, har gitt rekordlave rentenivåer. I lys av den lave veksten er utsiktene til renteoppgang skjøvet frem i tid.

BNP-veksten i Norge har i 2013 vært moderat. Etter flere års sterk vekst drevet av høye investeringer i petroleumssektoren, har det gjennom 2013 kommet tydelige signaler om svakere vekst for norsk økonomi. Høy sparing og lav konsumvekst i husholdningene har påvirket veksten negativt og vært merkbart for varehandelen. Husholdningenes disponible realinntekt økte fortsatt i 2013, men noe mindre enn tidligere. Boligprisene falt gjennom annet halvår 2013, og har nok vært en faktor i husholdningenes mer pessimistiske holdning til norsk økonomi. Prisene falt med 0,6 prosent fra desember 2012 til desember 2013, og påvirker boligbyggingen negativt. Dette kan få følger for bygg- og anleggsbransjen, som har hatt sterk vekst og utgjør en stor del av sysselsetting og BNP. Arbeidsledigheten øker svakt, og dette forventes å fortsette i lys av svakere vekst.

Oljeprisen har gjennom 2013 vært stabilt høy, og investeringsnivået har også vært høyt. Tradisjonell eksport er preget av lavere etterspørsel fra handelspartnerne, men kan på grunn av en svekket krone og ny vekst i Europa øke noe. Kronen ble kraftig svekket etter rentemøtet i juni, der rentebanen ble senket. Dette bidrar også til høyere inflasjon gjennom dyrere importpriser. KPI-målingene har vært volatile gjennom året, men kjerneinflasjonsraten (KPI-JAE) ligger ved utløpet av året på et høyere nivå enn de siste år (2,0 prosent). Gjennom 2013 steg utlån til husholdninger med 7,0 prosent, mens kredittveksten til bedrifter utgjorde 3,7 prosent.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IFRS, International Financial Reporting Standards, godkjent av EU. Fra og med 1. januar 2013 er det innført endringer i regnskapsmessig behandling av pensjoner som følge av innføring av revidert IAS 19. Historiske tall for 2012 er omarbeidet etter revidert IAS 19 for både resultat, totalresultat, balanse, egenkapitaloppstilling, kontantstrømanalyse, noter og nøkkeltall. Sammenlikningstall for 2012 er omarbeidet. Det vises til note for regnskapsprinsipper for implementeringseffekter ved innføringen av revidert IAS 19.

Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede og er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

RESULTAT

Konsernet oppnådde i 2013 et resultat før skatt på 388,9 mill. kroner mot 359,6 mill. kroner i 2012. Forbedringen skyldes i hovedsak økte netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, økte andre driftsinntekter og reduserte tap på utlån. Samtidig reduseres inntektsføringen vesentlig på verdiendring og gevinst/tap på finansielle investeringer, da inntektsføring på garantien til Eksportfinans ASA er redusert med 46,2 mill. kroner sammenliknet med 2012.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør resultat før skatt 1,29 prosent mot 1,25 prosent i 2012. Resultat etter skatt viser et overskudd på 282,7 mill. kroner mot 262,3 mill. kroner i 2012. Egenkapitalrentabiliteten for 2013 utgjør 12,46 prosent mot 13,38 prosent i 2012. Verdireguleringer på aksjer tilgjengelig for salg, ført over totalresultatet, reduserer egenkapitalrentabiliteten. Egenkapitalrentabiliteten beregnet uten verdireguleringer ført over totalresultatet er estimert til 12,98 prosent.

Resultat etter skatt for morbank viser et overskudd på 223,5 mill. kroner i 2013 mot 231,3 mill. kroner i 2012. Det er i morbank inntektsført mottatt konsernbidrag fra datterselskap på 71,0 mill. kroner etter skatt i 1. kvartal 2013. Morbank har ytet et tilsvarende beløp i konsernbidrag til datterselskap.

Rentenetto

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble 564,5 mill. kroner og viser en økning på 55,0 mill. kroner i forhold til 2012. Økningen i netto rente og kredittprovisjonsinntekter i 2013 kommer hovedsakelig fra vekst i utlån, lavere fundingkostnader og reduksjon i beholdning av rentebærende verdipapirer i likviditetsporteføljen.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter tilsvarer 1,87 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital for året 2013. Til sammenlikning utgjorde netto rente- og kredittprovisjonsinntekter 1,78 prosent for året 2012. Sikringsfondsavgift er belastet med 9,0 mill. kroner i 2013. Det ble ikke belastet sikringsfondsavgift i 2012.

Driftsinntekter

Mottatt utbytte fra egenkapitalinstrumenter utgjør 13,0 mill. kroner i 2013 mot 11,4 mill. kroner i 2012. Det er i morbank inntektsført 98,7 mill. kroner før skatt i mottatt konsernbidrag fra datterselskap i 1. kvartal 2013. Beløpet er eliminert på konsernnivå.

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester utgjør 80,4 mill. kroner og viser en nedgang på 5,7 mill. kroner sammenliknet med fjoråret. Nedgangen knytter seg til enkelte næringslivskunder. Provisjonsinntektene kommer fra tradisjonelle banktjenester. Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester utgjør 40,6 mill. kroner og viser en økning på 2,3 mill. kroner i forhold til 2012. Økningen gjelder formidlingsprovisjoner.

Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle eiendeler gir en inntektsføring på 26,4 mill. kroner i 2013. Av dette utgjør inntektsføring vedrørende garantien overfor Eksportfinans ASA 6,3 mill. kroner. Til sammenlikning utgjorde netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle eiendeler en inntektsføring på 62,3 mill. kroner i 2012. Av dette utgjorde inntektsføring

vedrørende garantien overfor Eksportfinans ASA 52,5 mill. kroner. Andre driftsinntekter utgjør 55,2 mill. kroner og viser en økning på 8,5 mill. kroner i forhold til 2012. Økningen gjelder leieinntekter og gevinst ved salg av eiendom i Sparebanken Øst Eiendom AS.

Driftskostnader

Totale driftskostnader utgjør 293,8 mill. kroner og tilsvarer 0,97 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Til sammenlikning utgjorde totale driftskostnader 292,8 mill. kroner i 2012, tilsvarende 1,02 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Lønn og generelle administrasjonskostnader utgjør 220,9 mill. kroner i 2013 mot 225,2 mill. kroner i 2012. Antall aktive årsverk i konsernet ved utgangen av 2013 var 233 mot 224 ved utgangen av 2012. Antall aktive årsverk i morbank ved utgangen av 2013 var 202 mot 195 ved utgangen av 2012.

Avskrivninger utgjør 17,9 mill. kroner i 2013, og er en økning på 1,2 mill. kroner i forhold til 2012. Andre driftskostnader utgjør 55,0 mill. kroner i 2013 mot 50,9 mill. kroner i 2012. Det er i 2013 foretatt investeringer i egne bygg som vil medføre reduserte husleiekostnader i fremtiden.

Tap på utlån og garantier

Konsernets resultatførte tap på utlån og garantier er 16,2 mill. kroner i 2013, mot 25,3 mill. kroner i 2012. For morbank er tapet meget begrenset og utgjør 1,8 mill. kroner i 2013 mot 7,3 mill. kroner i 2012. Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier til kunder utgjør 98,0 mill. kroner ved utgangen av 2013 mot 105,4 mill. kroner ved utgangen av 2012. Nedskrivninger på grupper av utlån til kunder utgjør 43,4 mill. kroner ved utgangen av 2013, og er uendret siden forrige årsskiftet.

Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør 487,3 mill. kroner ved utgangen av 2013 mot 426,7 mill. kroner ved utgangen av 2012. Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer i prosent av brutto utlån utgjorde 1,89 prosent ved utgangen av 2013 mot 1,88 prosent ved utgangen av 2012. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør 389,3 mill. kroner, en økning på 68,0 mill. kroner i forhold til utgangen av 2012.

Disponering av årsoverskuddet

Styret foreslår at årsoverskuddet i morbank blir disponert som vist nedenfor. Utbytte er foreslått med kr 3,00 pr. egenkapitalbevis.

(Tall i mill. kroner)	2013
Utbytte egenkapitalbevis	62,2
Overført til utjevningsfond	34,5
Overført til grunnfond	121,7
Gaver	5,0
Årsoverskudd	223,5

Utjevningsfondet (eksklusiv utbytte) utgjør nå 229,5 mill. kroner som tilsvarer kr 11,07 pr. egenkapitalbevis.

BALANSE

Forvaltningskapitalen har økt med 1.439,4 mill. kroner siden forrige årsskiftet og utgjør 31.077,3 mill. kroner ved utgangen av 2013. Kontanter og fordringer på sentralbanker er redusert med 345,8 mill. kroner siden årsskiftet og utgjør 357,5 mill. kroner pr. 31.12.13. Netto utlån til kredittinstitusjoner har økt med 4,5 mill. kroner siden 31.12.12 og utgjør 8,6 mill. kroner pr. 31.12.13.

Netto utlån til kunder utgjør 25.707,9 mill. kroner og viser en økning på 3.147,7 mill. kroner siste 12 måneder, tilsvarende 14,0 prosent. Netto utlån til personkunder økte med 21,2 prosent, mens netto utlån til næringskunder er redusert med 12,3 prosent. Brutto utlån til personkunder utgjør 83,1 prosent av totale utlån til kunder.

Beholdningen av sertifikater og obligasjoner (inkludert statskasseveksler) er redusert med 940,0 mill. kroner siden forrige årsskiftet og utgjør 3.502,6 mill. kroner ved utgangen av 2013. Beholdningen består i sin helhet av likviditetsportefølje og utgjør pålydende 3.474,9 mill. kroner. For likviditetsporteføljen er vektet gjennomsnittlig løpetid frem til avtalt forfall beregnet til 2,55 år.

Bankens aksjer i Frende Holding AS er pr. 31.12.13 verdivurdert til 226,0 mill. kroner som gir en positiv verdiendring på 105,2 mill. kroner i 2013. Verdiendringen er ført over totalresultatet. Det var pr. 31.12.13 inngått avtale om salg av 11,1 prosent av aksjene med oppgjør etter godkjenning fra Finanstilsynet. Oppgjøret fant sted 23. januar 2014. Den realiserede gevinsten ved salget blir inntektsført i 1. kvartal 2014 over ordinært resultat og utgjør 11,7 mill. kroner. Bankens aksjer i Nets Holding AS er pr. 31.12.13 verdivurdert til 174,9 mill. kroner, som gir en positiv verdiendring på 78,5 mill. kroner i 2013. Verdiendringen er ført over totalresultatet.

Innskudd fra kunder utgjør 12.539,2 mill. kroner pr. 31.12.13 og viser en økning de siste 12 måneder på 851,3 mill. kroner, tilsvarende 7,3 prosent. Innskuddsdekningen ved utgangen av 2013 var 48,8 prosent mot 51,8 prosent pr. 31.12.12. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjør 14.037,0 mill. kroner og viser en økning på 425,0 mill. kroner siden forrige årsskiftet. Andre langsiktige låneopptak utgjør 773,5 mill. kroner ved utgangen av 2013 og viser en reduksjon på 71,0 mill. kroner siden forrige årsskiftet. Kortsiktige innlån (definert som innlån med gjenstående løpetid under 1 år) utgjør 1.695,1 mill. kroner pr. 31.12.13.

DATTERSELSKAP

Sparebanken Øst Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Selskapet ble stiftet 14.04.09 og har til formål å yte eller erverve bolighypoteklån, eiendomshypoteklån, lån sikret ved pant i andre realregistrerte formuesgoder eller offentlig lån og å finansiere utlånsvirksomheten hovedsakelig ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Belåningsgraden i sikkerhetsmassen (LTV) ved utgangen av 2013 var 47,0 prosent mot 45,3 prosent ved utgangen av 2012.

Selskapets forvaltningskapital var 7.715,3 mill. kroner ved utgangen av 2013 og består i all hovedsak av 1. prioritets pantelån i bolig, og er finansiert gjennom obligasjoner med fortrinnsrett og trekkrettighet fra morselskapet. Selskapets innskutte egenkapital er 450,0 mill. kroner, hvorav

266,5 mill. kroner er aksjekapital og 183,5 mill. kroner er overkurs. Resultat etter skatt viser et overskudd på 81,7 mill. kroner i 2013 mot 46,4 mill. kroner i 2012. Selskapet har ingen ansatte, men leier tjenester av Sparebanken Øst. Obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Sparebanken Øst Boligkreditt AS har siden 1. kvartal 2011 blitt ratet AAA av Moody's Investors Service.

AS Finansiering er et heleid finansieringsselskap av Sparebanken Øst. Hovedproduktet er gjeldsbrevfinansiering av bil, i det alt vesentlige bruktbil. Selskapet oppnådde et overskudd etter skatt på 32,7 mill. kroner mot 26,6 mill. kroner i 2012. Forvaltningskapitalen utgjør 1.659,1 mill. kroner. Vekst i netto utlån til kunder var 6,2 prosent i 2013 mot 10,6 prosent i 2012. Ved utgangen av 2013 har selskapet 25 ansatte, tilsvarende 24 årsverk.

Sparebanken Øst Eiendom AS har som hovedformål å drive vanlig eiendomsdrift ved kjøp og salg, utleie og utvikling av fast eiendom samt kjøp og salg av løsøre innenfor ulike forretningsområder. Driftsinntekter utgjorde 58,1 mill. kroner i 2013 mot 49,9 mill. kroner i 2012. Økningen skyldes i hovedsak gevinst ved salg av eiendom. Resultat etter skatt viser et overskudd på 15,5 mill. kroner i 2013, mot 9,2 mill. kroner i 2012. Selskapet har 7 ansatte. Aksjekapitalen er 35,1 mill. kroner.

Øst Prosjekt AS har som hovedformål å overta prosjekter og drive industri- og handelsvirksomhet til sikring og realisering av utsatte engasjement i morbanken. Selskapet har ingen ansatte og aksjekapitalen utgjør 12,0 mill. kroner. Resultat etter skatt viser et underskudd på 0,1 mill. kroner i 2013 mot et null resultat i 2012.

RATING

Moody's nedgraderte 05.03.14 Sparebanken Østs "long-term deposit rating" fra A3 til Baa1. Sparebanken Østs "bank financial strengt rating" (BFSR), og bankens "short-term deposit rating" er uendret på henholdsvis C- og Prime-2, noe som reflekterer at banken isolert sett vurderes som uforandret.

Bakgrunnen for nedgraderingen er at Moody's har endret sin vurdering av myndighetsstøtte til Sparebanken Øst fra høy til moderat.

RISIKO- OG KAPITALFORHOLD

Kredittrisiko

Kredittveksten har falt gjennom 2013. Økte krav til kapital i bankene, høy sparerate i befolkningen samt mediefokuset knyttet til boligprisutviklingen har hatt en vesentlig påvirkning på kredittveksten. Utviklingen i kredittrisiko følges løpende gjennom kvartalsvise rapporter til ledelse og styre. Måling av risiko ved utlån til kunder skjer gjennom risikoklassifisering av kunder som er en integrert del av kredittprosessen. Både innenfor personkunde- og bedriftsmarkedet danner betjeningsevne, betjeningsvilje og sikkerhet grunnlaget for risikoklassifiseringen. Innenfor bedriftsmarkedet vektet også andre forretningsmessige forhold som et tilleggselement. Risikoutviklingen for morbank har vært positiv med økt andel utlån med lav risiko.

Den ordinære utlånsvirksomheten har i konsernet en fordeling på sektorer pr. 31.12.13 med ca. 83 prosent av brutto utlån til privatkunder og ca. 17 prosent til bedriftskunder. Lav andel utlån til bedrifter bidrar til lav konsentrasjonsrisiko for banken.

Konsernets utlånsportefølje til privatkunder og bedrifter fordeler seg geografisk i hovedsak til det sentrale østlandsområdet. Lokalmarkedet definert som kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen står for ca. 34 prosent av utlånsporteføljen, mens porteføljen knyttet til de nærliggende områdene der banken er lokalisert med kontorer står for ca. 48 prosent. Porteføljen for øvrig er spredt, og har sammenheng med bankens internettkonsepter. Utlånsvirksomheten innenfor bedriftsmarkedet anses ikke å være spesielt rettet mot enkeltbedrifter (hjørnestensbedrifter) eller ensidig økonomisk utvikling i regionen. Bankens geografiske nedslagsfelt gir både personkunde- og bedriftskundeavdelingen et stort markedsområde med fleksibilitet med hensyn til kunder og markeder.

Utlånsporteføljen til bedriftskunder er fordelt på ulike næringer. Eksponering mot eiendom og eiendomsutvikling utgjør en relativt stor andel. Omsetning og drift av fast eiendom utgjør ca. 58 prosent av bedriftsporteføljen. Målt som andel av samlet utlånsportefølje i konsernet, utgjør eksponering mot omsetning og drift av fast eiendom likevel ikke mer enn ca. 10 prosent. Eiendom er en syklisk næring som kan være særlig utsatt i nedgangskonjunkturer. Engasjementene vurderes imidlertid å være godt sikret, ofte også med tillegg av sidesikkerheter.

Tap på utlån og garantier er lave også i 2013. Mer enn halvparten av tapene skyldes tap i datterselskapet AS Finansiering. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer er stabile i 2013. Kvaliteten i porteføljen er stabil og individuelle nedskrivninger og nedskrivninger på grupper av utlån anses tilstrekkelig. Det er gjennomført ordinær gjennomgang av misligholdte og tapsutsatte engasjementer.

Plassering i rentebærende verdipapirer for likviditetsformål er knyttet til strategi for likviditetsstyring vedtatt av styret. Vedtatt strategi, samt investeringspolicy, konkretiserer risikotoleranse, allokering til aktivaklasser, rammer og fullmakter. Videre skal en vesentlig del av porteføljen være egnet som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank. Ved plassering av midler i sertifikater og obligasjoner, vurderes risiko ut fra papirenes likviditet, utsteders rating og andre motpartsspesifikke forhold. Rentebærende verdipapirer regnskapsføres i all hovedsak til markedsverdi slik at endringer i risiko løpende reflekteres i regnskapet. Sett bort fra urealiserte verdiendringer, har det ikke forekommet kreditttap i verdipapirporteføljen i 2013.

Markedsrisiko

Renterisikoen holdes innenfor fastsatte rammer og er begrenset ved at eiendeler og gjeld har flytende rente eller er byttet til flytende rente. Kredittspreadrisiko, eller risiko for endringer i margin på rentebærende verdipapirer, styres slik at tapet ved en gitt endring i kredittspread ikke skal overstige fastsatt ramme. Valutarisiko sikres ved inngåelse av terminforretninger eller basis-swapper. Eksponering mot egenkapitalinstrumenter utover bankens datterselskap og strategiske investeringer er begrenset.

Likviditetsrisiko

Banken har en konservativ holdning til likviditetsrisiko, der langsiktighet og proaktivitet i forhold til fremtidige forfall er grunnleggende faktorer. Sparebanken Øst søker til enhver tid å diversifisere sine kilder til finansiering for å bli mest mulig uavhengig av hendelser i det enkelte marked. Banken har egne rammer for likviditetsbuffer som medfører en robust likviditetsposisjon. Dette innebærer blant annet at banken til enhver tid skal ha likviditet nok til å klare 12 måneders normal drift uten tilførsel av nye midler. Bankens likviditetsprognose viser pr. utgangen av 2013 tilstrekkelig likviditet i tråd med målsettingen om 12 måneders drift. Innskudd er en viktig kilde til finansiering for bankene. Etter finanskrisen har vi sett økt konkurranse om innskuddene. Tilpasninger i produktutvalget for våre kunder har medført økt tilgang av innskudd. Topprente.no har i særlig grad bidratt til å øke bankens innskuddsdekning.

Sparebanken Øst Boligkreditt AS er en integrert del av konsernets finansieringsstruktur som gir mulighet til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Dette styrker konsernets finansieringssituasjon.

Det norske obligasjonsmarkedet er den viktigste kilden til funding for konsernet. Markedet for obligasjoner med fortrinnsrett har etterhvert blitt en sentral del av det norske verdipapirmarkedet. Obligasjoner med fortrinnsrett gir investorene sikkerhet i form av fortrinnsrett til boliglån med lav risiko. Markedet er attraktivt for norske institusjonelle investorer tatt i betraktning at utbudet av norsk statsgjeld er lavt, men også utenlandske aktører investerer i slike obligasjoner. Gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett sikres konsernet tilgang på fremmedkapital, gjerne med noe lengre løpetid enn senior usikrede obligasjonslån. Det vektlegges derfor å legge til rette for utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett. Sparebanken Øst har i tillegg bilaterale lån fra europeiske banker og forsikringsselskaper som kilder til funding i dag.

Operasjonell risiko

Gjennom årlige gjennomganger av bankens nøkkelprosesser og kvartalsvis rapportering av registrerte hendelser og vurdert risikonivå til styret og ledelsen, sørges det for styring og kontroll med operasjonell risiko. Konsernet har ikke registrert vesentlige tap som følge av svikt i interne prosesser, systemer, menneskelig svikt eller uforutsette hendelser i 2013.

KAPITALDEKNING

Bankens styre vurderer behovet for egenkapital gjennom ICAAP. Vurderingene gjennomføres på konsernnivå og vurderer utviklingen fremover. Vekst og planer om vekst i utlån og andre aktiva vil alltid ta hensyn til behov for bufferkapital. For øvrig tillegges betydelig vekt på at vi opprettholder forsvarlig styring av forretningsmessig drift slik at konsernet kan oppnå gode resultater og gi tilfredsstillende avkastning på investert kapital. På den måten vil banken være attraktiv for investorer og bidra til å sikre konsernet tilgang til kapital ved behov for å styrke egenkapitalen. Banken opplever god tilgang på ansvarlig lån og fondsobligasjoner. Banken har pr. i dag ikke planer om å emittere ny egenkapital.

Netto ansvarlig kapital utgjorde 2.851,6 mill. kroner ved utgangen av 2013, hvorav konsernets netto kjernekapital utgjorde 2.440,0 mill. kroner. Med et beregningsgrunnlag på 15.488,8 mill.

kroner, tilsvarer dette en kapitaldekning på 18,41 prosent, hvorav kjernekapitaldekningen utgjør 15,75 prosent. Ren kjernekapitaldekning utgjør 13,23 prosent. Banken benytter standardmetoden i Basel II-regelverket ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Beregningen knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

I henhold til finansieringsvirksomhetslovens § 2-9 skal banken organiseres og drives på en forsvarlig måte. Dette innebærer blant annet at banken skal ha klar organisasjonsstruktur, klar ansvarsdeling, klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger, hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risikoer banken er eller kan bli eksponert for.

Bankens styre og ledelse har det endelige ansvaret for risikostyring og internkontroll. Styret vedtar den overordnede risikostrategien og godkjenner prinsipper for oppfølging, kontroll og risikorammer. Administrasjonen rapporterer regelmessig til styret alle vesentlige risikoer, herunder faktisk risikonivå mot fastsatte rammer.

Risikostyringen skal støtte opp under bankens utvikling og måloppnåelse og skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig forretningsdrift. Dette skal oppnås gjennom en risikoprofil som skal kjennetegnes ved en sterk risikokultur og en høy bevissthet om risikostyring. Risiko-toleransen er kvantifisert innenfor de enkelte risikoområder. Banken skal ha en tilstrekkelig kapital ut fra valgt risikoprofil. Prosessen for risikostyring og internkontroll i banken er nærmere beskrevet i avsnittet "Risikostyring og kontroll" i dokumentet "Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Øst" i denne årsrapport.

SAMFUNNSANSVAR

Banken har nedfelt i sin strategi at Sparebanken Øst skal være samfunnsorientert og ha høye etiske krav. I dette ligger at banken har et ansvar i samfunnet utover å skape bedriftsøkonomiske overskudd og at det skal stilles høye etiske krav, ikke bare til bankens ansatte, men også i forhold til kunder, leverandører og andre interessenter. Banken har fastsatt etiske regler for ansatte og tillitsvalgte i banken og dens datterselskap. Disse reglene gir anvisning for korrekt opptreden i forhold til myndigheter, kunder, leverandører, konkurrenter og kolleger. Regelverket ligger lett tilgjengelig på bankens intranettsider og er gjenstand for årlig gjennomgang med de ansatte.

Menneskerettigheter

Grunnleggende menneskerettigheter ligger til grunn for og er regulert gjennom lover og regler i Norge. Ut over den generelle kontroll av etterlevelse av lover og regler har banken ikke iverksatt spesielle tiltak på dette området.

Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

Sentrale og lokale avtaler med ansattes organisasjoner samt lover og regelverk for øvrig sikrer arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold i relasjon til egne ansatte. Avtalene er gjenstand for årlige forhandlinger.

I våre innkjøpsrutiner er det fastlagt at banken gjennom sin innflytelse som kunde skal påvirke til at våre leverandører formidler etisk forsvarlige produkter og tjenester til oss. Dette følges blant annet opp med en løpende kontroll av lønns- og arbeidsbetingelser i forhold til underleverandører.

Banken vil vurdere å innføre et egenerklærings skjema for alle leverandører av varer og tjenester til banken hvor leverandøren avgir en bekreftelse på at de ikke medvirker til brudd på menneskerettigheter, miljø-ødeleggelser eller korrupsjon.

Det ytre miljøet

Konsekvent bruk av fjernvarme der dette er mulig og ellers elektrisk oppvarming i bankens bygg gjør at bankens bygg i svært begrenset grad forurenses det ytre miljøet. Bankens vurderer p.t. ikke ytterligere tiltak på dette området. Bankens innsatsfaktorer og produkter har i begrenset grad påvirkning på det ytre miljø.

Bekjempelse av korrupsjon

De etiske reglene innbefatter et aktsomhetskrav i forhold til mistenkelige disposisjoner fra kundenes side. Gjennom våre tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, følger vi opp alle mistenkelige transaksjoner som også omfatter mulige korrupsjonsutbetalinger. Uavklarte transaksjoner rapporteres videre til Økokrim. Hvitvaskingsregelverket innebærer strenge regler for identifikasjon og legitimasjon av kunder. Det er etablert omfattende internkontroller for etterlevelse av hvitvaskings-regelverket. Resultatet av kontrollene viser at kvalitet i etterlevelse er klart bedret gjennom det siste året. Omfanget av internkontrollene vil bli holdt på et høyt nivå også fremover.

Sett på bakgrunn av at banken kun opererer nasjonalt og med kunder som i det alt vesentlige gjør det samme, anses dette som tilfredsstillende tiltak i forhold til oppfølging av menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold og bekjempelse av korrupsjon.

MEDARBEIDERE, LEDERE OG STYRET

Ved utgangen av 2013 hadde konsernet 242 ansatte tilsvarende 233 årsverk. Antall årsverk i morbank utgjør 202 pr. 31.12.13. Gjennomsnittsalderen i morbank er 48 år. Andelen kvinnelige ansatte 64,5 prosent. Kvinneandelen i lederstillinger har gått noe opp i 2013 i forhold til 2012 og utgjør 30 prosent ved årsskiftet. Gjennomsnittsalderen i lederstillinger er 45,5 år. Ved utlysning av lederstillinger legges det vekt på intern rekruttering. Alle ansatte i banken gis de samme muligheter når det gjelder avansement, personlig og faglig utvikling. Sentrale og lokale avtaler

med ansattes organisasjoner, samt øvrige lover og regler sikrer likestilling. Det er oppnevnt egen funksjon som likestillingskontakt i banken i regi av ansattes organisasjon.

Pål Strand er selskapets administrerende direktør. Han har lang erfaring fra ulike fag- og lederroller i banken og har sittet i bankens toppledergruppe siden 2003. Toppledergruppen består av følgende 7 personer.

Pål Strand, f. 1965
adm. direktør
Ansatt i banken siden 1984

Kjell Engen, f. 1969
viseadm. direktør (finans og intern drift)
Ansatt i banken siden 2003

Anne Siri R. Jensen, f. 1961
direktør personal
Ansatt i banken siden 1985

Jan-Roger Vrabel, f. 1971
direktør personmarked
Ansatt i banken siden 2011

Per Øyvind Mørk, f. 1965
direktør marked og kommunikasjon
Ansatt i banken siden 2011

Kristian Thowsen, f. 1974
direktør bedriftsmarked
Ansatt i banken siden 2013

Lars-Runar Groven, f. 1966
direktør kreditt
Ansatt i banken siden 1992

Av bankens 8 valgte styremedlemmer er 4 kvinner. Styreleder er kvinne. Styret besto i 2013 av: Jorund Rønning Indrelid (leder), Knut Smedsrud (nestleder), Morten A. Yttreide, Elly Therese Thoresen, Sverre Nedberg, Hanne Solem, Roar Norheim Larsen, Ann Kristin Plomås (ansatt, gikk ut av styret 21.03.13), Inger Helen Pettersen (ansatt, fra 21.03.13), Sissel Album Fjeld (møtende vara fra de ansatte).

Jorund Rønning Indrelid, f. 1959
daglig leder
Styremedlem siden 2001
Nestleder fra 2003, leder fra 2009
Tidligere varamedlem til styret og kontrollkomitéen

Knut Smedsrud, f. 1960
advokat
Styremedlem siden 2009
Nestleder til styret siden 2009
Tidligere varamedlem til styret

Elly Therese Thoresen, f. 1957
prosjektleder
Styremedlem siden 2012
Tidligere forstanderskapsmedlem

Sverre Nedberg, f. 1956
siviløkonom
Styremedlem siden 2006
Tidligere forstanderskapsmedlem

Morten Andre Yttreide, f. 1967
daglig leder
Styremedlem siden 2012
Tidligere varamedlem til styret

Hanne Solem, f. 1966
konserncontroller
Styremedlem siden 2010
Tidligere varamedlem til styret

Roar Norheim Larsen, f. 1943
 overformynder i Nedre Eiker kommune
 Styremedlem siden 2007
 Tidligere forstanderskapsmedlem

Inger Helen Pettersen, f. 1953
 hovedtillitsvalgt
 Ansattes styrerepresentant siden 2013
 Tidligere varamedlem til styret

Styremedlemmenes deltakelse på styremøter i 2013:

Jorund Rønning Indrelid	12 av 14 møter
Knut Smedsrud	11 “
Sverre Nedberg	13 “
Elly Therese Thoresen	13 “
Hanne Solem	13 “
Morten André Yttreide	13 “
Roar Norheim Larsen	13 “
Ansattes representant	
Ann Kristin Plomås	2 av 4 møter
Inger Helen Pettersen	10 av 10 møter
Ansattes vararepresentant	
Inger Helen Pettersen	4 av 4 møter
Sissel Album Fjeld	9 av 10 møter

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Banken ivaretar myndighetenes pålagte helse-, miljø- og sikkerhetskrav på en systematisk måte gjennom blant annet fastsatte instruksjoner og årlige vernerundebesøk. Ved slike besøk kartlegges arbeidsmiljøet og den generelle arbeidssituasjon ved det enkelte kontor. Dette danner utgangspunkt for vurdering av eventuelle forbedringstiltak.

Ettervern i forbindelse med ran inngår som en del av bankens totale HMS-arbeid og ivaretas av en særskilt ettervernsgruppe bestående av personalkonsulent, sikkerhetsjef, hovedverneombud, lokale verneombud og representanter for bedriftshelsetjenesten. Banken ble i 2013 ikke utsatt for ran. Det er for øvrig ikke registrert personskader eller ulykker av noen art hos ansatte.

Samlet sykefravær i 2013 utgjorde 5,32 prosent av total arbeidstid mot 6,41 prosent i 2012. Sykefraværet i 2013 fordeler seg med 2,1 prosent for menn og 7,3 prosent for kvinner.

TILTAK MOT HVITVASKING OG TERRORFINANSIERING

Sparebanken Øst har etablert rutiner og instruksjoner for å etterleve alle lover og regler som omhandler hvitvasking og terrorfinansiering. Vi har lagt stor vekt på opplæring og holdningsskapende arbeid. I tillegg har vi etablert omfattende kontrollrutiner for å avdekke

eventuelle avvik. Sparebanken Øst foretar risikobasert kundekontroll av samtlige nye kunder etter "kjenn din kunde-prinsippet". Dette innebærer også kontroll av identitet og oppbevaring av kopi av legitimasjonsdokumenter. Videre har vi løpende oppfølging av eksisterende kunder og av transaksjoner som utføres. Alle mistenkelige transaksjoner meldes til Økokrim.

I løpet av 2013 har vi innrapportert 48 nye kunder/forhold til Økokrim med mistanke om hvitvasking. Dette er en økning sammenliknet med 2012 hvor 34 saker ble meldt. Årsaken til økningen er hovedsakelig endrede interne rutiner for rapportering ved at «lista» for hva som rapporteres er senket.

Elektronisk signering og identifisering benyttes i stadig større grad ved kundeetablering / avtaleinngåelse. I tillegg vil vi tidlig i 2014 ta i bruk legitimasjonsskannere ved alle våre filialer. Disse sjekker ektheten av de fleste typer legitimasjonsdokumenter og er koblet mot et sentralt register. Et grundig opplæringsprogram og løpende aktsomhet i hele organisasjonen er sammen med gode systemer og rutiner en forutsetning for å oppnå god kvalitet i dette arbeidet.

UTBYTTE- OG GAVEPOLITIKK

Sparebanken Øst har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir en god og stabil avkastning på bankens egenkapital og skape verdier for egenkapitalbeviserne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom egenkapitalbeviserne og grunnfond i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Sparebanken Øst vil sikte mot at 50-75 prosent av overskuddet tilordnet egenkapitalbeviserne utbetales som utbytte. I et normalår vil ca. 10 prosent avsettes til gaveformål. Ved fastsettelsen av utbytte og gaver vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjon, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital.

UTSIKTENE FREMOVER

Flere markedsaktører har signalisert økt vekstvilje på lån til boligformål i 2014. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter vil påvirkes av endringer i konkurransesituasjonen i markedet. Ved økt konkurranse vil marginene på bankens utlansprodukter reduseres og inntjeningen vil svekkes sammenliknet med nivået i 2013. Utviklingen i boligprisene fremover er mer usikker enn på lenge. Det kan ikke utelukkes at prisene kan falle i 2014. Fall i boligpriser vil kunne redusere bankenes vekstvilje og derigjennom konkurransesituasjonen i markedet for boliglån.

Det legges til grunn en moderat til lav etterspørsel i utlån til bedrifter. Banken har de siste årene valgt å være tilbakeholden mot bedriftsmarkedet. Det forventes at banken stabiliserer utlånsvolumet mot næringsdrivende fremover. Press på marginer i markedet for utlån til små og mellomstore bedrifter kan ikke utelukkes gjennom 2014, selv uten vesentlig etterspørselsvekst.

Svingninger i markedsverdiene på garantien til Eksportfinans ASA og verdipapirer generelt kan forekomme. Eksportfinans ASA har mottatt et søksmål fra investorer i japanske samurai-obligasjoner. Det er pr. i dag ikke mulig å forutse utfallet av denne saken. Markedsverdien på rentebærende verdipapirer påvirkes generelt av marginutviklingen på enkeltpapirer, samt likviditeten generelt i markedet.

Det legges til grunn et uendret kostnadsforbruk i 2014 sammenliknet med 2013. Tap på utlån til kunder kan ikke utelukkes. Fall i boligpriser og svakere vekst i norsk økonomi kan gi økte tap i banksektoren fremover.

Banken følger utviklingen i kapitaldekningsreglene nøye og beregninger viser at banken vil tilfredsstillende forventede kapitalkrav frem til og med 2016. Det er usikkerhetsfaktorer knyttet til det samlede kapitalnivået bankene vil måtte holde frem mot 2016 og videre fremover. Dette gjelder særlig faktorer knyttet til markedets forventninger til kapitalnivå utover regulatoriske krav. Banken ser det som meget viktig å ha en langsiktig og robust likviditetssituasjon som gir trygghet for driften på lang sikt. Bankens mål for likviditet er at illikvide eiendeler skal ha en langsiktig finansiering på mellom 103 prosent og 107 prosent med et mål om å ha 105 prosent langsiktig finansiering over tid. Banken antar at tilgangen til likviditet i 2014 vil være tilfredsstillende. Redusert risiko og økt andel egenkapital vil påvirke avkastningsnivået over tid. Bankens mål for avkastning på egenkapitalen er satt til 10 prosent over tid. Inntjeningen i banksektoren har de siste årene vært påvirket av behovet for oppbygging av egenkapital. Avklaring av bankenes kapital situasjon vil kunne medføre økt vekstvilje med marginpress og lavere avkastningsnivå fremover.

Hokksund 31. desember 2013

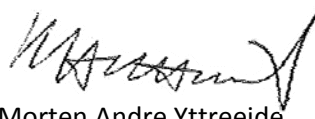
Drammen 13. mars 2014

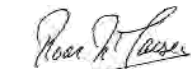
Jorund Rønning Indrelid
leder

Knut Smedsrud
nestleder

Morten Andre Yttreide

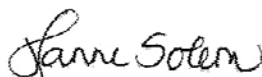
Roar Nørheim Larsen

Sverre Nedberg

Elly Therese Thoresen

Hanne Solem

Inger Helen Pettersen
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Sparebanker er selveiende stiftelser. Norsk standard for eierstyring og selskapsledelse er utarbeidet for aksjeselskaper eid av aksjonærer med aksjer notert på Oslo Børs. For sparebanker gjelder standarden så langt den passer. Forstanderskapet er det øverste styringsorganet i Sparebanken Øst. Forstanderskapet tilsvarer generalforsamlingen i aksjeselskaper. Forstanderskapet består av 48 personer valgt blant egenkapitalbevisiere, ansatte, innskytere og kommuneoppnevnte i Drammen, Nedre Eiker og Øvre Eiker. Innflytelsen til den enkelte forstander er lik uavhengig av hvilken av de fire grupperingene vedkommende er valgt fra.

Ledelsen og styret i Sparebanken Øst vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i organisasjonen. Sparebanken Øst avgir innledningsvis en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b. Deretter følger en redegjørelse som kommenterer hvert enkelt punkt i den norske anbefalingen. Gjennomgangen tar utgangspunkt i sist reviderte versjon av anbefalingen av 23. oktober 2012.

Redegjørelse om foretaksstyring

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd er dekket i Sparebanken Øst. Inndelingen refererer til nummerering i paragrafen.

1-3. Angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som Sparebanken Øst er omfattet av eller følger

Sparebanker er underlagt et omfattende regelverk som regulerer bankens virksomhet. Sparebankloven og finansieringsvirksomhetsloven står helt sentralt i denne sammenhengen. Sparebanken Øst følger videre den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES, så langt den passer. Anbefalingen er tilgjengelig på nues.no. Eventuelle avvik fra anbefalingen blir kommentert.

4. Beskrivelse av hovedelementene i bankens systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Se avsnittet "Risikostyring og internkontroll" nedenfor.

5. Vedtektsbestemmelse som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjelovens kapittel 5

Sparebanken Øst reguleres av sparebankloven og har vedtekter i samsvar med kravene i denne loven.

6. Sammensetningen til ledende organer samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid

Se avsnittene "Forstanderskapet", "Valgkomitéer", "Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet" og "Styrets arbeid" nedenfor.

7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskiftning av styremedlemmer

Se avsnittet “Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet” nedenfor.

8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte å kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis

Se avsnittet “Selskapskapital og utbytte” nedenfor.

Eierstyring og selskapsledelse

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Øst bidrar til å sikre ansattes, innskytternes, egenkapitalbeviser og andre eksterne parters interesser i Sparebanken Øst. Eierstyring og selskapsledelse er styrets overordnede ansvar og skal sikre at organer og funksjoner fungerer optimalt og at virksomheten styres på en effektiv og målrettet måte over tid. Styringen av Sparebanken Øst er fundamentert på vedtatt visjon, idégrunnlag, mål, strategier og verdivalg, se avsnitt “Strategi og mål” i årsberetning for 2013, herunder bankens etiske regelverk som er vedtatt av styret. Reglene innledes med følgende:

“Sparebanken Øst og sparebankene for øvrig spiller en sentral rolle i det moderne samfunn. Vi er mer enn andre virksomheter avhengige av tillit fra alle grupper. Tillit har selvfølgelig ikke bare med soliditet og lønnsomhet å gjøre, men også holdninger og den atferd vi som bank viser. Vi kan ikke fungere uavhengig av våre omgivelser. Vi må ha aksept i markedet. For å oppnå dette må ikke vårt etiske nivå kunne trekkes i tvil.

Det etiske nivået i Sparebanken Øst er arbeidstakers ansvar. Det er selvfølgelig også ledelsens og tillitsvalgte ansvar. Ledere bestemmer gjennom sin adferd hvor høyt listen skal legges, men ledere alene kan ikke sørge for høy etisk standard. Alle er med på å påvirke det etiske nivået i banken. Det er vår felles utfordring.

Vi i Sparebanken Øst stiller krav om lojalitet, redelighet og åpenhet hos ledere og medarbeidere. Det er rom for uenighet i interne diskusjoner og forberedelser, men etter at vedtak er fattet, forventes det at samtlige ansatte holder seg lojalt til dette”.

Sparebanken Øst skal være utviklingsorientert med lokal forankring, solid, langsiktig og troverdig. Sparebanken Østs samfunnsansvar er forankret i vedtekter og retningslinjer. I bankens overordnede strategi er det presisert at Sparebanken Øst skal være samfunnsorientert og ha høye etiske krav. Banken skal være en bidragsyter til verdiskapning, ikke minst i kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen. Samfunnsansvaret fremkommer også i form av finansiering for utvikling av det lokale næringslivet, utvikling av lokalsamfunnet gjennom stedsutvikling og gaver til kultur, idrett og andre sosiale aktiviteter i nærmiljøet. Forstanderskapet er bankens øverste organ. Forstanderskapets sammensetning fremkommer av vedtektene og viser klart det lokale samfunnsansvaret gjennom sammensetningen som gir representasjon for kundene (innskytervalgte), lokalsamfunnet (kommunevalgte) og de ansatte i tillegg til egenkapitalbeviserne. Banken har i 2013 tildelt gaver for 6,3 mill. kroner. Gavene har gått til foreninger og lag innen idrett, kultur og sosialt

engasjement. For en fullstendig oversikt vises det til oversikten som følger etter notene i årsregnskapet.

Styringen ivaretas av bankens valgte organer og funksjoner tillagt styringsansvar. Grunnlaget for effektiv og målrettet drift av Sparebanken Øst er solid kompetanse innen bankens kjernevirksomhet med en hensiktsmessig organisering basert på henholdsvis person- og bedriftsmarkedsaktiviteter, finans, IT og spesialengasjement. Banken har videre solid juridisk kompetanse internt. Rammeverket for styring av sparebanker er lagt i et omfattende lov- og forskriftsverk. Regelverket består av spesialregler for sparebanker som på en rekke områder er vesentlig mer omfattende enn generelle selskapsrettslige regler og anbefalinger rettet mot aksjeselskaper generelt. Spesialreglene omfatter blant annet krav til tilsyn, konsesjon, virksomhetens art, egenkapital og utbytte, styrende organers sammensetning og ansvar, risikostyring og kontroll og forhold knyttet til oppkjøp, sammenslåinger med videre. Sparebanken Øst praktiserer et «følg eller forklar» prinsipp i forhold til anbefalingen (NUES), så der det foreligger avvik fra NUES vil dette bli kommentert. Vi tar i denne sammenheng hensyn til at sparebanker er selveiende stiftelser og at styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene i vesentlig grad skiller seg fra aksjeselskaper. Presentasjoner, kvartalsrapporter med mer er å finne på www.oest.no, under "Investor Relations". Vedtektene finnes på bankens nettsider under "kontakt oss".

Virksomheten

Sparebanken Østs overordnede virksomhet fremkommer i vedtektene. Sparebanken Øst har til formål å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere og forvalte på trygg måte de midler banken rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken kan også drive finansieringsvirksomhet og med dette yte, formidle og stille garanti for kreditt og på annen måte medvirke ved finansiering av andres virksomhet, i samsvar med Lov om Finansieringsvirksomhet og øvrige bestemmelser som til enhver tid gjelder for finansieringsvirksomhet. Banken kan videre utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med Lov om sparebanker eller bestemmelser i medhold av denne lov.

Banken kan i samsvar med de til enhver tid gjeldende bestemmelser i finansieringsvirksomhetsloven og andre lover inneha eiendeler i andre finansinstitusjoner, samt i selskaper som driver virksomhet med naturlig tilknytning til bank- og finansieringsvirksomhet. Banken kan også eie aksjer i andre selskap, men ikke drive eller delta som ansvarlig deltaker i selskaper som driver annen virksomhet enn nevnt i dette avsnittet med mindre dette skjer midlertidig og er nødvendig for sikring av bankens krav. Bankens virksomhet skjer for øvrig innenfor de rammer som følger av konsesjonen til å drive sparebank og de regler som følger av sparebankloven, finansieringsvirksomhetsloven og andre lover og forskrifter gjeldende for sparebanker. For nærmere beskrivelse av virksomheten vises til Årsberetning for 2013 i denne rapport.

Selskapskapital og utbytte

Selskapskapital

Styret foretar løpende en vurdering av kapital situasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil. Minstekravet til egenkapital for sparebanker følger av finansieringsvirksomhetsloven § 2-9a. Banken har i sin strategi fastsatt at kapitaldekningen for konsernet

skal være større enn det høyeste av lovens minstekrav og bankens egen vurdering. For nærmere beskrivelse av reglene om kapitaldekning, hvilke prinsipper som legges til grunn for å vurdere kapitalbehovet samt nærmere spesifisering av elementene i bankens kapitaldekning, vises til bankens Pilar 3-rapportering om risikostyring, risikoeksponering og soliditetsforhold, som er publisert på bankens nettsider. Finanstilsynet fører tilsyn med at banken drives med betryggende soliditet i forhold til faktisk risikonivå. Utbyttepolitikken er gjengitt i styrets årsberetning. Forstanderskapet har gitt styret fullmakt til å erverve og/eller etablere pant i egne egenkapitalbevis. Fullmakten gjelder i 18 måneder fra 21.03.13 og er gjenstand for årlig behandling. Finanstilsynet har godkjent fullmakten. Banken avviker her NUES' sin anbefaling om at slike fullmakter skal gjelde i ett år av praktiske årsaker.

Kapitalforhøyelse

Forstanderskapet har ikke gitt styret noen generell fullmakt til egen kapitalforhøyelse. Har banken behov for kapitalforhøyelse, vil dette bli behandlet som en egen sak i forstanderskapsmøte. Vedtak om forhøyelse av eierandelskapitalen skal godkjennes av Finanstilsynet, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 2b-26, 6 ledd.

Likebehandling og transaksjoner med nærstående

Likebehandling

Sparebanken Øst har en egenkapitalbevisklasse. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs i tråd med de regler som følger av finanslovgivningen. Alle egenkapitalbevisiere har samme rettigheter. Det er i 2013 ikke foretatt transaksjoner mellom banken og egenkapitalbevisierne og deres nærstående utover lån, innskudd og betalingsformidling, samt lønn/honorar til ansatte og tillitsvalgte som er egenkapitalbevisiere.

Fortrinnsrett

Egenkapitalbevisieres fortrinnsrett ved kapitalforhøyelser fremkommer i finansieringsvirksomhetsloven § 2b-23. Det fremkommer her at ved forhøyelse av eierandelskapitalen har eierne av egenkapitalbevis fortrinnsrett til å tegne de nye egenkapitalbevisene i samme forhold som de fra før eier egenkapitalbevis utstedt av institusjonen.

Transaksjoner med nærstående

Det fremgår av bankens etiske regler at det foreligger en varslingsplikt for styremedlemmer og ansatte dersom de direkte eller indirekte har vesentlig interesse av avtaler som inngås av eller i banken (konsernet). Det er ikke mottatt noen slike varsler i 2013.

Fri omsettelighet

Bankens egenkapitalbevis omsettes fritt på Oslo Børs. Det er ikke eierbegrensninger i vedtektene, men gjeldende regler i finansieringsvirksomhetsloven om eierbegrensning og konsesjonsplikt gjelder også for egenkapitalbevisiere i Sparebanken Øst.

Forstanderskapet

Forstanderskapet skal påse at banken virker etter sitt formål i samsvar med lover, vedtekter og vedtak fattet av forstanderskapet. Forstanderskapet fastsetter regnskapet og vedtar godtgjørelse til bankens tillitsvalgte, herunder styret, kontrollkomité, valgkomité og valgt revisor. Forstanderskapet velger valgkomité blant forstanderskapets medlemmer.

Formål

Forstanderskapet skal treffe avgjørelse i alle saker som styret forelegger for forstanderskapet til avgjørelse. Forstanderskapet skal:

- velge styre, herunder leder og nestleder i styret
- velge kontrollkomité,
- fastsette årsoppgjøret,
- velge revisor,
- fastsette honorar til tillitsvalgte
- treffe avgjørelse i alle saker som gjelder virksomhetsendringer i banken, oppkjøp av andre selskaper, eller andre saker av særlig viktighet for banken. Dette gjelder likevel ikke ved oppkjøp av mindre selskaper innenfor bankens nåværende virksomhetsområde, eller dersom saken av andre særlige grunner bør avgjøres av styret, og først deretter forelegges forstanderskapet.

Sammensetning

Forstanderskapets sammensetning fremkommer av vedtektene. Det lokale samfunnsansvaret vises gjennom sammensetningen av forstanderskapet, der både kundene (innskytervalgte), lokalsamfunnet (kommunevalgte), egenkapitalbevisiere og de ansatte er representert. Forstanderskapet består av totalt 48 medlemmer med 36 varamedlemmer. 18 medlemmer, henholdsvis 9 innskytervalgte og 9 kommunevalgte, er valgt med forholdsmessige andeler fra kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen. 12 medlemmer velges av de ansatte og 18 medlemmer velges av egenkapitalbevisierne. Medlemmene av forstanderskapet velges for 4 år. Forstanderskapets medlemmer velges i tråd med sparebankloven og bankens vedtekter. Det fremkommer her at vervet er personlig og det er ikke mulig å møte ved fullmektig. NUES' anbefaling om bruk av fullmakt på generalforsamlingen er av denne grunn ikke aktuelt for egenkapitalbevisiere i Sparebanken Øst. Forstanderskapets leder i 2013 har vært Frank Borgen og nestleder har frem til 21.03.13 vært May-Britt Andersen, fra 21.03.13 Steinar Karlsen.

Møter

Forstanderskapet har to faste møter hvert år - et regnskapsmøte og et valgmøte. Utover dette innkalles forstanderskapet ved behov av forstanderskapets leder. Forstanderskapet hadde kun de to nevnte møter i 2013. Innkalling til forstanderskapsmøter skjer med minst 8 dagers varsel, i tråd med sparebanklovens § 11, 3 ledd. Sparebanken Øst avviker her NUES' anbefaling om 21 dagers varsel. Både bankens revisor, styre og eventuelle medlemmer av kontrollkomitéen som ikke er forstandere, får innkalling til forstanderskapsmøtene. Forstanderskapsmøtene ledes av forstanderskapets leder, jf. vedtekter og sparebankloven, og følger dermed anbefalingen om uavhengig møteledelse. Når det gjelder saksdokumenter, påmeldingsfrist, gjennomføring av valg og publisering av protokoller fra forstanderskapsmøter følger banken NUES på alle punkter.

Kontrollkomitéen

Dette punktet omfattes ikke av anbefalingen. Kontrollkomitéen skal føre tilsyn med bankens virksomhet i samsvar med sparebankloven § 13 og instruks gitt av forstanderskapet. Kontrollkomitéen går gjennom styrets protokoll, nummererte brev, jf. revisorloven § 5-4, og revisjonsberetning, prøver sikkerheten for utvalgte utlån samt ser etter at forvaltningen av sparebankens midler er forsvarlig. Styret og internrevisjonen plikter å gi kontrollkomitéen

alle opplysninger som den mener er nødvendig for å kunne utføre sitt verv. Kontrollkomitéen gir uttalelser til forstanderskapet om årsregnskapet og årsberetningen og om det utarbeidede årsregnskapet bør fastsettes. Dersom kontrollkomitéen får kjennskap til betydelige forsømmelser, feil eller misligheter av større betydning eller rekkevidde, eller den mener at banken har lidt store tap, plikter den straks å ta dette opp med Finanstilsynet. Kontrollkomitéen velges av og blant forstanderskapets medlemmer. Kontrollkomitéen har i 2013 bestått av følgende personer;

Øivind Andersson, leder
Sjur Kortgaard
Eli Kristin Norsiden
Randi H. Sandli

Administrasjonssekretær Nina Sem er sekretær for kontrollkomitéen.

Valgkomitéer

Det følger av bankens vedtekter at valg av medlemmer til forstanderskap og styre skal skje etter innstilling fra valgkomitéen. Det er 3 valgkomitéer i Sparebanken Øst:

- 1) Valgkomité for forstanderskapet og styret
- 2) Valgkomité for innskytervalgte
- 3) Valgkomité for egenkapitalbeveiere

Ansattes representanter i styret og forstanderskap velges av og blant de ansatte i tråd med Forskrift nr. 9386 av 23.12.1977. Valgkomitéen for forstanderskapet består av representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet, herunder også egenkapitalbeveierne. Dette skal sikre at forholdet mellom valgkomitéene og den som velges er hensyntatt uavhengighet og habilitet, og det er også vektlagt at de ulike valgkomitéer opprettholder sin uavhengighet til styret i banken. De ulike valgkomitéer skal også sikre at tilgangen på nødvendig kompetanse er tilstede sett i forhold til de oppgaver valgkomitéen står overfor.

Valgkomité for forstanderskapet og styret velges av og blant forstanderskapets medlemmer. Valgkomitéens sammensetning fremkommer av bankens vedtekter. NUES' anbefalinger på dette punkt oppfylles så langt de passer i forhold til vedtektene. Valgkomitéens innstilling overfor forstanderskapet begrunnes i tråd med NUES. Valgkomitéen har utarbeidet egne retningslinjer som er godkjent av forstanderskapet. Valgkomité for forstanderskapet og styret har i 2013 bestått av følgende personer:

Johan Aasen, leder, fra 21.03.13 Kåre Grøtta
Thomas F. Halvorsen
Thor-Kristian Lien
Bent Inge Bye
Anne Siri Rhoden Jensen (ansatt)

Banken oppfylder kravet om at flertallet i valgkomitéen er uavhengig av styret og øvrige ledende ansatte. Bankens vedtekter krever at alle medlemmene i valgkomitéen er

medlemmer av forstanderskapet. NUES' anbefaling om at minst ett medlem ikke bør være medlem av bedriftsforsamling, representantskap (forstanderskap) eller styret, er derfor ikke relevant.

NUES anbefaler at ledende ansatte ikke bør være medlem av valgkomitéen. Sparebankloven og bankens vedtekter har ikke noe krav om uavhengighet. NUES' anbefaling er derfor ikke relevant på dette punktet hva angår ansattes representant i valgkomitéen. Valgkomiteen har i 2013 hatt separate møter med både styrets leder og bankens administrerende direktør.

Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Sparebanken Øst har ingen bedriftsforsamling.

Styresammensetning

Styret består av 7 eksterne medlemmer og 1 ansatt representant med stemmerett. I tillegg møter ansattes vararepresentant. Administrerende direktør har møterett, men ikke stemmerett i styret.

Styrets sammensetning, styremedlemmenes bakgrunn og deltakelse på styremøter i 2013 er beskrevet i presentasjon av styret i Årsberetning for 2013. Detaljert informasjon om det enkelte styremedlem finnes også på vår hjemmeside www.oest.no/kontakt_oss/styret og ledelse.

Vararepresentant for de ansatte møter i styremøtene.

Administrerende direktør og viseadministrerende direktør har møtt i alle styremøter.

Valg av styre

Valg av styremedlemmer skjer etter forberedelse av valgkomitéen nedsatt av forstanderskapet. Valgkomitéen utarbeider en innstilling til forstanderskapet.

Styremedlemmer velges for 2 år av gangen. Forstanderskapet velger styrets leder og nestleder. Styremedlemmenes kompetanse og yrkeserfaring blir fremlagt i forstanderskapet i forbindelse med valget.

Uavhengighet

Styret skal handle uavhengig og styrets medlemmer, med unntak av ansattes representant, vurderes som uavhengig av bankens vesentlige forretningsforbindelser og bankens daglige ledelse. Ingen av bankens ledende ansatte er med i styret. Sammensetningen av styret utgjør en mangfoldighet der kompetanse og ferdigheter legger grunnlaget for utføring av det nødvendige styrearbeidet. Det fremkommer i styreinstruksen at styret opptrer som et kollegium. Ansvar for de vedtak og de disposisjoner som styret foretar, tilligger imidlertid det enkelte styremedlem.

Styremedlemmers beholdning av egne egenkapitalbevis

Styremedlemmer som har egenkapitalbevis i Sparebanken Øst pr. 31.12.13 fremkommer i note 57.

Styrets arbeid

Styrets oppgaver

Styrets overordnede formål er å påse at det skjer en forsvarlig forvaltning av bankens midler. Styret fastsetter planer og budsjetter for bankens virksomhet i tråd med bankens mål og strategier. Styret fører tilsyn med daglig ledelse og holder seg løpende oppdatert om bankens virksomhet. Det er tillagt styret å fastsette bankens bevilgningsreglement.

Styret har ansvaret for at banken til enhver tid har den egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i banken. Styret har delegert deler av forvaltningsansvaret til administrasjonen gjennom ulike delegasjonsvedtak. Vedtakene er gitt med ulik varighet. Styret har videre fastsatt instruks for internrevisor som skal foreta operasjonell revisjon i tråd med gjeldende standarder for slik revisjon. Bankens internrevisor er KPMG.

Taushetsplikt

Alle tillitsvalgte i Sparebanken Øst er underlagt de samme regler om taushet, etikk og habilitet som gjelder for bankens ansatte generelt. Uavhengighet mellom bankens ulike styrende og kontrollerende organer er et sentralt kriterium for forsvarlig styring av virksomheten. Blant de tillitsvalgte i Sparebanken Øst foreligger det etter styrets vurdering ingen nærstående forhold eller personlige relasjoner som kan påvirke den enkelte tillitsvalgtes uavhengighet og dømmekraft.

Styreinstruks

Styrets ansvar og arbeidsoppgaver er fastsatt i sparebankloven, finansieringsvirksomhetsloven og vedtektene. Styret har utarbeidet egen styreinstruks som er gjenstand for årlig revidering. Instruksen ble sist revidert 07.05.13. Instruksen beskriver hvilket ansvar styret har, hvilke saker styret skal behandle og hvilke regler som skal ligge til grunn for saksbehandlingen. Styret har fastsatt instruks for administrerende direktør som forestår den daglige ledelsen av banken. Styreinstruksen og instruks for daglig leder angir ansvars- og oppgavefordelingen mellom styret og daglig leder.

Finansiell rapportering

Styret mottar månedlige økonomirapporter hvor bankens økonomiske og finansielle status kommenteres. Månedsrapportene danner grunnlaget for intern styring og kommunikasjon om status i banken. Styret mottar periodiske rapporter som viser bankens etterlevelse av delegerte fullmakter, samt kvartalsvise rapporter som viser utviklingen i bankens totale risikobilde.

Årsplan

Styret utarbeider en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen inneholder blant annet møteplan for året, oversikt over faste oppgaver på bestemte møter og finansiell kalender. Styret foretar hvert år en egenevaluering. Evalueringen omfatter styremedlemmers kompetanse, styrets sammensetning, måten styret fungerer på både som gruppe og individuelt. Styrets egenevaluering er tilgjengelig for valgkomitéen til forstanderskapet.

Styrekomiteer

Godtgjørelsesutvalg

Det er etter krav i finansieringsvirksomhetsloven §§ 2-18 flg. og forskrift F01.12.2010 nr. 1507 etablert et godtgjørelsesutvalg i banken. Godtgjørelsesutvalget har som oppgave å forberede for styret retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. De skal videre sørge for at foretaket til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen som er i samsvar med forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Utvalget utfører sine oppgaver i tråd med retningslinjer fastsatt av styret. Utvalget utpeker selv sin leder. Medlemmene er valgt av styret. Godtgjørelsesutvalget har i 2013 bestått av følgende medlemmer:

Hanne Solem, leder
Sverre Nedberg
Knut Smedsrud
Inger Helen Pettersen, ansattes representant i styret

Personaldirektør Anne Siri Rhoden Jensen er sekretær for utvalget. Styret har godkjent Retningslinjer for godtgjørelser i Sparebanken Øst.

Revisjonsutvalg

Banken har etter krav i Sparebankloven § 17 c etablert revisjonsutvalg etter de retningslinjer som loven beskriver. Medlemmene er valgt av styret og velges for ett år av gangen. Utvalgets leder utpekes av styret. Revisjonsutvalgets hovedoppgaver er å forberede styrets oppfølging av regnskap og rapportering, overvåke systemer for risikostyring og internkontroll, samt internrevisjonens arbeid. Vurdere og overvåke revisors uavhengighet. Utvalget utfører sine oppgaver etter instruks fastsatt av styret. Revisjonsutvalget har 6 til 7 møter per år. Revisjonsutvalget har i 2013 bestått av følgende medlemmer:

Sverre Nedberg, leder
Knut Smedsrud
Hanne Solem

Risikoutvalg

Banken har etter krav i Finansieringsvirksomhetsloven § 2-9b etablert risikoutvalg som loven beskriver. Medlemmene av utvalget er valgt av styret og velges for ett år av gangen. Utvalgets leder utpekes av styret. Risikoutvalgets hovedoppgave er å forberede for og rådgi styret i forhold til bankens eksisterende og fremtidige risikoappetitt og risikostrategi samt oppfølging og implementering av denne strategien. Det tilligger også utvalget å overvåke i hvilken grad bankens prising av produkter ut mot kundene fullt ut reflekterer den risiko banken bærer. Utvalget utfører sine oppgaver etter instruks fastsatt av styret. Risikoutvalget har 6 til 7 møter pr. år i tilknytning til møtene i revisjonsutvalget. Risikoutvalget har i 2013 bestått av følgende medlemmer:

Sverre Nedberg, leder
Knut Smedsrud
Hanne Solem

Det skrives felles protokoll fra møtene i revisjonsutvalget og risikoutvalget. Protokollene blir presentert av utvalgets leder for det samlede styret i påfølgende styremøter.

Risikostyring og internkontroll

Risikostyring skal støtte opp under bankens utvikling og måloppnåelse og skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig forretningsdrift. Dette oppnås gjennom en risikoprofil som kjennetegnes ved en sterk risikokultur og en høy bevissthet om risikostyring.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risikostyring og internkontroll har banken lagt til grunn COSO-modellen. Dette er et anerkjent rammeverk for risikostyring og internkontroll. Modellen baseres på at risikostyring og internkontroll gjelder alle deler av virksomheten samtidig som et helhetlig perspektiv legges til grunn. Videre omfatter risikostyring og internkontroll både strategiske og operative forhold samt at det settes særlig fokus på kvalitet i ekstern rapportering og etterlevelse av lover og regler. Modellen bygger på følgende komponenter:

- **Internt miljø**
Bedriftskulturen er grunnmuren i helhetlig risikostyring og internkontroll og består av ledelsesfilosofi, lederstil, menneskene i organisasjonen med deres holdninger, verdigrunnlag, etiske retningslinjer, kontroll- og styringsstruktur og organisering.
- **Etablering av målsettinger**
Målsettinger må være etablert før man kan identifisere og vurdere risikoer i forhold til måloppnåelse og iverksette nødvendige tiltak for å håndtere risikoene. Målsettingene må støtte og være i samsvar med bankens formål og avspeile bankens risikoappetitt.
- **Identifisering av hendelser**
Hendelser som kan påvirke implementering av strategi eller måloppnåelse må identifiseres. Dette må skje løpende og ved vesentlige endringer i bankens virksomhet.
- **Risikovurdering**
Identifiserte risikoer analyseres for å bestemme hvordan de skal håndteres. Vurderingen skal omfatte alle vesentlige risikoer, både forretningsmessige og operasjonelle risikoer. Alle vesentlige risikoer skal i størst mulig grad kvantifiseres.
- **Risikohåndtering**
Ulike alternativer for å håndtere risikoer blir evaluert; unngå, akseptere, redusere gjennom ulike tiltak eller dele risikoen med andre.
- **Kontrollaktiviteter**
Retningslinjer og rutiner som blir etablert og implementert for å sikre at formen for risikohåndtering som er valgt blir gjennomført på en effektiv måte.
- **Informasjon og kommunikasjon**
Prosesser som sikrer at relevant informasjon identifiseres og kommuniseres i riktig form til rett tid.

- Oppfølging
Skal gi styret og ledelsen rimelig grad av sikkerhet for at virksomheten gjennomføres som planlagt og at alle vesentlige risikoer avdekkes, styres og kontrolleres på en effektiv måte.

Roller og ansvar

Bankens styre har det overordnede ansvar for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter prinsipper for risikostyring og internkontroll, fastsetter risikotoleranser, har ansvar for at banken har tilstrekkelig kapital i forhold til den underliggende risiko og fremtidige vekstplaner og skal påse at risikostyringen og internkontrollen blir etablert og gjennomført i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, pålegg fra Finanstilsynet og retningslinjer gitt fra styret til administrasjonen.

Administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide og følge opp at det er etablert en forsvarlig risikostyring og internkontroll etter retningslinjer fastsatt av styret. Videre omfatter ansvaret at risikostyring og internkontroll blir dokumentert, gjennomført og overvåket på en forsvarlig måte og at rapporteringsplikten til styret er i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og bankens vedtatte prinsipper for dette. Ansvaret omfatter også at risikostyringssystemene gjennomføres og følges opp og kontrollene dokumenteres i samsvar med lover, forskrifter, strategi/policy og rutiner, samt at risikostyringsprosessen er hensiktsmessig og effektiv.

Lederne for de enkelte forretningsområder har ansvar for å identifisere, håndtere, kontrollere og rapportere risikoer. Dette gjøres bl.a. gjennom årlige nøkkelprosesser hvor ledelsen definerer bankens mest kritiske forretningsområder og foretar en risikovurdering av hvert enkelt område og tiltak som iverksettes for å redusere identifiserte risikoer. Lederne skal halvårlig avgi en bekreftelse på gjennomført internkontroll og at denne fungerer som forutsatt. Lederne har ansvar for at alle hendelser rapporteres til sentralt hendelsesregister.

Avdeling styring og kontroll er ansvarlig for risikomodeller og videreutvikling av risikosystemer, påse at risikostyringssystemene implementeres, benyttes og følges opp og følge opp bankens risikostatus og utvikling. Videre skal avdelingen sørge for at det opprettes effektive systemer og prosesser for etterlevelse av gjeldende regelverk samt fange opp endringer i lover/forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer og sørge for at disse blir implementert i banken. Avdelingen har ansvar for sentralt hendelsesregister.

Internrevisjon har ansvar for uavhengig overvåking av at risikostyringssystemene er effektive og fungerer som forutsatt. Internrevisjonen rapporterer til styret, har rett til å møte i styremøtene og avgir rapport om risikostyringen og internkontrollen minimum en gang pr. år. De gir videre råd til styret og ledelsen om bankens risikostyring, utforming og etterlevelse av kontroller samt etterlevelse av etablerte rutiner, prosedyrer og retningslinjer. Bankens internrevisor har i 2013 vært KPMG. Banken finner at KPMG har den nødvendige kompetanse innen de sentrale fag- og risikoområder som påvirker bankens drift. Bankens to datterselskap, AS Finansiering og Sparebanken Øst Boligkreditt AS, er også underlagt lovpålagt internrevisjon.

Bankens balansestyringskomité har jevnlige møter der status og tiltak med hensyn til likviditetssituasjonen diskuteres. I BSK møter administrerende direktør, viseadministrerende direktør, business controller og finanssjef.

PM Kreditt er en sentral kredittfunksjon og er det besluttede organ for kredittgivning til kunder i personmarkedet. Kredittfunksjonen er lokalisert og organisert som en enhet. Avdelingen tar beslutning om kredittgivning til alle personkunder i banken. Bruken av individuelle fullmakter er svært begrenset.

Kredittavdelingen fatter beslutninger om kreditt over en bestemt størrelse til kunder i bedriftsmarked og personkundemarked. Avdelingen består av 4 kredittsjefer. Overgår kredittgivning fullmakt gitt kredittavdelingen, besluttet saken av styret. Inngåelse av mindre engasjementer gjøres i henhold til vedtatte rammer og personlige fullmakter i bedriftsmarkedsavdelingen.

Risikokomiteén har til formål å vurdere risikoeksponering og risikorapportering. Komiteén skal gjøre vurderinger av kapitalbehovet. Komiteéns medlemmer er kredittsjef BM, avdelingsbanksjef PM Kreditt, finanssjef, avdelingsbanksjef SE, IT-sjef og kontrollere. Komiteéns konklusjoner og merknader protokollføres. Protokollførte merknader, samt en erklæring om at risikorapporten er gjennomgått og viser riktige eksponeringer, følger med som et vedlegg til risikorapporten. Rapporten går til styret hvert kvartal.

Regnskapsavdeling har ansvar for finansiell rapportering, intern økonomistyring, skatt/avgift og internkontroll av finansiell rapportering.

Det er opprettet en egen operativ stilling som anti hvitvaskansvarlig. Stillingen innebærer en oppfølging av etterlevelsen av regelverket og en kontroll av alle kundeopprettelser.

Flere uavhengige organer foretar selvstendige evalueringer av bankens profil, oppfølging og organisering med hensyn til håndtering av finansiell og operasjonell risiko. Dette omfatter kontrollkomiteén, internrevisor, eksterne revisor og Moody's Investor Service.

Godtgjørelse til styret og tillitsvalgte

Godtgjørelse til styret, forstandskapet, kontrollkomiteén og valgkomiteén, fastsettes av forstandskapet. Godtgjørelsen er søkt tilpasset den arbeidsmengde og det ansvar som påhviler de tillitsvalgte, og er opplyst i notene til årsregnskapet. Honoraret er uavhengig av bankens resultater og utgjør et bestemt beløp. Det er ingen resultatbaserte eller variable godtgjørelser til bankens tillitsvalgte. Godtgjørelse til styret er opplyst i note 31 til årsregnskapet. Ingen av styrets medlemmer har i 2013 utført andre oppgaver for banken enn styrevervet.

Godtgjørelse til ledende ansatte

I henhold til gjeldende lovverk, finansieringsvirksomhetsloven §§ 2-18 til 2-22, fastsetter styret nødvendige retningslinjer for ledende ansattes godtgjørelser. Retningslinjene legges frem for bankens forstandskap til rådgivende avstemming og/eller til godkjennelse. Godtgjørelse til ledende ansatte er opplyst i note 31 til årsregnskapet. Sparebanken Øst har et hovedprinsipp om fastlønn. Styret fastsetter godtgjørelsen til administrerende direktør.

Administrerende direktør fastsetter godtgjørelsen til toppledergruppen. Det er ingen avtale om variabel godtgjørelse eller opsjons- eller bonusavtaler. Styret kan beslutte å tildele administrerende direktør engangstillegg. Administrerende direktør kan beslutte tilsvarende engangstillegg til toppledergruppen.

Informasjon og kommunikasjon

Bankens målsetting for informasjon og kommunikasjon er basert på åpenhet og tilgjengelighet. For å sikre den nødvendige informasjonsflyt, skal finansiell informasjon offentliggjøres i tråd med fastsatt finansiell kalender på bankens internettsider, ved innsendelse av opplysningene til Oslo Børs og ved presentasjoner for investorer og andre interessenter. Banken arrangerer åpne investorpresentasjoner i forbindelse med at års- og kvartalsresultater blir lagt frem. Presentasjonene i forbindelse med års- og kvartalsresultater gjøres tilgjengelige på bankens nettside samtidig med presentasjonen. Regelverket for informasjon og kommunikasjon, regler om god børsetikk, i tillegg til et generelt krav om likebehandling setter imidlertid begrensninger for bankens mulighet til å utgi informasjon, herunder også for analytikere.

Sparebanken Øst har utarbeidet retningslinjer for investorpleie. Retningslinjene viser til at banken ønsker å ha en utstrakt og effektiv kommunikasjon med de finansielle markedene, der åpenhet og troverdighet vektlegges. Banken ønsker et langsiktig og gjensidig fordelaktig forhold med flest mulig meglerforetak. Investeringsbeslutninger skal være tuftet på økonomiske kalkyler fremfor relasjoner. Banken skal være positiv til investeringsbeslutninger som ikke nevneverdig endrer aktuelle lønnsomhetsestimater, og som vil være gunstig for investor. Meglerkontakt skal skje gjennom Finansavdelingen for å sikre at informasjonen som går ut og kommer inn er ensartet.

Informasjon som vurderes som viktig og sensitiv vil først bli meddelt Oslo Børs. Banken vil tilstrebe korrekt og velbalansert informasjon både skriftlig og muntlig, og ingen investorer skal forfordes. All informasjon som tilbys skal distribueres til alle investorkretser og den skal presenteres på en entydig måte. Banken skal tilstrebe tilgjengelighet for investorer og henvendelser skal besvares innen rimelig tid. Informasjon som anses som sentral for investorer skal distribueres via bankens hjemmeside, Oslo Børs og via mail.

Overtakelse

Sparebanker kan ikke overtas av andre foretak eller enkeltpersoner. NUES' anbefaling på dette punkt er av den grunn ikke relevant for sparebanker. Forstanderskapet skal treffe avgjørelse i alle saker som gjelder virksomhetsendringer i banken, oppkjøp av andre selskaper eller andre saker av særlig viktighet for banken. Dette gjelder likevel ikke ved oppkjøp av mindre selskaper innenfor bankens nåværende virksomhetsområde, eller dersom saken av andre særlige grunner bør avgjøres av styret og først deretter forelegges forstanderskapet.

Revisor

Revisjon av Sparebanken Øst foretas etter anerkjente revisjonsprinsipper med hensyn til planlegging, gjennomføring og beretning. Ernst & Young AS er bankens eksterne revisor. Eksternrevisor møter minst en gang i året i revisjonsutvalget og på styremøte og gjennomgår sine vurderinger av bankens risikoer. Ekstern revisor deltar alltid på styremøtet ved

fastsettelse av årsregnskapet og på regnskapsmøtet i revisjonsutvalget, og går gjennom sin vurdering av vesentlige forhold i banken. For øvrig deltar eksternrevisor i styremøter etter behov. Minst en gang pr. år har eksternrevisor møte med styret uten at daglig ledelse er til stede. Eksternrevisor blir innkalt til alle forstanderskapsmøter. Det henvises for øvrig til note 34 årsregnskapet, i forbindelse med godtgjørelse til revisor, herunder fordelingen av godtgjørelsen.

Finansiell kalender for 2014

Offentliggjøring av kvartalsresultater

- Foreløpig regnskap 2013 (4. kvartal 2013) offentliggjøres 12.02.2014
- Årsregnskap 2013 behandles i forstanderskapsmøte 27.03.2014
- Ex. Utbyttedato - 28.03.2014 (utbytte vil bli utbetalt 09.04.2014.)
- 1. kvartal 2014 - 07.05.2014
- 2. kvartal 2014 - 16.07.2014
- 3. kvartal 2014- 29.10.2014

Investorkontakter

Adm. dir. Pål Strand
9162 4428
paal.strand@oest.no

Viseadm. dir. Kjell Engen
9577 5003
kjell.engen@oest.no

Sparebanken Øst Tlf.: 03220
Postboks 67
3301 Hokksund
Fax: 32891549
www.oest.no
firmapost@oest.no

Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2013, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, og at opplysningene i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Hokksund, 31. desember 2013
Drammen, 13. mars 2014

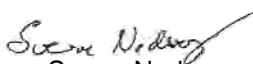
I STYRET FOR SPAREBANKEN ØST

Jørund Rønning Indrelid
leder

Knut Smedsrud
nestleder

Morten André Yttreide
medlem

Roar Norheim Larsen
medlem

Sverre Nedberg
medlem

Elly Therese Thoresen
medlem

Hanne Solem
medlem

Inger Helen Pettersen
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

RESULTATREGNSKAP

Konsern	Konsern			Morbank	Morbank
2013	2012	Beløp i mill. kroner	Noter	2013	2012
1.273,4	1.254,6	Renteinntekter og lignende inntekter	25,26	899,8	919,6
708,9	745,1	Rentekostnader og lignende kostnader	25,26	570,2	584,3
564,5	509,5	NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINTEKTER		329,6	335,3
13,0	11,4	Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	27	111,6	59,4
80,4	86,1	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	28	90,3	95,4
40,6	38,3	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	28	14,6	13,6
26,4	62,3	Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter	29	26,7	66,3
55,2	46,7	Andre driftsinntekter	30	6,4	7,4
164,2	163,6	Lønn m.v.	31,51	137,4	138,9
56,7	61,6	Administrasjonskostnader		49,7	53,0
17,9	16,7	Avskrivning/nedskrivning og verdiendring ikke-finansielle eiendeler	39	6,7	5,4
55,0	50,9	Andre driftskostnader	33,34,40	46,5	42,9
405,1	384,9	RESULTAT FØR TAP		309,7	310,0
16,2	25,3	Tap på utlån og garantier	11,13,16	1,8	7,3
388,9	359,6	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		307,9	302,7
106,2	97,3	Skattekostnad	35	84,4	71,4
282,7	262,3	ÅRSRESULTAT		223,5	231,3
5,90	5,69	Resultat pr. egenkapitalbevis	56	4,67	5,02
5,90	5,69	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	56	4,67	5,02

TOTALRESULTAT

Konsern	Konsern			Morbank	Morbank
2013	2012	Beløp i mill. kroner	Noter	2013	2012
282,7	262,3	ÅRSRESULTAT		223,5	231,3
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet			
-9,8	29,9	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	51	-11,1	26,7
2,7	-8,4	Skatteeffekt av aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	51	3,1	-7,5
		Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet			
178,8	5,3	Endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	29	178,8	5,3
454,4	289,1	TOTALRESULTAT		394,3	255,8

*) Tall for 2012 er omarbeidet som følge av implementering av revidert IAS 19 ytelser til ansatte, se note 2 Endring i regnskapsprinsipper for mer informasjon.

BALANSE

Konsern 31.12.13	Konsern 31.12.12	Beløp i mill. kroner	Noter	Morbank 31.12.13	Morbank 31.12.12
EIENDELER					
357,5	703,3	Kontanter og fordringer på sentralbanker		357,5	703,3
8,6	4,1	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15,16,20	2.101,7	2.915,2
25.707,9	22.560,2	Utlån til og fordringer på kunder	10,11,12,13,14,20	16.952,6	13.052,2
3.301,9	4.191,3	Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi	20,23,36	3.543,6	5.172,5
650,9	981,9	Aksjer og andeler	20,23,37	650,9	981,9
192,8	235,9	Finansielle derivater	20,21,22,23	132,6	184,8
200,7	251,3	Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	20,23,36	200,7	251,3
0,0	0,0	Eierinteresser i konsernselskap	38	687,2	616,2
0,0	0,0	Utsatt skatt eiendel	35	4,0	10,6
403,5	457,1	Investerings eiendommer	39	0,0	0,0
126,4	122,4	Varige driftsmidler	39	72,8	67,6
40,0	41,7	Andre eiendeler	41	13,4	25,2
87,1	88,7	Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	42	67,9	74,6
31.077,3	29.637,9	SUM EIENDELER		24.784,9	24.055,4
GJELD OG EGENKAPITAL					
773,5	844,5	Gjeld til kredittinstitusjoner	20,43,47	989,0	940,8
12.539,2	11.687,9	Innskudd fra og gjeld til kunder	20,44	12.552,1	11.670,7
0,0	493,5	Gjeld til staten, bytte OMF	20,47	0,0	493,5
24,0	51,7	Finansielle derivater	20,21,22,23	24,0	51,7
14.037,0	13.612,0	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20,45,47	7.861,6	8.204,6
100,0	81,1	Betalbar skatt	35	52,2	52,2
59,2	70,9	Andre forpliktelser	48	39,1	59,8
97,1	107,8	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	49	73,9	81,3
38,6	26,0	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	50,51	36,9	22,6
29,5	21,4	Utsatt skatt forpliktelse	35	0,0	0,0
851,3	508,4	Ansvarlig lånekapital	20,46,47	851,3	508,4
28.549,4	27.505,2	SUM GJELD		22.480,1	22.085,6
595,1	595,1	Innskutt egenkapital	56	595,1	595,1
1.932,8	1.537,6	Opptjent egenkapital		1.709,7	1.374,7
2.527,9	2.132,7	SUM EGENKAPITAL	6	2.304,8	1.969,8
31.077,3	29.637,9	SUM GJELD OG EGENKAPITAL		24.784,9	24.055,4

*) Tall for 2012 er omarbeidet som følge av implementering av revidert IAS 19 ytelser til ansatte, se note 2 Endring i regnskapsprinsipper for mer informasjon.

Hokksund, 31. desember 2013
Drammen, 13. mars 2014

I STYRET FOR SPAREBANKEN ØST

Jørund Rønning Indreliid
leder

Knut Smedsrud
nestleder

Morten André Ytresteid
medlem

Rosa Nørheim Larsen
medlem

Sverre Nedberg
medlem

Elly Thores Thoresen
medlem

Hanne Solen
medlem

Inger Helen Pettersen
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

ENDRING EGENKAPITAL KONSERN

Beløp i mill. kroner

2013	Sum egenkapital	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital			Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkapital
		Egenkapital-bevis	Overkursfond	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond		
Egenkapital pr. 31.12.12, omarbeidet	2.132,7	207,3	387,8	260,7	1.012,7	27,4	73,9	162,9
Årsresultat	282,7	0,0	0,0	96,7	121,7	5,0	0,0	59,3
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	178,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	178,8	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-7,1	0,0	0,0	-3,5	-4,5	0,0	0,0	0,9
Totalresultat	454,4	0,0	0,0	93,2	117,2	5,0	178,8	60,2
Utbytte 2012 endelig vedtatt	-62,2	0,0	0,0	-62,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.13	2.527,9	207,3	387,8	291,7	1.129,9	35,4	252,7	223,1

Årets forslag til utbytte på MNOK 62,2 ligger som en del av utjevningsfondet inntil det er endelig vedtatt av forstanderskapet.

Det vises forøvrig til note 56 om egenkapitalbevis.

2012	Sum egenkapital	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital			Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkapital
		Egenkapital-bevis	Overkurs	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond		
Rapportert egenkapital pr. 31.12.11	1.907,9	207,3	387,8	195,8	887,4	29,4	68,6	131,6
Omregning av 31.12.11 v/innføring av IAS 19R	-15,8	0,0	0,0	-6,0	-7,8	0,0	0,0	-2,0
Omarbeidet egenkapital 01.01.12 ihht IAS 19R	1.892,1	207,3	387,8	189,8	879,6	29,4	68,6	129,6
Resultat 2012 omarbeidet ihht IAS 19R	262,3	0,0	0,0	104,1	122,2	5,0	0,0	31,0
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	21,5	0,0	0,0	8,3	10,9	0,0	0,0	2,3
Totalresultat 2012 omarbeidet ihht IAS 19R	289,1	0,0	0,0	112,4	133,1	5,0	5,3	33,3
Utbytte 2011 endelig vedtatt	-41,5	0,0	0,0	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdeling fra gavefondet	-7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.12, omarbeidet	2.132,7	207,3	387,8	260,7	1.012,7	27,4	73,9	162,9

Årets forslag til utbytte på MNOK 62,2 ligger som en del av utjevningsfondet inntil det er endelig vedtatt av forstanderskapet.

ENDRING EGENKAPITAL MORBANK

2013	Sum egenkapital	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital			Tilgjengelig for salg reserve
		Egenkapital-bevis	Overkursfond	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	
Egenkapital pr. 31.12.12, omarbeidet	1.969,8	207,3	387,8	260,7	1.012,7	27,4	73,9
Årsresultat	223,5	0,0	0,0	96,7	121,7	5,0	0,0
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	178,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	178,8
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-8,0	0,0	0,0	-3,5	-4,5	0,0	0,0
Totalresultat	394,3	0,0	0,0	93,2	117,2	5,0	178,8
Utbytte 2012 endelig vedtatt	-62,2	0,0	0,0	-62,2	0,0	0,0	0,0
Utdeling fra gavefondet	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.13	2.304,8	207,3	387,8	291,7	1.129,9	35,4	252,7

Årets forslag til utbytte på MNOK 62,2 ligger som en del av utjevningsfondet inntil det er endelig vedtatt av forstanderskapet.

Det vises forøvrig til note 56 om egenkapitalbevis.

2012	Sum egenkapital	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital			Tilgjengelig for salg reserve
		Egenkapital-bevis	Overkurs	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	
Rapportert egenkapital pr. 31.12.11	1.776,3	207,3	387,8	195,8	887,4	29,4	68,6
Omregning av 31.12.11 v/innføring av IAS 19R	-13,8	0,0	0,0	-6,0	-7,8	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital 01.01.12 ihht IAS 19R	1.762,5	207,3	387,8	189,8	879,6	29,4	68,6
Resultat 2012 omarbeidet ihht IAS 19R	231,3	0,0	0,0	104,1	122,2	5,0	0,0
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	19,2	0,0	0,0	8,3	10,9	0,0	0,0
Totalresultat 2012 omarbeidet ihht IAS 19R	255,8	0,0	0,0	112,4	133,1	5,0	5,3
Utbytte 2011 endelig vedtatt	-41,5	0,0	0,0	-41,5	0,0	0,0	0,0
Utdeling fra gavefondet	-7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.12, omarbeidet	1.969,8	207,3	387,8	260,7	1.012,7	27,4	73,9

Årets forslag til utbytte på MNOK 62,2 ligger som en del av utjevningsfondet inntil det er endelig vedtatt av forstanderskapet.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Konsern 2013	Konsern 2012	Beløp i mill. kroner	Note	Morbank 2013	Morbank 2012
		Driftsaktiviteter			
388,9	359,6	Resultat før skattekostnad		307,9	302,7
		Justert for:			
0,0	54,3	Endring i brutto utlån til kredittinstitusjoner		818,2	-773,7
-3.140,3	-380,9	Endring i brutto utlån til kunder		-3.888,4	1.378,3
393,0	-676,4	Endring i sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi		1.132,5	-620,7
538,5	-544,9	Endringer i øvrige eiendeler i forbindelse med driften	55	553,7	-549,1
-21,9	-9,5	Endring i innskudd fra kredittinstitusjoner		71,8	59,7
851,3	2.755,2	Endring i innskudd fra kunder		881,4	2.744,3
-12,2	-37,7	Endringer i øvrig gjeld i forbindelse med driften		-45,0	-18,1
23,6	27,8	Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad	55	4,1	6,5
-13,0	-7,8	Netto gevinst fra investeringsaktiviteter		-0,1	-0,2
-80,9	-56,7	Periodens betalte skatter		-51,7	-48,6
-1.073,0	1.483,0	Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	-215,6	2.481,1
		Investeringsaktiviteter			
-17,2	-70,4	Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-12,3	-10,4
61,9	72,6	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		0,5	0,2
54,0	-7,7	Netto innbetaling/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer		-17,0	-247,7
98,7	-5,5	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-28,8	-257,9
		Finansieringsaktiviteter			
-579,1	-1.471,9	Netto innbetaling/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner og gjeld til staten		-553,5	-1.471,9
-3.125,1	-2.532,7	Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer		-2.881,8	-2.431,8
3.903,0	2.083,7	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer		2.904,4	1.238,7
-62,2	-41,5	Utbetaling av utbytte		-62,2	-41,5
136,6	-1.962,4	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	-593,1	-2.706,5
-837,7	-484,9	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-837,5	-483,3
1.203,8	1.688,7	Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		1.203,6	1.686,9
366,1	1.203,8	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr. 31.12.	55	366,1	1.203,6

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker, statskasseveksler og utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 - GENERELL INFORMASJON	40
NOTE 2 - REGNSKAPSPRINSIPPER	40
NOTE 3 - VURDERINGER OG ANVENDELSE AV ESTIMATER	50
NOTE 4 - DRIFTSSEGMENTER	51
NOTE 5 - STYRING AV FINANSIELL RISIKO I SPAREBANKEN ØST	52
NOTE 6 - KAPITALDEKNING	55
NOTE 7 - KREDITTRISIKO	56
NOTE 8 - KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER	57
NOTE 9 - ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN	59
NOTE 10 - KREDITTRISIKO FORDELT PÅ KLASSE	59
NOTE 11 - FORDELING AV UTLÅN OG GARANTIER TIL KUNDER ETTER SEKTOR, NÆRING OG GEOGRAFI	63
NOTE 12 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER	64
NOTE 13 - TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER KUNDER	65
NOTE 14 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER KNYTTET TIL FINANSIELLE LEIEAVTALER	67
NOTE 15 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER	68
NOTE 16 - TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER KREDITTINSTITUSJONER	68
NOTE 17 - RENTERISIKO	69
NOTE 18 - LIKVIDITETSRISIKO	74
NOTE 19 - VALUTARISIKO	80
NOTE 20 - KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	80
NOTE 21 - FINANSIELLE DERIVATER	82
NOTE 22 - MOTREGNING FINANSIELLE INSTRUMENTER	84
NOTE 23 - FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	85
NOTE 24 - FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER	89
NOTE 25 - MELLOMREGNING MED KONSERNSELSKAP	91
NOTE 26 - NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNTEKTER	92
NOTE 27 - UTBYTTE OG ANDRE INNTEKTER AV VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING	93
NOTE 28 - NETTO PROVISJONSINNTEKTER	93
NOTE 29 - NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER	94
NOTE 30 - ANDRE DRIFTSINNTEKTER	95
NOTE 31 - LØNN OG ANDRE GODTGJØRELSE	95
NOTE 32 - NÆRSTÅENDE PARTER	99
NOTE 33 - ANDRE DRIFTSKOSTNADER	99
NOTE 34 - GODTGJØRELSE REVISOR	99
NOTE 35 - SKATTER	100
NOTE 36 - SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	101
NOTE 37 - AKSJER, EGENKAPITALBEVIS OG PENGEMARKEDSFOND	103
NOTE 38 - EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAP	104
NOTE 39 - VARIGE DRIFTSMIDLER OG INVESTERINGSEIENDOMMER	104
NOTE 40 - OPERASJONELLE LEASINGAVTALER	106
NOTE 41 - ANDRE EIENDELER	106
NOTE 42 - FORSKUDDSBETALTE IKKE PÅLØPTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER	106
NOTE 43 - GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER	106
NOTE 44 - INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER	107
NOTE 45 - GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	107
NOTE 46 - ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	108
NOTE 47 - LANGSIKTIGE INNLÅN FORDELT PÅ FORFALLSTIDSPUNKT	108
NOTE 48 - ANDRE FORPLIKTELSER	109
NOTE 49 - PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER	109
NOTE 50 - AVSETNINGER FOR PÅLØPTE KOSTNADER OG FORPLIKTELSER	110
NOTE 51 - PENSJONSFORPLIKTELSER	110
NOTE 52 - GARANTIANSVAR	115
NOTE 53 - PANTSTILLELSER OG FORTRINNSRETT	116
NOTE 54 - KOSTNADER KNYTTET TIL BANKENES SIKRINGSFOND	116
NOTE 55 - TILLEGGSINFORMASJON KONTANTSTRØMOPPSTILLING	116
NOTE 56 - EGENKAPITALBEVIS	117
NOTE 57 - TILLITSVALGTE	120

NOTE 1 - GENERELL INFORMASJON

Sparebanken Øst er en egenkapitalbevisbank notert på Oslo Børs. Banken har sitt hovedkontor i Drammen, besøksadresse Bragernes Torg 2. Forretningsadressen er Stasjonsgt. 14, 3300 Hokksund. Sparebanken Øst er alliansefri og har drevet sparebankvirksomhet uten opphold fra 1843.

Banken har kontorer også i kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker, Lier, Asker, Bærum, Oslo, Fredrikstad, Ullensaker, Horten, Tønsberg, Skedsmo, Kongsberg og Hønefoss. Konsernet Sparebanken Øst består av morbanken og de heleide datterselskapene Sparebanken Øst Boligkreditt AS, AS Financiering, Øst Prosjekt AS og Sparebanken Øst Eiendom AS med datterselskapene Grev Wedels Have AS, Hawø Eiendom AS, EngeneKvartalet AS, Arbeidergaten 28 AS, Krokstad Terrasse AS, Stasjonsgata 14 AS og Tollbugt. 49-51 AS.

Sparebanken Øst er leverandør av tjenester innenfor områdene finansiering, sparing og plassering, betalingsformidling, forsikring, eiendomsdrift og finansiell rådgivning.

Årsregnskapet for 2013 ble behandlet og godkjent av styret i Sparebanken Øst 13. mars 2014.

NOTE 2 - REGNSKAPSPRINSIPPER

1. GENERELT

Konsern- og selskapsregnskapet til Sparebanken Øst er utarbeidet i samsvar med gjeldende internasjonale regnskapsstandarder, International Financial Reporting Standard (IFRS) godkjent av EU.

En legger til grunn prinsippene i et historisk kostregnskap, med unntak for finansielle derivater og investeringer som er holdt for omsetning eller er tilgjengelig for salg, samt den del av verdipapirporteføljen hvor ledelsen har valgt å benytte "Fair Value Option". Disse postene er vurdert til virkelig verdi. Der konsernet benytter sikringsbokføring justeres verdien på sikringsobjektet for verdiendringer knyttet til sikret risiko.

Konsernets balanseoppstilling er i hovedsak basert på en vurdering av balansepostenes likviditet.

I notene er alle beløp angitt i mill. kroner dersom ikke annet er oppgitt.

2. ENDRING I REGNSKAPSPRINSIPPER

Anvendte regnskapsprinsipper og beregningsmetoder er i det alt vesentlige uendret i forhold til årsrapporten 2012, med unntak av de endringer som her blir beskrevet. Nye eller endrede regnskapsstandarder eller tolkninger som er trådt i kraft i 2013, og som har effekt av betydning for konsernet er omtalt nedenfor.

Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter – opplysninger

Endringene innebærer at foretak plikter å gi opplysninger om motregningsrettigheter og relaterte avtaler. Opplysningene skal gi brukerne av regnskapet nyttig informasjon for å evaluere effekten av motregningsavtaler på konsernets finansielle stilling. De nye notene er påkrevd for alle innregnede finansielle instrumenter som er nettoppresentert i samsvar med IAS 32 og innregnede finansielle instrumenter hvor det foreligger avtaler om betinget motregningsadgang. Det vises til note 22.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi

Konsernet har implementert IFRS 13 om måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som andre standarder krever eller tillater målt til virkelig verdi. Standarden endrer ikke når det er påkrevd eller tillatt å benytte virkelig verdimåling. IFRS 13 gjelder både ved første gangs innregning og etterfølgende målinger. De nye reglene påvirker ikke konsernets resultat og balanse i vesentlig grad, men krever mer detaljert noteinformasjon

Klassifisering av statskasseveksler

I årsregnskapet 2013 er statskasseveksler klassifisert på regnskapslinjen "Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi" i balansen. Sammenlikningstall er omarbeidet tilsvarende. Avkastning på statskasseveksler inngår som tidligere i renteinntekter i resultatregnskapet.

Presentasjon av totalregnskapsoppstillingen

I 2013 er poster i oppstillingen over andre inntekter og kostnader i totalresultatet gruppert i to kategorier; poster som kan bli reklassifisert til resultatet på et fremtidig tidspunkt, og poster som ikke vil bli reklassifisert. Sammenlikningstall er omarbeidet. Endringen skyldes endring i IAS 1.

Revidert IAS 19 Ytelser til ansatte

Fra 1. januar 2013 har konsernet anvendt revidert IAS 19. Etter revidert IAS 19 er korridormetoden ikke lenger tillatt. Bortfall av korridormetoden innebærer at actuarielle gevinster og tap skal innregnes i andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de oppstår. Endringene i IAS 19 påvirker også netto pensjonskostnad i det ordinære

resultatet som følge av at forventet avkastning på pensjonsmidler skal beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsen. Endringene har medført at inngående balanse og sammenlikningstall for 2012 er omarbeidet (retrospektiv anvendelse). Effektene ved implementering og omregning av sammenlikningstall for 2012 er vist i tabellene nedenfor.

Pr. 01.01.12 utgjorde uamortiserte estimatavvik for konsernet 22,0 mill kroner og pensjonsforpliktelsen 01.01.12 øker med dette beløpet i de omarbeidede tallene. Egenkapitalen er tilsvarende redusert med 15,8 mill. kroner og utsatt skatt eiendel økt med 6,2 mill. kroner. Pr. 31.12.12 utgjorde uamortiserte estimatavvik -5,4 mill. kroner og pensjonsforpliktelsen opprinnelig rapport pr. 31.12.12 reduseres med dette beløpet i de omarbeidede tallene. Egenkapitalen er tilsvarende økt med 3,9 mill. kroner og utsatt skatt forpliktelse økt med 1,5 mill. kroner.

Pr. 01.01.12 utgjorde uamortiserte estimatavvik for morbanken 19,2 mill. kroner og pensjonsforpliktelsen 01.01.12 øker med dette beløpet i de omarbeidede tallene. Egenkapitalen er tilsvarende redusert med 13,8 mill. kroner og utsatt skatt eiendel økt med 5,4 mill. kroner. Pr. 31.12.12 utgjorde uamortiserte estimatavvik -5,4 mill. kroner og pensjonsforpliktelsen opprinnelig rapport pr. 31.12.12 reduseres med dette beløpet i de omarbeidede tallene. Egenkapitalen er tilsvarende økt med 3,9 mill. kroner og utsatt skatt eiendel er redusert med 1,5 mill. kroner.

Resultat

Rapportert 2012	Konsern Endring	Omarbeidet 2012	(Tall i mill. kroner)	Rapportert 2012	Morbank Endring	Omarbeidet 2012
509,5		509,5	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	335,3		335,3
161,1	2,5	163,6	Lønn m.v.	136,8	2,1	138,9
387,4	-2,5	384,9	RESULTAT FØR TAP	312,1	-2,1	310,0
25,3		25,3	Tap på utlån og garantier	7,3		7,3
362,1	-2,5	359,6	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	304,8	-2,1	302,7
98,0	-0,7	97,3	Skattekostnad	72,0	-0,6	71,4
264,1	-1,8	262,3	RESULTAT ETTER SKATT	232,8	-1,5	231,3
5,73		5,69	Resultat pr. egenkapitalbevis	5,05		5,02
Totalresultat						
264,1		262,3	RESULTAT ETTER SKATT	232,8		231,3
0,0	29,9	29,9	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	26,7	26,7
0,0	-8,4	-8,4	Skatteeffekt av aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	-7,5	-7,5
5,3		5,3	Endringer i virkelig verdi for investeringer holdt for salg	5,3		5,3
269,4	21,5	289,1	TOTALRESULTAT	238,1	19,2	255,8

Balanse

Rapportert 2012	Konsern Endring	Omarbeidet 2012	(Tall i mill. kroner)	Rapportert 2012	Morbank Endring	Omarbeidet 2012
0,0		0,0	Utsatt skatt eiendel	12,1	-1,5	10,6
29.637,9	0,0	29.637,9	SUM EIENDELER	24.056,9	-1,5	24.055,4
31,4	-5,4	26,0	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	28,0	-5,4	22,6
19,9	1,5	21,4	Utsatt skatt forpliktelse	0,0		0,0
27.509,1	-3,9	27.505,2	Sum gjeld	22.091,0	-5,4	22.085,6
1.533,7	3,9	1.537,6	Opptjent egenkapital	1.370,8	3,9	1.374,7
2.128,8	3,9	2.132,7	Sum egenkapital	1.965,9	3,9	1.969,8
29.637,9	0,0	29.637,9	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	24.056,9	-1,5	24.055,4

3. KONSOLIDERING

Konsernregnskapet omfatter morbank og alle datterselskap.

Regnskapet for konsernet omfatter de heleide datterselskapene Sparebanken Øst Boligkreditt AS, AS Finansiering, Øst Prosjekt AS og Sparebanken Øst Eiendom AS med datterselskapene Grev Wedels Have AS, Hawø Eiendom AS, EngeneKvartalet AS, Arbeidergaten 28 AS, Krokstad Terrasse AS, Stasjonsgaten 14 AS og Tollbugt. 49-51 AS.

Selskap som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører. Overtakelsesmetoden benyttes ved regnskapsføring ved kjøp av datterselskap. Ved overtakelse av kontroll i et foretak, blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi. Goodwill fremkommer som en positiv differanse mellom kjøpesum og balanseførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at mer- og mindreverdier er henført til identifiserbare eiendeler på kjøpstidspunktet. Dersom det foreligger en negativ differanse, inntektsføres denne ved kjøpet. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til kostpris redusert for eventuelle akkumulerte nedskrivninger.

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet elimineres interne transaksjoner, intern fortjeneste og mellomværende mellom selskap som inngår i konsernet.

Regnskapsprinsipper i datterselskap endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

3.1 Eierinteresser i datterselskap og tilknyttede selskap

Som datterselskap regnes alle foretak hvor morbanken alene eller indirekte via datterselskap eier mer enn 50 prosent av stemmeberettiget kapital, eller på annen måte har bestemmende innflytelse over foretakets finansielle og driftsmessige prinsipper. I selskapsregnskapet er investeringer i datterselskap vurdert til historisk kost.

Selskap hvor banken alene eller indirekte eier mellom 20 prosent og 50 prosent av den stemmeberettigede kapitalen og har betydelig innflytelse, defineres som tilknyttet selskap og behandles etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. I selskapsregnskapet er investeringer i tilknyttet selskap vurdert til historisk kost. Banken har ingen eierinteresser i det som defineres som tilknyttet selskap.

4. VALUTA

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK), som også er funksjonell valuta for samtlige selskap i konsernet.

Transaksjoner i utenlandsk valuta er omregnet til funksjonell valuta (NOK) etter kursene på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes etter offisielle middelkursen på balansedagen. Valutatap og -gevinst som oppstår på grunn av ulik kurs på transaksjonstidspunktet og oppgjørstidspunktet, samt omregningsdifferanser på pengeposter i utenlandsk valuta som ikke er gjort opp, resultatføres.

5. INNTEKTSFØRING

5.1 Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader innregnes i resultatregnskapet ved bruk av effektiv rentemetode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid.

Dersom en finansiell eiendel eller en gruppe av like eiendeler er nedskrevet som følge av verditap, resultatføres renteinntektene ved å benytte renten som fremtidige kontantstrømmer diskonteres med for å beregne verditapet.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost, og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

5.2 Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader resultatføres i takt med at tjenesten blir utført. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende.

5.3 Andre inntekter

Leieinntekter fra eiendom inntektsføres lineært over leieperioden.

5.4 Mottatt utbytte

Mottatt utbytte på egenkapitalinstrumenter og pengemarkedsfond innregnes i resultatet etter at konsernets rett til å motta betaling/andeler er fastsatt, og inngår i "utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning".

6. FINANSIELLE INSTRUMENTER

6.1 Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når konsernet blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når rettighetene til å motta kontantstrømmene er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når den har opphørt, dette når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

6.2 Klassifisering

Konsernets finansielle instrumenter som omfattes av IAS 39, er klassifisert i en av følgende kategorier:

Finansielle eiendeler:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
 - finansielle eiendeler holdt for omsetning ("trading")
 - finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet, øremerket ved første gangs innregning
- Investeringer holdt til forfall, balanseført til amortisert kost
- Utlån og fordringer, balanseført til amortisert kost
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som andre inntekter eller kostnader i totalresultatoppstillingen

Finansielle forpliktelser:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- Finansielle forpliktelser, balanseført til amortisert kost

6.3 Måling

6.3.1 Første gangs regnskapsføring av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi på avtaletidspunktet ved første gangs innregning. Virkelig verdi vil normalt være transaksjonsprisen. Finansielle eiendeler og forpliktelser, som ikke er klassifisert i denne kategorien, måles til virkelig verdi med tillegg/fradrag av direkte henførbare transaksjonskostnader ved første gangs innregning.

6.3.2 Etterfølgende måling

Verdimåling til virkelig verdi

I utgangspunktet skal observerbare markedskurser legges til grunn for finansielle instrumenters virkelige verdi. Der observerbare markedskurser ikke finnes og virkelig verdi ikke kan utledes direkte eller indirekte fra observerbar input i markedet, benyttes ulike verdsettelsesteknikker. Dette er teknikker som til en viss grad kan innebære skjønnsmessige vurderinger. Slike skjønnsmessige vurderinger kan være likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. Endringer i holdningen til slike faktorer kan påvirke fastsettelsen av virkelig verdi på et finansielt instrument. Alle endringer i virkelig verdi innregnes direkte i resultatregnskapet, med mindre eiendelen er klassifisert som tilgjengelig for salg hvor verdiendringen inngår i totalresultatet.

Måling til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, verdsettes til amortisert kost og inntektene/kostnadene beregnes etter effektiv rentemetode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av kontantstrømmene neddiskontert med den effektive renten.

Nedskrivninger av finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderes det om det foreligger objektive bevis på at de finansielle eiendelene har vært utsatt for verdifall/kredittap. Dersom det er objektive bevis på verdifall blir den finansielle eiendelen nedskrevet og nedskrivningene blir resultatført der de etter sin art hører hjemme. Nedskrivninger er nærmere omtalt under punkt 6.4.

6.3.3 Overtakelse av eiendeler

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi.

6.3.4 Sikringsbokføring

Banken benytter virkelig verdisikring av fastrenteinnlån og valutainnlån. Ved virkelig verdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og verdien på sikringsobjektet blir justert for verdiendringen knyttet til sikret risiko. Dersom sikringsforholdet avbrytes eller tilstrekkelig sikringseffektivitet ikke kan verifiseres, amortiseres verdiendringen tilknyttet sikringsobjektet over gjenværende løpetid.

6.4 Nærmere om finansielle instrumenter

6.4.1 Utlån

Ved første gangs innregning er utlån vurdert til virkelig verdi med tillegg av direkte henførbare transaksjonskostnader. Etableringsgebyr aktiveres og inntektsføres over lånets forventede løpetid. Inntektsføring skjer på månedlig basis. Ved etterfølgende måling vurderes utlån til amortisert kost med anvendelse av effektiv rentemetode.

Renteinntekter på finansielle instrumenter klassifisert som utlån og fordringer, inngår i "Renteinntekter og lignende inntekter" i resultatregnskapet. Periodens nedskrivning på utlån resultatføres under "Tap på utlån og garantier". Renter beregnet etter den effektive rentemetoden på nedskrevet verdi av utlån inngår i "Renteinntekter og lignende inntekter".

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Misligholdte utlån defineres som utlån som har betalingsmislighold utover 90 dager. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån nedskrives for kredittap på individuell basis dersom det foreligger objektive bevis på at slikt kredittap har inntruffet. Objektive bevis anses å foreligge ved vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av problemer hos debitor, gjeldsforhandling hos debitor, annen finansiell restrukturering eller konkursbehandling.

Estimering av eventuelt kredittap skjer på basis av størrelsen på forventede fremtidige kontantstrømmer fra salg av panteobjekter og lignende, når kontantstrømmene forventes innbetalt samt diskonteringsrentens størrelse. Tapets størrelse er en direkte funksjon av forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektive rente.

Nedskrivninger på grupper av utlån

Vurdering av behovet for nedskrivning på gruppen av utlån til privatpersoner skjer på basis av en tapsindikator som hensyntar ulike makroøkonomiske variabler som indikerer om banken er i en konjunktursituasjon som er bedre eller dårligere enn en normaltapssituasjon. Vurdering av behovet for nedskrivning på gruppen av utlån til bedrifter skjer på basis av endringer i risikoklassifisering av engasjementene. Dersom det i en regnskapsperiode skjer en netto negativ forflytning mellom risikoklasser, foretas det en nedskrivning på basis av bankens tapshistorikk for de aktuelle risikoklassene. Vurdering av utlån er ytterligere beskrevet i note 3 Vurderinger og anvendelse av estimerer.

Konstatering av tap

Konstatering av tap skjer først når det er stadfestet akkord eller konkurs hos debitor, når utleggsforretning ikke har ført frem, det foreligger rettskraftig dom eller i tilfeller der banken har gitt avkall på utlånet eller deler av det, eller andre tilfeller der det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte nedskrivninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger resultatføres.

6.4.2 Sertifikater og obligasjoner

Konsernet har klassifisert sertifikater (inkl. statskasseveksler) og obligasjoner i følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- holde til forfall

Virkelig verdi over resultatet

Konsernets portefølje av sertifikater og obligasjoner kjøpt etter 01.01.11 er et ledd i bankens likviditetsstrategi og inngår i kategorien holdt for omsetning ("trading"). Verdiendringen og realisert gevinst og tap inngår i regnskapslinjen "Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter".

Konsernets portefølje av sertifikater og obligasjoner kjøpt før 01.01.11 er et ledd i bankens likviditets- og investeringsstrategi og er bestemt regnskapsført til virkelig verdi.

Holde til forfall

Obligasjoner hvor konsernet har intensjon og evne til å holde investeringen til forfall er klassifisert i kategorien holde til forfall.

Måling ved første gangs regnskapsføring er virkelig verdi inkludert transaksjonskostnader. Etterfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Den løpende opptjeningen av renteinntekter resultatføres og eventuell over- eller underkurs på kjøpstidspunktet amortiseres ved bruk av effektiv rentemetode og resultatføres som en justering av obligasjonens løpende renteinntekt.

Når det foreligger objektive bevis for at det har inntruffet et kredittap på en obligasjon i kategorien holde til forfall, nedskrives obligasjonen for dette kredittapet på linjen "Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter" i resultatregnskapet. Nedskrivningen er en direkte funksjon av forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Neddiskonteringen er basert på effektiv rente. En eventuell reversering av

tidligere nedskrivninger innregnes som en økning i balanseført verdi i den grad den ikke overstiger hva amortisert kost ville ha vært dersom nedskrivning ikke hadde vært gjennomført. Realisert gevinst og tap inngår i "Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter".

6.4.3 Egenkapitalinstrumenter og pengemarkedsfond

Konsernet har klassifisert egenkapitalinstrumenter og pengemarkedsfond i følgende kategorier:

- holdt for omsetning ("trading")
- tilgjengelig for salg

Holdt for omsetning ("trading")

Egenkapitalinstrumenter og pengemarkedsfond eiet med formål om å selge eller kjøpe tilbake på kort sikt, som inngår i en portefølje og eiet for å oppnå kursgevinster, er klassifisert som holdt for omsetning. Verdiendring og realisert gevinst og tap inngår i "Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter". Konsernets børsnoterte aksjer, egenkapitalbevis og pengemarkedsfond faller inn under denne kategorien.

Mottatt utbytte innregnes i resultatet etter at konsernets rett til å motta betaling/andeler er fastsatt og inngår i "Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning".

Tilgjengelig for salg

Konsernets beholdning av egenkapitalinstrumenter som ikke er klassifisert som holdt for omsetning ("trading"), er klassifisert som tilgjengelig for salg, og er vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som inntekter og kostnader i totalresultatet. Nedskrivning ved verdifall innregnes i "Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter" i den perioden det oppstår. Ved avhendelse blir akkumulert gevinst eller tap på det finansielle instrumentet som tidligere er regnskapsført i totalresultatet reversert, og gevinst eller tap blir innregnet i "Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter".

Konsernet foretar nedskrivning av egenkapitalinstrumenter i kategorien tilgjengelig for salg når det har vært en langvarig nedgang i virkelig verdi eller virkelig verdi er vesentlig lavere enn balanseført verdi. Banken vurderer det som vesentlig når verdifallet er mer enn 20%, og at verdifallet er langvarig når det er lenger enn 6 måneder. Tap ved verdifall innregnet i resultatet, for denne kategorien, blir ikke reversert over resultatet.

Mottatt utbytte på egenkapitalinstrumenter innregnes i resultatet etter at konsernets rett til å motta betaling er fastsatt og inngår i "Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning".

6.4.4 Finansielle derivater

Finansielle derivater er kontrakter som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- og/eller valutarisiko konsernet har påtatt seg. Derivatene omfatter valuta- og renteinstrumenter. Finansielle derivater regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Derivatet regnskapsføres som eiendel dersom virkelige verdi er positiv og som forpliktelse dersom virkelig verdi er negativ.

Sparebanken Øst deltar i et garantikonsortium i Eksportfinans ASA som skal avlaste Eksportfinans ASA sin likviditetsportefølje for verditap på kredittrisiko. Denne garantien er et derivat vurdert til virkelig verdi. Det vises til note 21.

Realiserte og urealiserte gevinster og tap på finansielle derivater innregnes i resultatregnskapet under posten "Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter". For regnskapsføring av finansielle derivater hvor sikringsbokføring benyttes, se eget avsnitt.

6.4.5 Sikringsbokføring

Sparebanken Øst benytter seg i hovedsak av finansielle derivater for å redusere rente- og/eller valutarisiko.

Banken benytter virkelig verdisikring på fastrenteinnlån og valutainnlån. En virkelig verdisikring er en sikringsrelasjon hvor foretaket ønsker å sikre seg mot eksponeringen for verdiendringer for balanseførte eiendeler eller forpliktelser. Obligasjonsgjeld med fast rente utgjør en renterisiko. Obligasjonsgjeld i utenlandsk valuta representerer både en rente- og valutarisiko. For finansielle derivater som benyttes til sikring av virkelig verdi av balanseførte forpliktelser benyttes sikringsbokføring dersom visse kriterier er oppfylt. Endringer i virkelig verdi på finansielle derivater som er klassifisert som, og oppfyller kravene til verdisikring, regnskapsføres over resultatregnskapet sammen med enhver endring i virkelig verdi på den sikrede forpliktelsen som kan tilskrives den sikrede risiko. Det er hovedsakelig renteswapper og kombinerte rente- og valutaswapper (basis-swapper) som benyttes som sikringsinstrumenter i konsernet.

Verdiendring på sikringsinstrumenter og sikringsobjekter inngår i "Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter".

Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenteres formelt forholdet mellom sikringsobjekt og sikringsinstrument, inkludert hvilken risiko som sikres, formålet og strategien for sikringen og metoden som vil bli benyttet for å beregne sikringseffektiviteten. Sikringseffektiviteten må kunne måles pålitelig. Sikringen vurderes og dokumenteres løpende kvartalsvis, herunder sikringseffektiviteten. I overveiende grad benytter konsernet seg av en-til-en-sikringer, det vil si at for eksempel nominelle beløp og hovedstol, vilkår, reprisingstidspunkter, tidspunkter for mottak og betaling av renter og hovedstol samt grunnlaget for måling av renter er de samme for sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. Dersom målingen viser at verdiendringene på sikringsinstrumentet motvirker 80 prosent til 125 prosent av endringene i sikringsobjektet, vil sikringen fremdeles kvalifisere som en sikring etter IAS 39. Eventuell ineffektiv del av sikringen blir resultatført. Dersom sikringsforholdet avbrytes eller tilstrekkelig sikringseffektivitet ikke kan verifiseres, amortiseres verdiendringen tilknyttet sikringsobjektet over gjenværende løpetid.

6.4.6 Innlån og andre finansielle forpliktelser

Konsernet måler finansielle forpliktelser, bortsett fra derivater, til amortisert kost. Finansiell gjeld måles til amortisert kost hvor forskjeller mellom mottatt beløp fratrukket transaksjonskostnader og innløsningsverdi periodiseres over låneperioden ved bruk av effektiv rentemetode. Rentekostnader og amortiseringseffekter på instrumentene inngår i "Rentekostnader og lignende kostnader" i resultatregnskapet. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjeld. Ved tilbakekjøp blir forskjellen mellom balanseført verdi og betalt vederlag resultatført.

7. VARIGE DRIFTSMIDLER OG INVESTERINGSEIENDOMMER

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre er balanseført til kostpris fratrukket ordinære akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Tomter avskrives ikke og er balanseført til kostpris fratrukket eventuelle nedskrivninger. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader ved anskaffelse av eiendeler med tillegg av kostpris for senere forbedringer. Alle andre reparasjons- og vedlikeholdskostnader resultatføres i den perioden de påløper. Ved fastsetting av avskrivningsplan hensyntas driftsmiddelets forventede brukstid og estimert restverdi. Konsernets bygninger er blitt dekomponert i fire delkomponenter, bygningskropp, tekniske anlegg, fasader og fast innredning. Avskrivninger er vurdert for hver delkomponent ut fra forventet brukstid og estimert restverdi.

Konsernets bygninger til eksternt utleie samt bygninger som innehas for å oppnå verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer. Banken har vurdert investeringseiendommer til kostpris fratrukket akkumulerte avskrivninger. Kostpris på innregningstidspunktet og årlige avskrivninger er fastsatt etter samme prinsipper som for øvrige eiendommer.

Avskrivningene er beregnet ved bruk av lineær metode over følgende brukstid:

Bygninger	10-50 år
Maskiner/inventar/transportmidler	2-8 år

Avskrivningsperiode, -metode og utraneringsverdi vurderes årlig.

Gevinst/tap ved salg av driftsmidler fremkommer som differansen mellom salgspris og balanseført verdi og innregnes i resultatregnskapet.

Anlegg under utførelse er klassifisert som anleggsmidler og er oppført til kost inntil anlegget er ferdigstilt. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet før anleggsmiddelet blir tatt i bruk. Byggelånskostnader balanseføres løpende og inngår i kostpris.

Det blir foretatt vurdering av nedskrivning når det foreligger indikasjon på verdifall. Hvis balanseført verdi til et driftsmiddel er høyere enn gjenvinnbart beløp, blir det foretatt en nedskrivning over resultatet. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgspris og diskontert kontantstrøm fra fortsatt bruk. Netto salgspris er beløpet som kan oppnås ved salg til uavhengig tredjepart, fratrukket salgskostnader. Gjenvinnbart beløp fastsettes separat for alle eiendeler. Dersom dette ikke er mulig, fastsettes gjenvinnbart beløp sammen med enheten eiendelen tilhører.

8. LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører all risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler.

Konsernet som utleier

Finansielle leieavtaler presenteres som "Utlån til og fordringer på kunder" i balansen og regnskapsføres etter amortisert kost prinsippet. Forskuddsleie aktiveres og inntektsføres over løpetiden og er oppført som kortsiktig gjeld i regnskapet.

Konsernet som leietaker

Konsernet har som leietaker bare inngått operasjonelle leieavtaler. Leiebetalingene innregnes som kostnad i resultatregnskapet lineært over løpetiden til leieavtalen, med mindre et annet systematisk grunnlag gir bedre uttrykk for bruksverdien over tid.

9. USIKRE FORPLIKTELSER

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Det vises til note 52. Vurdering av tapsavsetning på garantier som banken utsteder foretas sammen med vurdering av tap på utlån. Det vises til note 13. De samme prinsippene anvendes for å vurdere om det foreligger verdifall.

Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig.

10. BETINGEDE HENDELSER

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med mindre den betingede forpliktelsen er svært usannsynlig.

En betinget eiendel er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte konsernet.

11. PENSJONER

Konsernet har ulike ytelsesbaserte ordninger, samt innskuddsbasert ordning.

Ytelsesbaserte ordninger

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte fremtidig pensjon av en nærmere angitt størrelse. Konsernets kollektive pensjonsordninger administreres gjennom et livselskap. Den beregnede påløpte forpliktelsen sammenholdes med verdien på innbetalte og oppsparte pensjonsmidler. Dersom samlede pensjonsmidler overstiger beregnet pensjonsforpliktelse på balansetidspunktet, balanseføres nettoverdien som eiendel i balansen dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan nyttes mot fremtidige forpliktelser. Dersom pensjonsforpliktelsene overstiger pensjonsmidlene, klassifiseres nettoforpliktelsen som gjeld i balansen.

Konsernet har også usikrede pensjonsforpliktelser som finansieres over konsernets drift. Pensjonsforpliktelser på slike avtaler oppføres som gjeld i balansen.

Pensjonsforpliktelsene beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen.

Endringer i pensjonsplaner inntektsføres eller kostnadsføres ved planendringstidspunktet.

Pensjonskostnaden er basert på forutsetninger fastsatt ved periodens begynnelse. Årets netto pensjonskostnad består av nåverdien av årets pensjonsopptjening, rentekostnad på netto pensjonsforpliktelse, samt periodisert arbeidsgiveravgift. Periodens netto pensjonskostnader inngår i regnskapslinjen "Lønn m.v." i resultatregnskapet.

Aktuarberegningene er basert på flere aktuarielle forutsetninger, det vises til note 51. Når forpliktelsens nåverdi og virkelig verdi av pensjonsmidlene beregnes på balansetidspunktet, kan det oppstå aktuarielle gevinster og tap som resultat av endringer i aktuarielle forutsetninger og faktiske effekter. Aktuarielle gevinster og tap innregnes i totalresultatet.

Vurdering av pensjonsforpliktelser er ytterligere beskrevet i note 3 Ledelsens vurderinger og anvendelse av estimater.

Innskuddsbaserte ordninger

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Ordningen ivaretas av et livselskap. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning til pensjonsforpliktelser for slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte og inngår i regnskapslinjen "Lønn m.v." i resultatregnskapet.

12. INNTEKTSSKATT

Årets skattekostnad i resultatregnskapet består av betalbar skatt for inntektsåret, eventuelt for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år og resultatført utsatt skatt. Disse innregnes som inntekter eller kostnader og tas med i resultatregnskapet som skattekostnad med unntak av betalbar skatt og utsatt skatt på transaksjoner som innregnes direkte i totalresultatet eller under egenkapitalen.

Utsatt skatt forpliktelse/utsatt skatt eiendel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller. Midlertidige forskjeller er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Utsatt skatt eiendel beregnes videre på skattevirkninger av underskudd til fremføring.

Utsatt skatt eiendel oppføres som eiendel i balansen i den utstrekning det forventes at konsernet vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre utsatt skatt eiendelen. Utsatt skatt eiendel og utsatt skatt forpliktelse beregnes etter skattesatsen som forventes å gjelde for midlertidige forskjeller når de blir reversert, basert på gjeldende lover på rapporteringstidspunktet. Utsatt skatt eiendel og utsatt skatt forpliktelse neddiskonteres ikke.

Utsatt skatt på transaksjoner innregnet i totalresultatet eller egenkapitalen innregnes med den underliggende transaksjonen enten i totalresultatet eller i egenkapitalen. I totalresultatet vises dette som skatteeffekt. Betalbar skatt er innregnet direkte i balansen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

Formuesskatt regnes ikke som inntektsskatt etter IAS12 og er kostnadsført som driftskostnad.

13. SEGMENTER

For ledelsesformål er konsernet organisert i fem driftssegmenter basert på produkter og tjenester. Segmentene utgjør basisen for den primære segmentrapporteringen. Finansiell informasjon vedrørende segmenter er presentert i note 4.

14. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingene viser kontantstrøm gruppert etter type og anvendelsesområde. Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter, fordringer på sentralbanker, statskasseveksler og utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

15. EGENKAPITAL

15.1 Resultat pr. egenkapitalbevis

Resultat pr. egenkapitalbevis beregnes som egenkapitalbeviserens andel av bankens resultat for perioden dividert med tidsveid gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i løpet av perioden.

15.2 Utbytte

Utbytte på egenkapitalbevis regnskapsføres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens forstanderskap.

16. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen vil inngå i grunnlaget for vurdering av regnskapsestimater i regnskapet og vil således være hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

17. FREMTIDIGE ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Standarder og fortolkninger som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av regnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid, unntatt de som er vurdert til ikke å være relevante, er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

IFRS 9 Financial instruments / Finansielle instrumenter (uoffisiell norsk oversettelse)

IFRS 9 omfatter pr. i dag første og andre fase av IASB's arbeid med å erstatte dagens IAS 39. Første fase omhandler klassifisering og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser, mens andre fase omhandler sikringsbokføring. Siste faser av dette prosjektet gjelder måling til amortisert kost og nedskrivning av finansielle eiendeler. IASB har foreløpig besluttet at IFRS 9 skal gjelde med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2018 eller senere. Konsernet vil evaluere potensielle effekter av IFRS 9 i samsvar med de øvrige fasene, så snart endelig standard, inkludert alle fasene, er publisert.

IFRS 10 Konsernregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering– foretak for særskilt formål. IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle foretak inkludert foretak med avgrenset formål (SPE). Endringene som er introdusert i IFRS 10 fordrer at ledelsen utøver vesentlig grad av skjønn for å avgjøre hvilke foretak som kontrolleres av morforetaket, hvor alle foretak som kontrolleres skal konsolideres. Avgjørende for om foretak skal konsolideres etter IFRS 10 er om det foreligger kontroll. Kontroll over et annet foretak foreligger når investoren er utsatt for, eller har rettigheter til, variabel avkastning fra sin involvering i foretaket, og evne til å bruke makt til å styre de aktivitetene i foretaket som i vesentlig grad påvirker avkastningen. Endringene forventes ikke å ha betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 10 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollerte ordninger, tilknyttede foretak, eller ikke-konsoliderte strukturerte foretak. IFRS 12 erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap, IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak, og IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet. I tillegg introduseres det en rekke nye opplysningskrav. Endringene forventes ikke å ha vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 12 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Endringer til IAS 32 Finansielle instrumenter - presentasjon

IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i "currently has a legally enforceable right to set-off" og også klargjøre anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer som eksempelvis clearing house-systemer som anvender mekanismer for bruttooppgjør som ikke skjer samtidig (simultaneously). Endringene forventes ikke å ha betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

IAS 36 Verdifall på eiendeler

Endringen medfører at det må gis opplysninger om det gjenvinnbare beløpet på eiendeler som har blitt nedskrevet, dersom dette er fastsatt til virkelig verdi redusert for salgskostnader. Endringen må ses i sammenheng med IFRS 13 Måling av virkelig verdi. Endringene forventes ikke å ha betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling

IASB har vedtatt endringer i sikringsbokføringsreglene under IFRS. Endringene innebærer at man ikke vil måtte avslutte sikringsbokføringen i de tilfeller der derivater utpekt i sikringsforhold må overføres for å gjennomføre clearing med en sentral motpart (central counterparty - CCP) som følge av lov eller annen regulering, gitt at nærmere angitte kriterier er oppfylt. Endringene forventes ikke å ha betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

17.1 Årlig forbedringsprosjekt 2010-2012**IFRS 8 Driftssegmenter**

Driftssegmenter kan aggregeres dersom sammenslåingen er konsistent med de grunnleggende prinsippene i standarden, dersom segmentene har tilsvarende (similar) økonomiske karakteristika og dersom de ut fra andre kvalitative aspekter er tilsvarende. Dersom driftssegmenter slås sammen må foretaket opplyse om de økonomiske karakteristika (for eksempel salg og bruttomarginer) benyttet i vurderingen av om segmentene er «tilsvarende». Endringene forventes ikke å ha betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger.

IFRS 8 Driftssegmenter

Endringen klargjør at avstemmingen av segmenteiendeler mot totale eiendeler er bare påkrevd opplyst om dersom avstemmingen rapporteres til øverste beslutningstager, tilsvarende som for segmentforpliktelser. Endringen forventes ikke å ha betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi

IASB klargjør at kortsiktige kundefordringer og leverandørgjeld som ikke er rentebærende kan måles til fakturabeløp når effekten av diskontering er uvesentlig. Endringen forventes ikke å ha betydning for konsernets finansielle stilling, resultat og/eller opplysninger.

NOTE 3 - VURDERINGER OG ANVENDELSE AV ESTIMATER

På grunn av den usikkerhet som er forbundet med forretningsvirksomhet kan mange regnskapsposter ikke måles nøyaktig, men bare estimeres. Ledelsen har utøvd skjønn ved anvendelse av regnskapsprinsipper, og lagt til grunn antakelser og forventninger om fremtidige hendelser som man anser sannsynlig. Estimater og vurderinger blir jevnlig evaluert og bygger på de seneste pålitelige opplysninger som er tilgjengelig, samt erfaring fra lignende vurderinger. Det vil alltid være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som ikke måles nøyaktig, og ledelsens vurderinger og beste estimat vil kunne avvike vesentlig fra faktisk utfall.

I konsernets regnskap relaterer bruken av slike estimater seg spesielt til måling av følgende poster:

- Tap på utlån og garantier
- Virkelig verdi på finansielle instrumenter
- Netto pensjonsforpliktelse

3.1 Tap på utlån og garantier

Utlån nedskrives for kredittap på individuell basis dersom det foreligger objektive bevis for at slikt kredittap har inntruffet. Eksempler på slike objektive bevis er vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold, vesentlige kontraktsbrudd, avtalte endringer i rentesats eller avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor, konkurs med videre. Estimering av eventuelt kredittap skjer på basis av størrelsen på forventede fremtidige kontantstrømmer fra salg av panteobjekter og lignende, når kontantstrømmene forventes innbetalt samt diskonteringsrentens størrelse. Tapets størrelse er en direkte funksjon av forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Hovedusikkerheten i estimatene av størrelsen på kredittap ligger i vurderingene av kontantstrømmenes størrelse og når i tid de forventes mottatt. Det henvises til note 13.

Grupper av utlån nedskrives tilsvarende individuelle utlån når det foreligger objektive bevis for at gruppen som sådan har en redusert verdi som en følge av hendelse som har inntruffet. Estimering av kredittap på grupper av utlån skjer på basis av historiske data for tap sammenstilt med bankspesifikke og/eller markedsmessige parametere som f.eks. risikoklassifisering, makroøkonomiske størrelser og bransjemessige forholdstall. Hovedusikkerheten i estimatene av størrelsen på kredittap på grupper av utlån knytter seg til datagrunnlaget som benyttes. Datagrunnlagets representativitet og kvalitet er viktige elementer. Nedskrivning av verdifall/tap på grupper av utlån er basert på modeller av både skjønnsmessig og statistisk karakter. Modellrisikoen generelt vil alltid være et usikkerhetsmoment som overføres til estimatene modellene skal beregne. Det henvises til note 13.

3.2 Virkelig verdi på finansielle instrumenter

I utgangspunktet skal observerbare markedskurser legges til grunn for finansielle instrumenters virkelig verdi. Der observerbare markedskurser ikke finnes og virkelig verdi ikke kan utledes, direkte eller indirekte fra observerbar input i markedet, benyttes ulike verdsettelsesteknikker. Dette er teknikker som til en viss grad kan innebære skjønnsmessige vurderinger. Slike skjønnsmessige vurderinger kan være likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. Endringer i holdningen til slike faktorer kan påvirke fastsettelsen av virkelig verdi på et finansielt instrument.

I de tilfeller hvor egenkapitalinstrumenter ikke kan fastsettes på en pålitelig måte vurderes egenkapitalinstrumentene til kostpris. Unoterte aksjer som har ubetydelig verdi, er også vurdert til kost.

Det henvises til note 23 for verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi.

3.3 Netto pensjonsforpliktelse

Konsernets ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser beregnes av eksternt aktuar. Beregningene er basert på standardiserte forutsetninger om døds- og uføretutviklingen, samt andre demografiske forutsetninger utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon. Som grunnlag for beregningene anvendes også en rekke økonomiske forutsetninger; blant annet forventet avkastning på pensjonsmidlene, diskonteringsrente, årlig lønnsvekst, utvikling i G (Folketrygdens grunnbeløp) og regulering av pensjoner.

Diskonteringsrenten tar utgangspunkt i renten på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i det norske markedet med begrunnelse at OMF-markedet i Norge anses å tilfredsstillende kravene til foretaksobligasjoner med høy kvalitet og dypt marked. Diskonteringsrenten er justert med et påslag for å komme frem til en rente som reflekterer estimert utbetalingstidspunkt. Forventet avkastning på pensjonsmidlene er satt lik diskonteringsrenten i henhold til IAS 19. Pensjonsmidlene er i stor grad investert i likvide eiendeler som verdsettes til virkelig verdi på balansedagen. De andre økonomiske forutsetningene er basert på forventet langsiktig utvikling i parameterne. Det vurderes å foreligge langt høyere risiko knyttet til estimerte brutto pensjonsforpliktelser enn til estimerte pensjonsmidler. Det henvises til note 51 for ytterligere informasjon.

NOTE 4 - DRIFTSSEGMENTER

Segmentrapporteringen er basert på bankens interne rapporteringsformat, hvor morbank og boligkreditselskapet er splittet i privatmarked, bedriftsmarked og finans. I tillegg kommer øvrige datterselskap, samt et ikke rapporterbart segment med poster som ikke er fordelt til øvrige segmenter. Konsernet har tilnærmet alle sine inntekter fra Norge. For geografisk fordeling av utlån til kunder se note 11.

For ledelsesformål er banken organisert i fem driftssegmenter basert på produkter og tjenester som følger: Segmentene privatmarked og bedriftsmarked består hovedsakelig av utlån til kunder og innskudd fra kunder. Finans består i all hovedsak av bankens likviditetsportefølje, mens hovedproduktet i AS Financiering er gjeldsbrevfinansiering av bil. Sparebanken Øst Eiendom AS driver eiendomsdrift ved kjøp og salg, utleie og utvikling av fast eiendom. Inntektene fra privatmarked, bedriftsmarked og AS Financiering består hovedsakelig av netto renteinntekter, mens inntekter fra Sparebanken Øst Eiendom AS i hovedsak består av leieinntekter. Inntektsskatt styres på konsernbasis og allokeres ikke til driftssegmentene, bortsett fra datterselskap som er rapportert som egne driftssegmenter.

Renter rapporteres netto siden majoriteten av segmentinntektene er fra renteinntekter på utlån. Ledelsen baserer seg primært på netto renteinntekt og ikke brutto renteinntekt og -kostnad. Transaksjoner mellom driftssegmentene er basert på armlengdes prising tilsvarende transaksjoner med tredjeparter. Ingen enkeltkunder utgjør mer enn 10% av bankens totale inntekter i 2013 og 2012.

Resultatregnskap

2013	PM	BM	Finans	AS Financiering	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter eksterne	587,1	280,7	86,0	155,4	0,0	-544,7	0,0	564,5
Netto rente- og provisjonsinntekter interne	-307,3	-67,1	-131,9	-35,5	-14,5	555,5	0,8	0,0
Netto rente- og provisjonsinntekter	279,8	213,6	-45,9	119,9	-14,5	10,8	0,8	564,5
Sum netto andre inntekter eksterne	54,1	16,9	0,1	-24,5	50,4	37,4	0,0	134,4
Sum netto andre inntekter interne	0	0,0	0,0	0,0	7,7	0,3	-8,0	0,0
Sum inntekter	333,9	230,5	-45,8	95,4	43,6	48,5	-7,2	698,9
Lønn og generelle administrasjonskostnader	66,4	24,2	0,0	26,7	6,8	96,8	0,0	220,9
Avskrivninger	0,0	0,0	0,0	2,2	9,0	6,7	0,0	17,9
Andre driftskostnader eksterne	1,1	0,7	0,0	5,5	7,9	39,8	0,0	55,0
Andre driftskostnader interne	0,0	0,0	0,0	0,6	0,3	7,0	-7,9	0,0
Sum driftskostnader	67,5	24,9	0,0	35,0	24,0	150,3	-7,9	293,8
Resultat før tap	266,4	205,6	-45,8	60,4	19,6	-101,8	0,7	405,1
Tap på utlån, garantier m.v.	1,0	0,8	0,0	14,4	0,0	0,0	0,0	16,2
Resultat før skattekostnad	265,4	204,8	-45,8	46,0	19,6	-101,8	0,7	388,9
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	13,3	4,1	88,6	0,2	106,2
Resultat etter skatt	265,4	204,8	-45,8	32,7	15,5	-190,4	0,5	282,7

Resultatregnskap

2012	PM	BM	Finans	AS Financiering	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter eksterne	480,4	304,0	119,3	152,5	-1,2	-545,5	0,0	509,5
Netto rente- og provisjonsinntekter interne	-258,8	-86,8	-166,6	-39,2	-16,7	568,1	0,0	0,0
Netto rente- og provisjonsinntekter	221,6	217,2	-47,3	113,3	-17,9	22,6	0,0	509,5
Sum netto andre inntekter eksterne	55,5	23,2	19,5	-22,8	41,7	51,1	0,0	168,2
Sum netto andre inntekter interne	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2	5,0	-13,2	0,0
Sum inntekter	277,1	240,4	-27,8	90,5	32,0	78,7	-13,2	677,7
Lønn og generelle administrasjonskostnader	65,3	22,9	0,0	27,5	5,5	104,0	0,0	225,2
Avskrivninger	0,0	0,0	0,0	1,8	9,5	5,4	0,0	16,7
Andre driftskostnader eksterne	1,0	0,1	-0,2	6,3	8,1	35,6	0,0	50,9
Andre driftskostnader interne	0,0	0,0	0,0	0,1	1,2	8,0	-9,3	0,0
Sum driftskostnader	66,3	23,0	-0,2	35,7	24,3	153,0	-9,3	292,8
Resultat før tap	210,8	217,4	-27,6	54,8	7,7	-74,3	-3,9	384,9
Tap på utlån, garantier m.v.	1,0	4,9	1,4	18,0	0,0	0,0	0,0	25,3
Resultat før skattekostnad	209,8	212,5	-29,0	36,8	7,7	-74,3	-3,9	359,6
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	10,6	-1,5	89,4	-1,2	97,3
Resultat etter skatt	209,8	212,5	-29,0	26,2	9,2	-163,7	-2,7	262,3

Balanse

2013	PM	BM	Finans	Finansiering	AS Eiendom	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto utlån til og fordringer på kunder	18.399,9	5.229,9	0,0	1.631,5	0,0	754,7	-308,1	25.707,9	
Andre eiendeler	41,5	27,9	4.125,5	27,6	491,5	2.586,0	-1.930,6	5.369,4	
Sum eiendeler	18.441,4	5.257,8	4.125,5	1.659,1	491,5	3.340,7	2.238,7	31.077,3	
Innskudd fra og gjeld til kunder	7.744,8	3.472,0	1.221,1	17,0	0,0	111,5	-27,2	12.539,2	
Annen gjeld	276,3	207,4	-16,5	1.456,3	363,0	15.708,9	-1.985,2	16.010,2	
Mellomregning	10.420,3	1.578,4	2.920,9	0,0	0,0	-14.919,6	0,0	0,0	
Sum gjeld pr. segment	18.441,4	5.257,8	4.125,5	1.473,3	363,0	900,8	-2.012,4	28.549,4	
Sum egenkapital	0,0	0,0	0,0	185,8	128,5	2.439,9	-226,3	2.527,9	
Sum gjeld og egenkapital	18.441,4	5.257,8	4.125,5	1.659,1	491,5	3.340,7	-2.238,7	31.077,3	
Årets investeringer	0,0	0,0	0,0	1,4	3,1	12,3	0,0	16,8	

Balanse

2012	PM	BM	Finans	Finansiering	AS Eiendom	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto utlån til og fordringer på kunder*	14.779,9	5.826,8	0,0	1.536,0	0,0	744,5	-327,0	22.560,2	
Andre eiendeler	31,1	41,4	6.660,8	34,6	477,8	2.349,5	-2.517,5	7.077,7	
Sum eiendeler	14.811,0	5.868,2	6.660,8	1.570,6	477,8	3.094,0	-2.844,5	29.637,9	
Innskudd fra og gjeld til kunder	6.909,3	3.479,2	1.179,3	24,6	0,0	99,2	-3,7	11.687,9	
Annen gjeld	719,0	243,6	15,6	1.392,7	366,0	15.765,4	-2.685,0	15.817,3	
Mellomregning	7.182,7	2.145,4	5.465,9	0,0	0,0	-14.794,0	0,0	0,0	
Sum gjeld pr. segment	14.811,0	5.868,2	6.660,8	1.417,3	366,0	1.070,6	-2.688,7	27.505,2	
Sum egenkapital	0,0	0,0	0,0	153,3	111,8	2.023,4	-155,8	2.132,7	
Sum gjeld og egenkapital	14.811,0	5.868,2	6.660,8	1.570,6	477,8	3.094,0	-2.844,5	29.637,9	
Årets investeringer	0,0	0,0	0,0	3,0	57,0	10,4	0,0	70,4	

* I desember ble utlån til Sparebanken Øst Eiendom MNOK 327 flyttet fra segment BM til ufordelt.

NOTE 5 - STYRING AV FINANSIELL RISIKO I SPAREBANKEN ØST

Finansiell risiko rapporteres i tråd med IFRS 7. Som finansielle risikoer regnes kredittrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. I tillegg omtales konsentrasjonsrisiko. Risiko rapporteres kvartalsvis til ledelsen og styret. Rapporteringen viser løpende status i henhold til ulike fastsatte rammer for risiko, både interne og lovbestemte.

Kredittrisiko

Kredittrisiko regnes som risiko for tap ved at kunder og andre motparter ikke møter sine forpliktelser om tilbakebetaling og at eventuell sikkerhetsstillelse ikke dekker bankens tilgodehavende.

Måling av risiko ved utlån til kunder skjer ved at risikoklassifisering av kunder er en integrert del av kredittprosessen. Med bakgrunn i beregning av personkunders frie likviditet etter kostnader, nøkkeltallsanalyse av bedrifters regnskaper, gjeldsgrad, sikkerhetsstillelse og vurdering av andre mer spesifikke forhold klassifiseres kunden etter risiko.

Kredittpolicy på utlån til kunder ivaretas i det daglige gjennom kredithåndbøker, rammer og fullmakter håndtert via bankens to kredittavdelinger; PM Kreditt og Kredittavdelingen. Avdelingene er pålagt ansvaret for å gjennomføre bankens vedtatte kredittpolitikk. Avdelingene har således kun et faglig ansvar og ikke noe salgsansvar.

PM Kreditt er en sentral kredittfunksjon som er det beslutende organ for kredittgivning til kunder i personmarkedet. Kredittfunksjonen er lokalisert og organisert som en enhet. Avdelingen tar beslutning om kredittgivning til alle personkunder i banken. Bruken av individuelle fullmakter er svært begrenset.

Kredittavdelingen fatter beslutninger om kreditt over en bestemt størrelse til kunder i bedriftsmarkedet. Kredittbeslutningene fattes av 4 kredittsjefer enkeltvis eller i fellesskap, i henhold til et beslutningshierarki. Overgår kredittgivning Kredittavdelingens fullmakter, kan saker besluttes av enten administrasjonen eller styret avhengig av beløp. Mindre engasjementer besluttes i henhold til vedtatte rammer og personlige fullmakter i bedriftsmarkedsavdelingen. Utviklingen i kredittrisikoen knyttet til bankens utlån overvåkes løpende med rammekontroll, periodiske analyser og rapporter, samt ved bruk av stikkprøver ned på kundenivå.

Plassering i rentebærende verdipapirer for likviditetsformål er knyttet til strategi for likviditetsstyring vedtatt av styret. Vedtatt strategi, samt investeringspolicy, konkretiserer risikotoleranse, allokering til aktivaklasser, rammer og fullmakter. Kreditttap skal være tilnærmet lik null. Videre skal en vesentlig del av porteføljen være egnet som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank. Ved plassering av midler i sertifikater og obligasjoner vurderes risiko ut fra papirenes likviditet, utsteders rating og andre motpartsspesifikke forhold. Rentebærende verdipapirer regnskapsføres til markedsverdi slik at endringer i risiko løpende reflekteres i regnskapet.

Oppgjørsrisiko er en form for kredittrisiko. Dersom kontraktmotpart ikke oppfyller sine forpliktelser kan oppgjør, i form av kontanter eller verdipapirer, risikeres tapt. Banken søker å unngå slik risiko ved at kontrakter kun inngås med solide og om mulig ratede motparter, samt ved å benytte velrenomerte clearing-systemer.

Motpartsrisiko ved derivater og poster utenom balansen er også en form for kredittrisiko ved at inngåtte kontrakter kan gi tap dersom motpart går konkurs eller ikke er i stand til å gjøre opp sine betalingsforpliktelser. Slike kontrakter inngås kun med finansinstitusjoner ratet A eller bedre av et kredittvurderingsbyrå, og som er kjent av banken.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko oppstår ved lav diversifisering med hensyn til geografiske områder, bransjer og produkter. I Sparebanken Øst styres dette med rammer for eksponering mot bransjer og engasjementsstørrelse.

Den ordinære utlånsvirksomheten har i konsernet en fordeling på sektorer pr. 31.12.13 med 83% av brutto utlån til privatkunder og 17% til bedriftskunder. Lav andel utlån til bedrifter bidrar til lav konsentrasjonsrisiko.

Konsernets utlånsportefølje til privatkunder og bedrifter fordeler seg geografisk i det sentrale østlandsområdet med hovedvekt i kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen. Utlånsvirksomheten anses ikke å være spesielt eksponert mot enkeltbedrifter (hjørnesteinsbedrifter) eller ensidig økonomisk utvikling i regionen. Nærheten til Oslo gir både privatkundeavdelingen og bedriftskundeavdelingen et stort markedsområde med fleksibilitet med hensyn til kunder og markeder.

Utlånsporteføljen til bedriftskunder er fordelt på ulike næringer. Eksponering mot eiendom og eiendomsutvikling utgjør en relativt stor andel. Omsetning og drift av fast eiendom utgjør 57% av bedriftsporteføljen. Målt som andel av samlet utlånsportefølje i konsernet utgjør eksponering mot omsetning og drift av fast eiendom likevel ikke mer enn 10%. Eiendom er en syklisk næring som kan være særlig utsatt i nedgangskonjunkturer. Engasjementene vurderes imidlertid å være godt sikret, ofte med tillegg av sidesikkerheter.

Sparebanken Øst har i utgangspunktet en øvre ramme for engasjementer i lokalmarkedet på 100 mill. kroner. Unntaksvis aksepteres engasjement opp til 200 mill. kroner. Øvre ramme for engasjementer i nisjemarkedet er i utgangspunktet 50 mill. kroner. Unntaksvis aksepteres engasjement opp til 100 mill. kroner. Videre er det fastsatt rammer for konsentrasjon ved at de 3 største eksponeringene i bedriftsmarkedsporteføljen ikke skal utgjøre mer enn 9% av bedriftsmarkedsporteføljen og de 10 største ikke mer enn 18%.

Banken hadde i sin utlånsvirksomhet pr. 31.12.13, foruten engasjementer med egne datterselskap (AS Finansiering, Sparebanken Øst Boligkreditt AS og Sparebanken Øst Eiendom AS), én eksponering mot eksterne kunder over 10% av egen ansvarlig kapital. Pr. 31.12.13 representerte lån til konsernets største låntaker 1,4% av brutto utlån. Konsernets 10 største låntakere representerte 4,2% av brutto utlån, og konsernets 20 største låntakere representerte 5,9% av brutto utlån.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap i markedsverdi på finansielle eiendeler og forpliktelser i bankens balanse, eller via en negativ effekt på inntjening eller egenkapital, ved endring i finansielle markedspriser.

Sparebanken Øst er eksponert for markedsrisiko primært gjennom endringer i rentenivået (renterisiko), gjennom endringer i markedspris på finansielle instrumenter herunder endringer i margin på rentebærende verdipapirer (kredittpreadrisiko), valutakurser (valutarisiko) og ved endringer i aksjepriser (aksjerisiko).

Markedsrisiko styres gjennom rammer for maksimal eksponering mot ulike aktivaklasser, renterisiko, valutarisiko og lignende.

Renterisiko

Ved endring i markedsrenten kan ikke Sparebanken Øst umiddelbart gjennomføre renteendring for alle balanseposter dersom disse har ulik rentebindingstid. En endring i markedsrenten vil da gi en økning eller reduksjon av rentenettoen og balansepostenes virkelige verdi. Denne risikoen reduseres ved at eiendeler, forpliktelser og ulike derivater balanseres mot hverandre for å holde risikoen innenfor vedtatte rammer.

Kredittspreadrisiko

Kredittspreadrisiko er risiko for tap som skyldes at marginen (kredittspread) på rentebærende verdipapirer endres. Kredittspreadrisiko i likviditetsporteføljen styres slik at tapet ved en gitt endring i kredittspread aldri skal overstige fastsatt ramme.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for tap av verdier på grunn av endring i kursen på utenlandsk valuta. Slik risiko reduseres ved å balansere aktiva- og passivoposisjoner i balansen mot hverandre eller ved bruk av valutaderivater.

For eiendeler der debitor har anledning til å tilbakebetale før endelig forfall benyttes rullerende swapper. Der endelig forfall ikke skal fravikes, sikres posisjonene ved bruk av basiswapper.

Banken har en ramme som tillater åpen valutarisiko. Rammen er innenfor lovens krav som er maksimalt 30% av ansvarlig kapital i total valutaeksponering, og maksimalt 15% av ansvarlig kapital i en enkelt valuta.

Aksjerisiko

Banken har en beholdning av aksjer som i hovedsak er knyttet til strategiske formål. Dette gjør at aksjerisikoen er begrenset.

Risikoreducerende tiltak

Banken anvender garantier, derivater og finansielle sikringsforretninger for å redusere risikoeksponering som skyldes endringer i rentenivå, valutakurser og kredittrisiko. Det vises til beskrivelsen av hvert enkelt risikoområde.

Bankens utlån, kreditter og garantier til privat- og bedriftskunder er sikret med pant i fast eiendom, løsøre og/eller med kausjoner. Bankens utlån på usikret basis. For bedriftskunder er sikkerhetenes verdi ofte driftsavhengige. Verdien av denne type pant vil kunne svinge over tid. For denne type bedriftskunder vil banken ofte sikre seg med tilleggssikkerheter i form av pant i fast eiendom eller andre typer tilleggssikkerheter. Bankens videre i slike tilfeller legge sterk vekt på kundens økonomiske stilling, kunnskap om eierne, bransjen, samt markedet bedriften opererer i.

Utlån til andre banker og utlån i form av plasseringer i senior obligasjoner og sertifikater er gitt på usikret basis. Plasseringer i obligasjoner med fortrinnsrett gir sikkerhet i et definert utvalg av utsteders eiendeler, som oftest boliglån.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å være i stand til å møte sine løpende forpliktelser etter hvert som de forfaller, eller eventuelt at refinansiering må skje til en høyere kostnad. Den overordnede strategien tilsier at Sparebanken Øst skal ha et konservativt forhold til likviditetsrisiko. Dette innebærer langsiktighet og proaktivitet i forhold til fremtidige likviditetsbehov, fordeling av innlån på et tilstrekkelig antall land samt sikring av likviditetsbehov ved plassering av eiendeler med lav likviditets- og kredittrisiko. Risiko styres mot fastsatte rammer som styrer balansen sammensetning med hensyn til graden av langsiktig finansiering og horisont for overlevelse i en situasjon uten tilgang til ny likviditet. Videre er det fastsatt rammer for maksimal pengestrøm pr. dag og pr. uke. Bankens holder likviditetsreserver i form av kontanter og trekkrettighet i Norges Bank, og en obligasjonsportefølje bestående av likvide papirer med høy kredittkvalitet.

Sparebanken Øst søker til enhver tid å diversifisere sine kilder til finansiering for å bli mest mulig uavhengig av hendelser i det enkelte marked. I tillegg til innskudd fra kunder er det norske sertifikat- og obligasjonsmarkedet, herunder markedet for obligasjoner med fortrinnsrett og bilaterale lån fra europeiske banker og forsikringsselskaper kilder til funding i dag.

Innskudd er en viktig kilde til finansiering for bankene. Etter finanskrisen har vi sett økt konkurranse om innskuddene. Tilpasninger i produktutvalget for våre kunder har medført økt tilgang av innskudd. Topprente.no har i særlig grad bidratt til å øke bankens innskuddsdekning de siste to årene. Topprente.no er et selvbetjeningskonsept som gir anledning til å gi kundene konkurransedyktige innskuddsvilkår. Pr. 31.12.13 utgjør innskudd fra kunder 48,8% av konsernets netto utlån mot 51,8% pr. 31.12.12.

I all hovedsak er det større institusjonelle investorer som investerer i bankenes gjeldsutstedelser. For å sikre likviditet i utstedelsene er det ønskelig at obligasjonslånene er av en viss størrelse. På den annen side er det ikke ønskelig med for store lån da dette vil øke refinansieringsrisikoen.

Obligasjoner med fortrinnsrett gir investorene sikkerhet i form av fortrinnsrett til boliglån med lav risiko. Med bakgrunn i den økonomiske situasjonen i Europa og den vestlige verden forøvrig, er dette markedet attraktivt også for internasjonale investorer. Utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett sikrer derfor lave innlånskostnader for bankene. Det vektlegges derfor å legge til rette for utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett.

En balansestyringskomité adresserer løpende markedshendelser og treffer tiltak knyttet til likviditetssituasjonen i tråd med den overliggende strategi. Det er også nedfelt en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Langsiktig kapitalstyring

Langsiktig kapitalstyring i Sparebanken Øst er innrettet på å sikre god soliditet og tilstrekkelig likviditet for hele konsernet. God soliditet opprettholdes i første rekke ved å sørge for tilstrekkelige kapitalbuffer over minimumskravene til kapital. Gjeldende målsetninger for både banken og konsernet er at kapitaldekningen skal være det høyeste av regulatoriske krav og bankens egen vurdering (ICAAP). Minimumskravet til kapitaldekning i henhold til regelverket vil fra 01.07.14 være

12,5%, hvorav 10% skal være ren kjernekapital. Pr. 31.12.13 var kapitaldekningen 18,41% hvorav ren kjernekapital var 13,23%.

De langsiktige målsetningene for kapitaldekningen i konsernet innebærer at minimumskravene vil følge den regulatoriske opptrappingen frem mot 2016. Vekst og planer om vekst i utlån og andre aktiva vil alltid ta hensyn til behov for bufferkapital utover minimumskravene. Forøvrig tillegges betydelig vekt på at vi opprettholder forsvarlig styring av forretningsmessig drift slik at konsernet kan oppnå gode resultater og gi tilfredsstillende avkastning på investert kapital. På den måten vil banken være attraktiv for investorer og bidra til å sikre konsernet tilgang til kapital ved behov for å styrke egenkapitalen.

NOTE 6 - KAPITALDEKNING

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
207,3	207,3	Egenkapitalbeviskapital	207,3	207,3
387,8	387,8	Overkursfond	387,8	387,8
1.129,9	1.010,5	Grunnfondskapital	1.129,9	1.010,5
550,3	449,4	Andre fond som inngår i kjernekapitalen	327,1	286,5
390,4	308,4	Fondsobligasjoner	350,3	308,4
0,0	0,0	Annen kjernekapital	0,0	0,0
-62,8	-62,2	Fradrag i kjernekapitalen	-66,9	-74,3
-162,9	-110,9	50/50-fradrag i kjernekapitalen	-154,7	-102,7
2.440,0	2.190,3	Netto kjernekapital	2.180,8	2.023,5
111,7	0,0	Fondsobligasjoner i tilleggskapitalen	151,8	0,0
349,1	199,9	Ansvarlig lånekapital	349,1	199,9
113,7	33,3	Urealiserte gevinster IFRS	113,7	33,2
-162,9	-110,9	50/50-fradrag i tilleggskapitalen	-154,7	-102,7
411,6	122,3	Netto tilleggskapital	459,9	130,4
2.851,6	2.312,6	Netto ansvarlig kapital	2.640,7	2.153,9
		Beregningsgrunnlag		
0,0	0,0	Stater og sentralbanker	0,0	0,0
64,2	150,9	Lokale og regionale myndigheter	64,2	150,9
25,0	0,0	Offentlig eide foretak	25,0	0,0
395,4	452,2	Institusjoner	1.442,4	1.581,6
2.823,0	3.498,0	Foretak	3.131,1	3.498,0
1.657,7	1.520,5	Massemarkedsengasjementer	455,2	366,0
7.447,9	6.168,2	Engasjementer med pant i eiendom	4.846,8	3.574,9
439,4	334,5	Forfalte engasjementer	407,9	334,5
206,2	179,5	Obligasjoner med fortrinnsrett	230,4	277,6
0,0	100,9	Andeler i pengemarkedsfond	0,0	100,9
1.238,8	997,5	Øvrige engasjementer	818,7	537,9
14.297,6	13.402,2	Beregningsgrunnlag balanseposter	11.421,7	10.422,3
48,5	53,6	Rente og valutainstrumenter	31,4	37,0
483,7	395,5	Andre poster utenom balansen	1.903,2	1.694,5
532,2	449,1	Beregningsgrunnlag poster utenom balansen	1.934,6	1.731,5
0,0	0,0	Beregningsgrunnlag valutarisiko	0,0	0,0
1.167,1	1.203,3	Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	982,4	1.043,7
-325,8	-221,8	Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-309,5	-205,5
-43,4	-43,4	Nedskrivninger på grupper av utlån	-40,1	-40,1
-138,9	-40,6	Urealiserter gevinster IFRS	-138,9	-40,6
-508,1	-305,8	Fradrag i beregningsgrunnlaget	-488,5	-286,2
15.488,8	14.748,8	Sum beregningsgrunnlag (risikovektet balanse)	13.850,2	12.911,3
18,41%	15,68%	Kapitaldekning	19,07%	16,68%
15,75%	14,85%	Kjernekapitaldekning	15,75%	15,67%
13,23%	12,76%	Ren kjernekapitaldekning	13,22%	13,28%

Beregningen av kapitaldekningen består i å tillegge risikovekter til eiendeler gitt ut fra kapitalkravsforskriften, og å beregne størrelsen på den ansvarlige kapitalen ut fra reglene i forskrift om beregning av ansvarlig kapital.

Sparebanken Øst benytter standardmetoden i Basel II-regelverket ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittisiko. Beregningen knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden.

Fra 1. juli 2013 er det innført nye bufferkrav. Pr. 31. desember 2013 er kravet til bevaringsbuffer 2,5% og kravet til systemrisikobuffer 2%. Disse kravene er i tillegg til kravet om minimum 4,5% ren kjernekapital. Det kombinerte minstekravet til ren kjernekapital er p.t. 9%. Det vil være gradvis innføring av økte bufferkrav fram til 1. juli 2016. Buffer for systemrisiko øker til 3% fra og med 1. juli 2014. Finansinstitusjoner utpekt som systemviktige banker vil fra og med 1. juli 2015 i tillegg holde en buffer på 1% som videre økes til 2% fra og med 1. juli 2016. Maksimalt krav til ren kjernekapital vil da ligge på 14,5%. Den motsykliske kapitalbufferen skal ligge et sted mellom 0 og 2,5%. Den 12. desember 2013 ble nivå for motsyklisk kapitalbuffer fastsatt til 1%. Kravet trer i kraft 30. juni 2015. Konsernets kapital skal til enhver tid oppfylle minstekravet til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med Sparebanken Øst sin aksepterte risikotoleranse.

Det henvises for øvrig til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Øst sin nettside.

NOTE 7 - KREDITTRISIKO

Maksimal kredittisiko

Maksimal kredittisiko er representert ved balanseført verdi av de finansielle eiendelene, inkludert derivater, i balansen. Konsernet har i tillegg kredittisiko knyttet til lånetilsagn, ubenyttede trekkfasiliteter og garantier. Maksimal kredittisiko utover balanseførte verdier er vist under.

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
		Forpliktelser		
315,1	193,5	Lånetilsagn	194,5	63,9
1.353,0	1.081,2	Trekkfasiliteter	2.405,1	1.302,1
182,4	214,1	Garantier overfor kunder	181,7	213,3
242,0	242,0	Garanti overfor Eksportfinans ASA	242,0	242,0
0,0	0,0	Garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket *	6.154,2	5.368,0
2.092,5	1.730,8	Sum forpliktelser	9.177,5	7.189,3

* I forbindelse med ratingprosessen av Sparebanken Øst Boligkreditt AS har morbanken utstedt en garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket. I beløpene er morbankens beholdning av OMF pålydende MNOK 240,0 pr. 31.12.13 og MNOK 978,5 pr. 31.12.12 trukket ut.

For mer informasjon om maksimal kreditteksponering tilknyttet de ulike klassene av finansielle instrumenter vises det til tilhørende spesifikke noter.

Risikoreduserende ordninger

Sparebanken Østs garanti overfor Eksportfinans ASA er 242 mill. kroner. Det er inngått en kontragaranti som reduserer eksponeringen til 100 mill. kroner. Det vises til note 52 for balanseført verdi på garantien.

Sparebanken Øst sin kredittpolicy danner grunnlaget for kredittvirksomheten i banken. Gjeldsbetjeningsevnen er sentral i enhver kredittvurdering både innenfor forbruker- og bedriftsmarkedet. Som hovedregel skal ikke kreditt ytes dersom det ikke er sannsynlig at kunden kan betjene sine forpliktelser.

Sparebanken Øst har en svært lav eksponering knyttet til lån/kreditter uten tilhørende sikkerhet. Lån og kreditter i forbrukerforhold gis som hovedregel kun mot betryggende sikkerhet. Som betryggende sikkerhet regnes først og fremst pant i ulike typer fast eiendom, borettslagsandeler eller sperret innskudd. Andre sikkerheter kan også være fritidsbolig, tomter, salgspant, pant i verdipapirer, aksje-/obligasjonsleiligheter, båt, livspoliser, håndpant eller annen sikkerhet avgitt av tredjepart. Ved lån til personkunder med pant i fast eiendom er hovedregelen at dette gis innenfor en belåningsgrad på inntil 85 % av forsvarlig verdigrunnlag. Verdigrunnlaget baserer seg oftest på vurderinger med bakgrunn i dokumenterte omsetningsverdier, takster eller meglervurderinger. Betjeningsevnen vurderes med bakgrunn i en likviditetsberegning hvor man tester mot 5 % - poengs potensiell renteøkning.

Innenfor bedriftsmarkedet er hovedtypene av pant næringseiendom. Andre typer pant er som oftest varelager, kundefordringer og driftstilbehør. Ved vurdering av sikkerhetenes verdi legges det som hovedregel til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Utgangspunktet for kredittprosessen innenfor bedriftsmarkedet er vurdering av gjeldsbetjeningsevnen. Sentralt i en slik vurdering er en analyse av kundens løpende fremtidig kontantstrøm fra den forretningsvirksomheten som finansieres. Både innenfor bedriftsmarkedet og forbrukermarkedet foreligger et omfattende rammeverk som beskriver retningslinjer for vurdering av både betjeningsevne og sikkerheter.

Det er den samlede eksponering på den enkelte kunde som tas i betraktning ved vurdering av den finansielle effekt sikkerhetsstillelsen har for kredittisikoen.

Finansieringsvirksomhetslovens kapittel IV og tilhørende forskrift regulerer i detalj virksomheten i Sparebanken Øst Boligkreditt AS, og stiller høye krav til hvilke lån som kan tas inn i sikkerhetsmassen som ligger til dekning for obligasjoner med fortrinnsrett. Dette er et strengere regelverk enn ved vanlig långivning til bolig, og loven krever også en uavhengig gransker oppnevnt av Finanstilsynet og uavhengig verddivurdering av hvert enkelt pant.

NOTE 8 - KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner består i all hovedsak av overskuddslikviditet plassert i skandinaviske banker. Kredittkvalitet er vurdert ut fra offisiell rating fastsatt av kredittvurderingsbyrå (S&P/ Moody's/ Fitch). Der slik rating ikke er tilgjengelig er risikovurdering basert på indikative ratinger fra norske meglerhus og en intern vurdering.

Kredittkvaliteten knyttet til utlån og fordringer på kunder vises gjennom en risikoklassifisering. I bankens system for risikoklassifisering fordeles risiko i fem kategorier fra A til E, der A innebærer lavest risiko. Risikoklassifisering av kunder er en integrert, og obligatorisk del av kredittprosessen både på privatmarkedet og bedriftsmarkedet. Privatkunder klassifiseres med bakgrunn i en vektning av følgende elementer; kundens betjeningsevne (netto likviditet etter hensyntatt et 5%-poeng høyere rentenivå), betjeningsvilje (dokumentert betjeningshistorikk), gjeldsgrad og sikkerhetsmessig dekning. Bedriftskunder klassifiseres med bakgrunn i en vektning av en nøkkeltallsanalyse av bedrifters regnskap, betjeningsvilje (dokumentert betjeningshistorikk), sikkerhetsstilling og vurdering av andre mer spesifikke interne og eksterne faktorer knyttet til virksomheten. Den akkumulerte risikoklassifiseringen som fremkommer på bedriftskunden, samt bankens totaleksponering mot kunden/kundegrupperingen vil danne grunnlaget for hvilket fullmaktsnivå søknaden kan besluttes innenfor .

For finansielle plasseringer i sertifikater og obligasjoner vurderes risiko ut fra rating og motpartsspesifikke forhold. Fortrinnsvis benyttes rating fra kredittvurderingsbyrå. Der slik rating ikke er tilgjengelig benyttes indikative ratinger fra norske meglerhus og det foretas en intern vurdering.

Rating fra kredittvurderingsbyråer og indikative ratinger fra meglerhus følger generelt en skala fra AAA til C, der AAA er høyeste kvalitet og C er laveste kvalitet. Skalaen er benyttet slik at AAA – A er vurdert som lav risiko, BBB – BB er vurdert som middels risiko og B – C er vurdert som høy risiko.

Utlån til og fordringer på kunder klassifisert som A og B er vurdert til å ha en kredittkvalitet som tilsvarer lav risiko, C er vurdert som middels risiko og D og E er vurdert som høy risiko. Kunder som ligger stedfordelt i bankens avdeling for spesialengasjement vil være risikoklassifisert innenfor kategorien høy risiko.

Konsern pr. 31.12.13

	Ikke forfalt eller nedskrevet				Forfalt	Individuelt nedskrevet	Sum
	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Uklassifisert			
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	8,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,6
Utlån til og fordringer på kunder							
-Leiefinansieringsavtaler	9,1	3,4	1,3	0,5	6,6	5,1	26,0
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	2.227,9	141,7	33,7	38,7	100,4	22,8	2.565,2
-Byggelån	64,5	38,8	0,9	2,2	4,3	6,0	116,7
-Nedbetalingslån	17.816,7	2.736,2	906,8	322,4	1.098,3	260,0	23.140,4
Sum utlån	20.126,8	2.920,1	942,7	363,8	1.209,6	293,9	25.856,9
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	200,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	200,7
Noterte andre obligasjoner	2.539,7	199,5	0,0	0,0	0,0	0,0	2.739,2
Unoterte obligasjoner	487,4	75,3	0,0	0,0	0,0	0,0	562,7
Sum finansielle investeringer	3.227,8	274,8	0,0	0,0	0,0	0,0	3.502,6

Konsern pr. 31.12.12

	Ikke forfalt eller nedskrevet				Forfalt	Individuelt nedskrevet	Sum
	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Uklassifisert			
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,1
Utlån til og fordringer på kunder							
-Leiefinansieringsavtaler	13,4	4,1	1,0	0,0	15,0	4,2	37,7
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	1.523,7	179,5	39,3	12,9	141,1	19,1	1.915,6
-Byggelån	135,4	46,8	0,0	0,0	30,1	0,0	212,3
-Nedbetalingslån	14.503,9	3.585,4	1.064,4	177,8	1.032,0	178,9	20.542,4
Sum utlån	16.180,5	3.815,8	1.104,7	190,7	1.218,2	202,2	22.712,1
Finansielle investeringer							
Statskasseveksler	496,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	496,4
Noterte statsobligasjoner	251,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	251,3
Noterte andre obligasjoner	1.613,0	276,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.889,0
Unoterte obligasjoner	1.700,4	105,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1.805,9
Sum finansielle investeringer	4.061,1	381,5	0,0	0,0	0,0	0,0	4.442,6

Morbank pr. 31.12.13

	Ikke forfalt eller nedskrevet				Forfalt	Individuelt nedskrevet	Sum
	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Uklassifisert			
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.101,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.101,7
Utlån til og fordringer på kunder							
-Leiefinansieringsavtaler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	1.776,7	74,4	26,7	27,0	79,1	22,8	2.006,7
-Byggelån	64,4	38,8	0,9	2,2	4,4	6,0	116,7
-Nedbetalingslån	11.817,8	1.410,9	631,5	226,5	647,2	173,7	14.907,6
Sum utlån	15.760,6	1.524,1	659,1	255,7	730,7	202,5	19.132,7
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	200,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	200,7
Noterte andre obligasjoner	2.781,4	199,5	0,0	0,0	0,0	0,0	2.980,9
Unoterte obligasjoner	487,4	75,3	0,0	0,0	0,0	0,0	562,7
Sum finansielle investeringer	3.469,5	274,8	0,0	0,0	0,0	0,0	3.744,3

Morbank pr. 31.12.12

	Ikke forfalt eller nedskrevet				Forfalt	Individuelt nedskrevet	Sum
	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Uklassifisert			
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.915,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.915,2
Utlån til og fordringer på kunder							
-Leiefinansieringsavtaler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	674,5	104,3	29,5	9,5	95,9	19,1	932,8
-Byggelån	135,4	46,8	0,0	0,0	30,1	0,0	212,3
-Nedbetalingslån	8.572,6	1.923,6	738,7	81,4	581,3	99,9	11.997,5
Sum utlån	12.297,7	2.074,7	768,2	90,9	707,3	119,0	16.057,8
Finansielle investeringer							
Statskasseveksler	496,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	496,4
Noterte statsobligasjoner	251,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	251,3
Noterte andre obligasjoner	2.594,2	276,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.870,2
Unoterte obligasjoner	1.700,4	105,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1.805,9
Sum finansielle investeringer	5.042,3	381,5	0,0	0,0	0,0	0,0	5.423,8

NOTE 9 - ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN

Konsern pr. 31.12.13

	Inntil 30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 90 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
-Leiefinansieringsavtaler	3,5	2,7	0,0	0,4	6,6
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	93,8	3,9	1,3	1,4	100,4
-Byggelån	3,7	0,0	0,0	0,6	4,3
-Nedbetalingslån	667,6	192,8	124,5	113,4	1.098,3
Totalt	768,6	199,4	125,8	115,8	1.209,6

Konsern pr. 31.12.12

	Inntil 30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 90 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
-Leiefinansieringsavtaler	10,8	2,2	2,0	0,0	15,0
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	128,4	4,1	0,7	7,9	141,1
-Byggelån	20,1	0,0	0,0	10,0	30,1
-Nedbetalingslån	658,2	147,3	55,8	170,7	1.032,0
Totalt	817,5	153,6	58,5	188,6	1.218,2

Morbank pr. 31.12.13

	Inntil 30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 90 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
-Leiefinansieringsavtaler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	72,5	3,9	1,3	1,4	79,1
-Byggelån	3,7	0,0	0,0	0,7	4,4
-Nedbetalingslån	334,8	113,6	89,9	108,9	647,2
Totalt	411,0	117,5	91,2	111,0	730,7

Morbank pr. 31.12.12

	Inntil 30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 90 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
-Leiefinansieringsavtaler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Kasse-/drifts- og brukskreditter	83,7	3,6	0,7	7,9	95,9
-Byggelån	20,1	0,0	0,0	10,0	30,1
-Nedbetalingslån	319,2	66,5	26,7	168,9	581,3
Totalt	423,0	70,1	27,4	186,8	707,3

NOTE 10 - KREDITTRISIKO FORDELTE PÅ KLASSER

Bedriftskunder – morbank

Risikoklassifiseringssystemet anvendes for beslutningsstøtte, overvåking og rapportering. Risikoparameterne fra klassifiseringssystemene inngår som en integrert del av kredittprosessen på bedriftsmarkedet og er bestemmende for beslutningsnivå og førende for prising. Videre benyttes risikoklassifiseringen i forhold til styring og kontroll av løpende portefølje. Risikoklassifiseringen gjøres med bakgrunn i en vektet beregning av følgende parametere; sentrale nøkkeltall fra låntakernes regnskap (55 %), interne og eksterne forretningsmessige forhold (organisering, kompetanse, økonomistyring, betalingshistorikk samt ulike eksterne rammevilkår) (20 %), samt engasjementenes sikkerhetsmessige dekning (25 %).

	2013						2012					
	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%
Liten risiko	593	15	56	0	664	13	733	27	72	0	832	15
Moderat risiko	2.294	67	88	0	2.449	49	2.648	79	159	0	2.886	51
Normal risiko	864	42	80	0	986	20	1.069	56	47	0	1.172	21
Rimelig høy risiko	480	49	16	0	545	11	519	32	8	5	559	10
Høy risiko	298	3	1	34	302	6	168	3	2	40	173	3
Ufordelt	30	1	39	0	70	1	20	1	6	0	27	0
Totalt	4.559	177	280	34	5.016	100	5.157	198	294	45	5.649	100

I styringen av totalporteføljen innenfor bedriftsmarkedet er det vedtatt rammer for eksponering innenfor de ulike risikoklassene. I bankens policy er det også vedtatt lignende rammer innenfor ulike former for eiendoms eksponeringer. Videre stiller bankens policy krav til minimum oppnådd risikoklasse ved inntak av nye og/eller nyetablerte kunder. Banken forholder seg til et prinsipp der engasjementer som ligger til observasjon/behandling i bankens avdeling for spesialengasjement klassifiseres innenfor kategoriene rimelig høy og høy risiko avhengig av de underliggende sikkerhetsvurderingene.

Risikoklassifisering av bedriftskunder skjer ved nye saks vurderinger, årlige fornyelser eller mottak av oppdaterte opplysninger knyttet til de elementene som inngår i klassifiseringen. Bankens største engasjement blir reklassifisert minimum årlig.

Banken gjennomfører kvartalsvise analyser der bedriftsporteføljen både på portefølje- og individuell basis følges opp og måles mot kredittscore og PD-anslag (Probability of Default) beregnet av bankens kredittinformasjonsleverandør. Negativ utvikling knyttet til de enkelte engasjement følges nøye og initierer tett oppfølging mot kunden. De eksterne analysene benyttes også for å avstemme risikoen i porteføljen opp mot det som avdekkes gjennom bankens eget risikoklassifiseringssystem. Erfaringen bekrefter at bankens egen risikoklassifisering gir et bra bilde av risikoen i porteføljen.

Bankens førstelinjeforsvar er definert som kundens betalingsevne. Dersom det vurderes at en kunde ikke evner å betjene et engasjement, skal engasjementet som hovedregel ikke innvilges selv om sikkerhetene isolert sett vurderes som betryggende. Betjeningsevne testes også mot et høyere renteregime.

Kravene til sikkerheter, andrelinjeforsvar, for næringslivsengasjementer vil variere sterkt, avhengig av engasjementets art, aktuell bransje, størrelse på engasjementet samt ikke minst prosjektets eller engasjementets vurderte risiko. Sikkerheter vurderes i henhold til en forsiktig vurdert markedsverdi. Størstedelen av bankens bedriftsengasjementer er sikret helt eller delvis med pant i fast eiendom. For næringsseidommer foreligger ofte takster og omsetningsverdier. 3.manns dokumentasjon på verdier skal som hovedregel komplementeres med bankens egne vurderinger av pantobjektene. Dette gjøres med bakgrunn i pantobjektens historiske og potensielle kontantstrøm, beliggenhet, beskaffenhet, de generelle markedsutsiktene osv. For deler av de mindre engasjementene vil det i tillegg til eventuelle driftsavhengige sikkerheter, ofte være knyttet opp pant i fast eiendom, private boliger etc. For hver sikkerhetstype har banken utarbeidet egne krav til behandling og forsiktighetsvurdering som er nedfelt i bankens kreditthåndbok.

Styret har gjennom bankens vedtatte kredittstrategi besluttet overordnede rammer knyttet til maksimal eksponering pr. kunde/konsern innenfor beliggenhet, bransjeeksponering, akkumulert risikoklasse, konsentrasjonsrisiko og krav til inntak av nye kunder. Oppfølging knyttet til styrevedtatte rammer skjer gjennom kvartalsvise risikorapporter.

Prising av utlån og garantier er som hovedregel knyttet til risikoklassifisering av engasjementer. Prisingen vil likevel være preget av bankens overordnede vekstmål og den generelle markeds- og konkurransesituasjonen.

Nedskrivninger på grupper av utlån er ikke fordelt på risikoklassene.

Sparebanken Øst uttrykker sin risikotoleranse ved at bankens tap i % av netto utlån over tid maksimalt ikke skal utgjøre mer enn 0,2 % av samlet netto utlån til kunder.

Personkunder - morbank

Risikoklassifiseringssystemet anvendes for beslutningsstøtte, overvåking og rapportering. Risikoparameterne fra klassifiseringssystemene inngår som en integrert del av kredittprosessen og oppfølgingen av privatkundeporteføljen. Risikoklassifiseringen gjøres med bakgrunn i en vektet beregning av følgende parametere; gjeldsgrad (10 %), betjeningsevne definert i henhold til kundens/husholdets nettolikviditet hensyntatt et potensiell 5 % - poeng høyere rentenivå (39 %), betjeningsvilje – historisk betalingshistorikk (26 %) og sikkerhetsmessig dekning (25 %).

Bankens organisering av beslutningsprosessen innenfor personmarkedet er basert på sentraliserte beslutningsenheter. Gjennomførte kontrolltiltak viser at denne type organisering har vært svært vellykket og begrenset den operasjonelle risikoen knyttet til behandling av lån til personkunder.

	2013						2012					
	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%
Liten risiko	9.444	2	550	0	9.996	76	4.122	9	239	0	4.370	52
Moderat risiko	1.666	2	73	0	1.741	13	2.201	5	92	0	2.298	28
Normal risiko	744	1	20	0	765	6	1.152	1	30	0	1.183	14
Rimelig høy risiko	320	0	3	0	323	3	352	0	4	0	356	4
Høy risiko	65	0	0	5	65	0	75	0	1	6	76	1
Ufordelt	233	0	22	0	255	2	84	0	19	0	103	1
Totalt	12.472	5	668	5	13.145	100	7.986	15	385	6	8.386	100

I styringen av totalporteføljen innenfor personmarkedet er det styrevedtatte rammer for eksponering innenfor de ulike risikoklassene. Banken forholder seg til et prinsipp der engasjementer som ligger til observasjon/behandling i bankens avdeling for spesialengasjement klassifiseres innenfor kategoriene rimelig høy og høy risiko avhengig av de underliggende sikkerhetsvurderingene. Oppfølging knyttet til styrevedtatte rammer skjer gjennom kvartalsvise risikorapporter.

Risikoklassifisering av personkunder skjer ved nye saksvurderinger eller mottak av oppdaterte opplysninger knyttet til de elementene som inngår i klassifiseringen.

Banken gjennomfører kvartalsvise analyser der utviklingen i den totale personporteføljen følges opp mot den kredittscoren som beregnes av bankens kredittinformasjonsleverandør. De eksterne analysene benyttes også for å avstemme risikoen i porteføljen opp mot det som avdekkes gjennom bankens eget risikoklassifiseringssystem. Erfaringen bekrefter at bankens egen risikoklassifisering gir et bra bilde av risikoen i porteføljen.

Bankens førstelinjeforsvar er definert som kundens betalingsevne. Dersom det vurderes at en kunde ikke evner å betjene et engasjement, skal engasjementet som hovedregel ikke innvilges selv om sikkerhetene isolert sett vurderes som betryggende.

Låneporteføljen på personmarkedet er i all hovedsak knyttet til boliglån med sikkerhet der engasjementene er sikret med pant i fast eiendom, eiendom på festet grunn eller borettslagsleiligheter innenfor betryggende belåningsgrad. Belåningsgrad er beregnet ut fra låneeksponering i forhold til en antatt markedsverdi på panteobjektet. For hoveddelen av de innvilgede lån foreligger det et grunnlag for verdifastsettelsen i form av enten takst, meglervurdering eller omsetningsverdi. Kunders lånebehov ut over 85 % av belåningsgrad har i all hovedsak vært sikret ved innhenting av betryggende tilleggspant. Utviklingen i innvilgede avvik i forhold til Finanstilsynets boliglånsretningslinjer følges gjennom kvartalsvise rapporteringer.

Prising av utlån til personkunder baseres i hovedsak på sikkerhetsmessig dekning (belåningsgrad) og lånets størrelse. Prisingen vil likevel kunne være preget av bankens overordnede vekstmål og den generelle markeds- og konkurransesituasjonen.

I forhold til lån/kreditter/kort uten sikkerhet opererer Sparebanken Øst med et lavt volum, og fortsatt en svært restriktiv kredittpolicy.

Samlet portefølje - morbank

	2013						2012					
	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%
Liten risiko	10.037	17	606	0	10.660	58	4.855	36	311	0	5.202	37
Moderat risiko	3.960	69	161	0	4.190	23	4.849	84	251	0	5.184	37
Normal risiko	1.608	43	100	0	1.751	10	2.221	57	77	0	2.355	17
Rimelig høy risiko	800	49	19	0	868	5	871	32	12	5	915	6
Høy risiko	363	3	1	39	367	2	243	3	3	46	249	2
Ufordelt	263	1	61	0	325	2	104	1	25	0	130	1
Totalt	17.031	182	948	39	18.161	100	13.143	213	679	51	14.035	100

Nedskrivninger på grupper av utlån til kunder i morbank er uendret i forhold til 31.12.12 og utgjør totalt 40,1 mill. kroner.

Samlet portefølje - konsern

	2013						2012					
	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%	Brutto utlån	Garan- tier	Trekk- fasil.	Individ. nedskr.	Engasje- ment	%
Liten risiko	14.720	17	884	2	15.621	57	8.970	36	582	3	9.588	40
Moderat risiko	5.973	69	252	3	6.294	23	7.800	84	347	3	8.231	34
Normal risiko	3.219	43	124	20	3.386	12	4.171	57	103	18	4.331	18
Rimelig høy risiko	1.133	49	23	22	1.205	4	1.252	33	15	24	1.300	6
Høy risiko	431	3	1	51	435	2	310	3	3	57	316	1
Ufordelt	372	1	68	0	441	2	205	1	31	0	237	1
Totalt	25.848	182	1.353	98	27.382	100	22.708	214	1.081	105	24.003	100

Konserntallene viser sammendrag av morbank, Sparebanken Øst Boligkreditt AS og AS Financiering justert for eliminerings i Sparebanken Øst Eiendom AS (inkludert datterselskap). Nedskrivninger på grupper av utlån til kunder i konsernet er uendret i forhold til 31.12.12 og utgjør totalt 43,4 mill. kroner.

AS Financiering er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst, og virksomheten består hovedsakelig i finansiering av bruktbiler og leasing. Ved risikoklassifiseringen i AS Financiering innhentes kredittopplysninger som i tillegg blir korrigert for inntekt, egenkapital og eventuelt AS Financierings negative betalingserfaring med kunden. Nedskrivninger på grupper av utlån er ikke fordelt på risikoklasser. Tapene i AS Financiering utgjør i 2013 totalt 14,4 mill. kroner mot 18,0 mill. kroner i 2012. I 2013 utgjorde bokførte tap 0,85% av brutto utlån. Tilsvarende tall for 2012 var 1,13%.

Sikkerhet i forhold til utlån til kunder – konsern 31.12.13

Tabellen nedenfor viser sikkerhet i forhold til utlån til kunder. Det er ikke tatt sikkerhet for bankens øvrige finansielle eiendeler.

	Maksimal eksponering for kredittrisiko	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapir	Øvrig sikkerhet
Brutto utlån til kunder inkl. ubenyttet trekkrettighet og garantier til kunder	27.381,7	53.524,0	22,0	2.512,2

Tabellen ovenfor viser summen av de verdiene banken har lagt til grunn for alle de pantobjektene som er pantsatt for porteføljen av utlån til kunder. Markedsverdiene i tabellen er således ikke begrenset til maksimal kreditteksponering på det enkelte utlån eller engasjement. Banken har i all hovedsak en utlånsportefølje som er sikret med pant i fast eiendom.

Der et engasjement er sikret med pant i fast eiendom er eiendomsverdien basert på en antatt markedsverdi på tidspunktet for siste vurdering av engasjementet. Antatt markedsverdi har sin bakgrunn i kjente omsetningsverdier, takster eller andre typer verdivurderinger. Innenfor bedriftsmarkedet vil objektenes kontantstrøm være retningsgivende for den vurderte markedsverdien. For alle andre typer sikkerheter inkl. driftsavhengige sikkerheter gjøres det konservative anslag knyttet til antatt markedsverdier. Prinsipper for verdivurderinger av alle de underliggende pantobjektene er beskrevet i bankens retningslinjer.

For morbank er estimert virkelig verdi på sikkerheter for utlån som er misligholdte og tapsutsatte, men ikke nedskrevet, 281,4 mill. kroner (263,5 mill. kroner i 2012). Balanseført verdi på utlån som er misligholdte og tapsutsatte, men ikke nedskrevet er 243,0 mill. kroner (219,0 mill. kroner i 2012). Estimert virkelig verdi på sikkerheter for utlån som er nedskrevet er 171,1 mill. kroner (77,1 mill. kroner i 2012) som tilsvarer balanseført verdi på utlån som er nedskrevet. Sikkerhetene består hovedsakelig av fast eiendom, men mindre beløp kan være sikret av innskudd, varer, fordringer og driftsløstørelse.

AS Financiering har 20,76% (20,97% i 2012) sikkerhetsdekning på de utlånene som er nedskrevet.

NOTE 11 - FORDELING AV UTLÅN OG GARANTIER TIL KUNDER ETTER SEKTOR, NÆRING OG GEOGRAFI

Fordeling på sektor og næring - konsern

	Brutto utlån		Garantier		Potensiell eksponering ved trekkfasiliteter		Resultatført tap	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lønnstagere	21.471,1	17.712,2	5,1	15,7	1.067,9	783,8	14,3	20,5
Jordbruk, skogbruk, fiske	166,9	192,6	0,7	0,7	21,6	22,7	0,0	0,0
Industri, bergverk, kraft, vann	101,0	112,0	12,7	11,1	21,8	25,9	-3,3	2,6
Bygg, anlegg	509,2	629,2	23,9	65,1	67,5	58,8	6,9	0,6
Varehandel, hotell og rest.	375,1	409,3	33,7	31,2	71,1	62,7	-3,1	-0,3
Transport, kommunikasjon	81,7	106,0	11,5	13,5	6,2	5,9	0,1	1,6
Forr.m/finans. tjenesteyting	141,3	238,9	48,3	25,4	17,1	21,8	0,3	-0,4
Tj.yt. næringer ellers	468,7	466,3	14,8	21,9	14,0	18,8	-0,1	0,5
Oms. og drift av fast eiendom	2.515,5	2.818,7	31,6	29,5	64,2	80,1	0,9	-1,1
Utlandet	17,8	22,8	0,1	0,0	1,6	0,7	0,2	0,0
Gruppenedskr. næring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Totalt	25.848,3	22.708,0	182,4	214,1	1.353,0	1.081,2	16,2	23,9

	Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle nedskrivninger		Nedskrivninger på grupper av utlån*	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lønnstagere	159,7	182,8	5,2	5,8	60,0	55,6	3,3	4,9
Jordbruk, skogbruk, fiske	0,2	1,9	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Industri, bergverk, kraft, vann	0,6	0,5	24,7	27,6	9,4	13,0	0,0	0,0
Bygg, anlegg	98,0	64,1	1,0	0,4	5,8	5,7	0,0	0,0
Varehandel, hotell og rest.	12,4	27,3	0,0	0,9	7,9	12,0	0,0	0,0
Transport, kommunikasjon	3,1	1,6	0,0	0,0	0,5	1,6	0,0	0,0
Forr.m/finans. tjenesteyting	11,7	4,4	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0
Tj.yt. næringer ellers	7,9	0,9	0,2	4,4	1,1	1,6	0,0	0,0
Oms. og drift av fast eiendom	151,9	65,3	9,9	37,8	12,1	14,8	0,0	0,0
Utlandet	0,9	1,0	0,0	0,0	0,7	0,8	0,0	0,0
Gruppenedskr. næring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,1	38,5
Totalt	446,4	349,8	41,0	76,9	98,0	105,4	43,4	43,4

* Nedskrivninger på grupper av utlån til kunder er ikke fordelt på næringer.

Fordeling på sektor og næring - morbank

	Brutto utlån		Garantier		Potensiell eksponering ved trekkfasiliteter		Resultatført tap	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lønnstagere	12.459,5	7.969,5	5,1	15,7	666,3	384,1	1,1	3,4
Jordbruk, skogbruk, fiske	164,8	189,8	0,7	0,7	21,6	22,7	0,0	0,0
Industri, bergverk, kraft, vann	97,2	107,4	12,7	11,1	21,8	25,9	-3,4	2,5
Bygg, anlegg	493,2	611,0	23,9	65,1	66,2	57,6	6,8	0,5
Varehandel, hotell og rest.	344,9	368,7	33,0	30,5	71,1	62,7	-3,4	-0,6
Transport, kommunikasjon	64,8	83,8	11,5	13,4	6,2	5,9	0,0	1,5
Forr.m/finans. tjenesteyting	132,0	229,5	48,3	25,4	16,6	21,6	0,3	-0,4
Tj.yt. næringer ellers	450,8	436,9	14,8	21,9	14,0	18,8	-0,3	0,3
Oms. og drift av fast eiendom	2.810,8	3.129,2	31,6	29,5	62,8	78,4	0,7	-1,2
Utlandet	13,0	16,8	0,1	0,0	1,6	0,7	0,0	0,0
Gruppenedskr. næring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Totalt	17.031,0	13.142,6	181,7	213,3	948,2	678,4	1,8	5,9

	Misligholdte Engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle nedskrivninger		Nedskrivninger på grupper av utlån	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lønnstagerne	76,4	105,6	5,2	5,2	6,4	6,8	1,6	1,6
Jordbruk, skogbruk, fiske	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri, bergverk, kraft, vann	0,6	0,5	24,7	27,6	9,4	13,0	0,0	0,0
Bygg, anlegg	97,5	62,7	0,0	0,0	5,3	4,6	0,0	0,0
Varehandel, hotell og rest.	10,4	24,8	0,0	0,9	6,6	10,6	0,0	0,0
Transport, kommunikasjon	2,2	1,6	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0
Forr.m/finans. tjenesteyting	11,6	4,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Tj.yt. næringer ellers	6,7	0,2	0,0	3,9	0,2	0,7	0,0	0,0
Oms. og drift av fast eiendom	150,7	64,4	9,9	37,7	11,3	14,1	0,0	0,0
Utlandet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gruppenedskr. næring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	38,5	38,5
Totalt	356,1	265,9	39,8	75,3	39,3	51,3	40,1	40,1

* Nedskrivninger på grupper av utlån til kunder er ikke fordelt på næringer.

Fordeling på geografi

Konsern Utlån		Konsern Garantier			Morbank Utlån		Morbank Garantier	
2013	2012	2013	2012		2013	2012	2013	2012
4.478,6	4.458,4	35,0	63,1	Drammen	3.642,7	3.241,3	35,0	63,1
2.381,2	2.327,2	18,2	20,2	Nedre Eiker	1.692,8	1.366,4	18,2	20,2
1.890,2	1.838,4	34,8	22,6	Øvre Eiker	1.418,4	1.226,1	34,8	22,6
2.089,0	1.807,6	52,5	36,7	Buskerud forøvrig	1.566,2	1.246,9	52,5	36,7
4.526,3	3.819,5	15,8	41,7	Oslo	2.839,1	2.221,1	15,1	40,9
4.550,0	3.704,1	20,4	18,5	Akershus	2.746,1	1.789,8	20,4	18,5
2.149,8	1.986,8	5,4	11,2	Vestfold	1.456,0	1.195,0	5,4	11,2
1.066,0	822,6	0,2	0,1	Østfold	510,3	268,9	0,2	0,1
2.699,4	1.920,6	0,0	0,0	Resten av landet	1.146,4	570,3	0,0	0,0
17,8	22,8	0,1	0,0	Utlandet	13,0	16,8	0,1	0,0
25.848,3	22.708,0	182,4	214,1	Totalt	17.031,0	13.142,6	181,7	213,3

NOTE 12 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
26,0	37,7	Leiefinansieringsavtaler	0,0	0,0
2.565,2	1.915,6	Kasse-/drifts- og brukskreditter	2.006,7	932,8
116,7	212,3	Byggelån	116,7	212,3
23.140,4	20.542,4	Nedbetalingslån	14.907,6	11.997,5
25.848,3	22.708,0	Brutto utlån til og fordringer på kunder	17.031,0	13.142,6
97,0	104,4	Individuelle nedskrivninger	38,3	50,3
43,4	43,4	Nedskrivninger på grupper av utlån	40,1	40,1
25.707,9	22.560,2	Netto utlån til og fordringer på kunder	16.952,6	13.052,2

NOTE 13 - TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER KUNDER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
		Individuelle nedskrivninger		
105,4	100,7	Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.	51,3	55,1
7,7	8,0	- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	3,6	4,8
4,8	11,1	+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0,4	7,3
22,1	21,6	+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	5,5	5,0
26,6	20,0	- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	14,3	11,3
98,0	105,4	= Individuelle nedskrivninger pr. 31.12. *	39,3	51,3
		Nedskrivninger på grupper av utlån		
43,4	43,4	Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 01.01.	40,1	40,1
0,0	0,0	+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0
43,4	43,4	= Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 31.12.	40,1	40,1
		Periodens tapskostnader		
-7,4	4,7	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-12,0	-3,8
0,0	0,0	+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0
9,8	12,8	+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	5,7	9,6
11,6	13,5	+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	0,7	4,3
7,0	13,1	- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	1,8	10,2
9,2	6,0	+/- Periodens amortiseringskost nedskrivninger	9,2	6,0
16,2	23,9	= Tap på utlån og garantier	1,8	5,9
22,1	20,4	Inntektsførte renter på nedskrevne utlån	14,9	12,4

* Inkluderer spesifiserte avsetninger på garantiforpliktelser på MNOK 1,0 for 2013 og 2012. Er oppført i balansen som gjeld under "Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser".

Tap på utlån og garantier fordelt på klasser pr. 31.12.13

	PM	BM	AS Finansiering	Sum
Individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.	1,7	49,6	54,1	105,4
- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1,7	1,9	4,1	7,7
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0,0	0,4	4,4	4,8
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	3,0	2,5	16,6	22,1
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	0,8	13,5	12,3	26,6
= Individuelle nedskrivninger pr. 31.12. *	2,2	37,1	58,7	98,0
Nedskrivninger på grupper av utlån				
Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 01.01.	1,6	38,5	3,3	43,4
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	0,0	0,0
= Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 31.12.	1,6	38,5	3,3	43,4
Periodens tapskostnader				
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	0,5	-12,5	4,6	-7,4
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	0,0	0,0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	0,0	5,7	4,1	9,8
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	0,6	0,2	10,8	11,6
- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	0,3	1,6	5,1	7,0
+/- Periodens amortiseringskost nedskrivninger	0,2	9,0	0,0	9,2
= Tap på utlån og garantier	1,0	0,8	14,4	16,2

* Inkluderer spesifiserte avsetninger på garantiforpliktelser på MNOK 1,0 for 2013. Er oppført i balansen som gjeld under "Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser".

Tap på utlån og garantier fordelt på klasser pr. 31.12.12

	PM	BM	AS Finansiering	Sum
Individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.	1,0	54,1	45,6	100,7
- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	2,0	2,8	3,2	8,0
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0,0	7,3	3,8	11,1
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	2,7	2,3	16,6	21,6
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	0,0	11,3	8,7	20,0
= Individuelle nedskrivninger pr. 31.12. *	1,7	49,6	54,1	105,4
Nedskrivninger på grupper av utlån				
Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 01.01.	1,6	38,5	3,3	43,4
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	0,0	0,0
= Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 31.12.	1,6	38,5	3,3	43,4
Periodens tapskostnader				
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	0,7	-4,5	8,5	4,7
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	0,0	0,0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	0,0	9,6	3,2	12,8
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	0,7	3,6	9,2	13,5
- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	0,5	9,7	2,9	13,1
+/- Periodens amortiseringskost nedskrivninger	0,1	5,9	0,0	6,0
= Tap på utlån og garantier	1,0	4,9	18,0	23,9

* Inkluderer spesifiserte avsetninger på garantiforpliktelser på MNOK 1,0 for 2012. Er oppført i balansen som gjeld under "Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser".

Utvikling misligholdte og tapsutsatte engasjement

Konsern	Konsern	Konsern	Konsern	Konsern		Morbank	Morbank	Morbank	Morbank	Morbank
2013	2012	2011	2010	2009		2013	2012	2011	2010	2009
446,4	349,8	301,8	236,1	226,8	Brutto misligholdte engasjement	356,1	265,9	229,4	162,4	155,5
82,9	83,8	78,1	102,9	90,8	- Individuelle nedskrivninger	24,3	30,2	32,9	58,9	48,6
363,5	266,0	223,7	133,2	136,0	Netto misligholdte engasjement	331,8	235,7	196,5	103,5	106,9
41,0	76,9	94,2	121,6	27,4	Brutto tapsutsatte engasjement	39,8	75,3	92,8	118,9	23,7
15,1	21,6	22,1	26,0	5,6	- Individuelle nedskrivninger	15,0	21,1	21,7	24,7	4,4
25,9	55,3	72,1	95,6	21,8	Netto tapsutsatte engasjement	24,8	54,2	71,1	94,2	19,3

Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
Misligholdte engasjement over 90 dager				
285,8	166,0	Næringsliv	279,7	160,2
160,6	183,8	Personmarked	76,4	105,7
446,4	349,8	Brutto misligholdte engasjement	356,1	265,9
82,9	83,8	Individuelle nedskrivninger	24,3	30,2
363,5	266,0	Netto misligholdte engasjement	331,8	235,7
19%	24%	Avsetningsgrad	7%	11%
Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjement				
35,8	71,1	Næringsliv	34,6	70,1
5,2	5,8	Personmarked	5,2	5,2
41,0	76,9	Brutto tapsutsatte engasjement	39,8	75,3
15,1	21,6	Individuelle nedskrivninger	15,0	21,1
25,9	55,3	Netto tapsutsatte engasjement	24,8	54,2
37%	28%	Avsetningsgrad	38%	28%
Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjement				
321,6	237,1	Næringsliv	314,3	230,3
165,8	189,6	Personmarked	81,6	110,9
487,4	426,7	Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjement	395,9	341,2
98,0	105,4	Individuelle nedskrivninger	39,3	52,3
389,4	321,3	Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	356,6	289,9
20%	25%	Avsetningsgrad	10%	15%

NOTE 14 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER KNYTTET TIL FINANSIELLE LEIEAVTALER

Konsernet har leiefinansieringsavtaler med kunder. Leieavtalene er i vesentlig grad knyttet til leasing av biler og andre transportmidler, industriutstyr og maskiner. Konsernet har ikke påtatt seg risiko knyttet til restverdier.

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
4,9	5,2	Innen 1 år	0,0	0,0
20,4	31,5	Mellom 1 - 5 år	0,0	0,0
1,0	1,5	Etter 5 år	0,0	0,0
26,3	38,2	Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler	0,0	0,0
4,0	4,6	Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	0,0	0,0
22,3	33,6	Netto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler	0,0	0,0
4,5	4,7	Innen 1 år	0,0	0,0
16,9	27,6	Mellom 1 - 5 år	0,0	0,0
0,9	1,3	Etter 5 år	0,0	0,0
22,3	33,6	Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	0,0	0,0
2,2	2,3	Akkumulert tapsavsetning på utestående minsteleie	0,0	0,0

NOTE 15 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
8,6	4,1	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	8,6	3,9
0,0	0,0	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	2.093,1	2.911,3
8,6	4,1	Brutto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.101,7	2.915,2
0,0	0,0	Individuelle nedskrivninger	0,0	0,0
0,0	0,0	Nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0
8,6	4,1	Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.101,7	2.915,2

NOTE 16 - TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER KREDITTINSTITUSJONER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
		Individuelle nedskrivninger		
0,0	0,0	Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.	0,0	0,0
0,0	0,0	- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	0,0	0,0
0,0	0,0	+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0,0	0,0
0,0	0,0	+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	0,0	0,0
0,0	0,0	- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	0,0	0,0
0,0	0,0	= Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.	0,0	0,0
		Nedskrivninger på grupper av utlån		
0,0	0,0	Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 01.01.	0,0	0,0
0,0	0,0	+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0
0,0	0,0	= Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 31.12.	0,0	0,0
		Periodens tapskostnader		
0,0	0,0	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	0,0	0,0
0,0	0,0	+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0
0,0	0,0	+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	0,0	0,0
0,0	1,4	+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	0,0	1,4
0,0	0,0	- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	0,0	0,0
0,0	0,0	+/- Periodens amortiseringskost nedskrivninger	0,0	0,0
0,0	1,4	= Tap på utlån og garantier	0,0	1,4
0,0	0,0	Inntektsførte renter på nedskrevne utlån	0,0	0,0

Utvikling misligholdte og tapsutsatte engasjement

Konsern 2013	Konsern 2012	Konsern 2011	Konsern 2010	Konsern 2009		Morbank 2013	Morbank 2012	Morbank 2011	Morbank 2010	Morbank 2009
0,0	0,0	0,0	1,4	156,9	Brutto misligholdte engasjement	0,0	0,0	0,0	1,4	156,9
0,0	0,0	0,0	0,0	144,9	- Individuelle nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	144,9
0,0	0,0	0,0	1,4	12,0	Netto misligholdte engasjement	0,0	0,0	0,0	1,4	12,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Brutto tapsutsatte engasjement	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	- Individuelle nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Netto tapsutsatte engasjement	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Geografisk fordeling av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Konsern		Konsern		Konsern		Morbank		Morbank		Morbank		
Brutto utlån		Individuelle nedskrivninger		Nedskrivninger på grupper av utlån		Brutto utlån		Individuelle nedskrivninger		Nedskrivninger på grupper av utlån		
2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	
8,6	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	Norge	2.101,7	2.915,2	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Øvrige land	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8,6	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	Totalt	2.101,7	2.915,2	0,0	0,0	0,0	0,0

NOTE 17 - RENTERISIKO

Renterisiko knyttet til innskudd fra og utlån til kredittinstitusjoner, innskudd fra og utlån til kunder, samt gjeld og plasseringer i sertifikater og obligasjoner, styres ved bruk av rentebytteavtaler og fastrenteavtaler. Ved innlån eller plasseringer i annen valuta inngås det som regel rente- og valutabytteavtaler slik at relevante markedsrenter er norske pengemarkedsrenter. Fordeling på valuta i tabellene refererer til fordeling på valuta i balansen.

Utlån til personkunder med flytende rente medfører i realiteten seks ukers rentebinding (Finansavtaleloven § 50, 3. ledd gir minimum seks ukers frist), mens innskudd fra kunder med flytende rente medfører to måneders rentebinding (Finansavtaleloven § 18, 2. ledd gir minimum to måneders frist).

Nedenfor vises resultatets sensitivitet for et parallelt skift i rentekurven på 1 prosentpoeng. Effekten er beregnet ut fra at et varig skift i rentekurven inntreffer på måletidspunktet 31.12.13. Sensitivitet på resultat er effekten ett år frem i tid. Tabellen viser at en umiddelbar økning i rentene på 1 prosentpoeng vil gi netto økning i resultatet det påfølgende året. Tilsvarende vil en umiddelbar reduksjon i rentene gi redusert resultat.

Tabellen "Tidspunkt frem til forventet renteendring" viser balansens fordeling med hensyn til renteendringstidspunkt. Netto eksponering viser netto rentebinding av aktiva- og passivasiden. Positive beløp for netto eksponering viser at banken i større grad har rentebinding på aktivasiden enn på passivasiden.

Rentesensitivitet - konsern pr. 31.12.13

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	23,2	0,0	-100	-23,2	0,0
EUR	+100	-2,2	0,0	-100	2,2	0,0
Andre	+100	-2,4	0,0	-100	2,4	0,0
Sum		18,6	0,0		-18,6	0,0

Rentesensitivitet - konsern pr. 31.12.12

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	16,8	0,0	-100	-16,8	0,0
EUR	+100	-1,9	0,0	-100	1,9	0,0
Andre	+100	-2,4	0,0	-100	2,4	0,0
Sum		12,5	0,0		-12,5	0,0

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.13 - konsern

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK						356,0	356,0
	VAL						1,5	1,5
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK						8,6	8,6
Netto utlån til kunder	NOK	4.415,4	20.855,2		437,3			25.707,9
Sertifikater og obligasjoner	NOK	827,4	2.127,6	155,3	292,1	54,2		3.456,6
	VAL					46,0		46,0
Finansielle derivater	NOK						156,4	156,4
	VAL						36,4	36,4
Øvrige aktivaposter	NOK						732,1	732,1
Totalt		5.242,8	22.982,8	155,3	729,4	100,2	1.291,0	30.501,5
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK	100,0	110,0	270,0			0,1	480,1
	VAL	83,8	209,6					293,4
Innskudd fra kunder	NOK	3.910,5	8.237,8	390,9				12.539,2
Finansielle derivater	NOK						21,0	21,0
	VAL						3,0	3,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK	5.390,9	8.222,2	119,7	20,0			13.752,8
	VAL	284,2						284,2
Ansvarlig lånekapital	NOK	550,0	301,3					851,3
Øvrig gjeld	NOK						60,9	60,9
Totalt		10.319,4	17.080,9	780,6	20,0	0,0	85,0	28.285,9
Netto renteeksponering på balansen		-5.076,6	5.901,9	-625,3	709,4	100,2	1.206,0	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbøkføring, som påvirker renteeksponeringen	NOK	250,0	277,4		-477,4	-50,0		
	VAL		38,5			-38,5		
Netto eksponering		-4.826,6	6.217,8	-625,3	232,0	11,7	1.206,0	

Tabellen er basert på balanseførte verdier. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer hvor sikringsbøkføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.12 - konsern

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK						702,0	702,0
	VAL						1,3	1,3
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK						4,1	4,1
Netto utlån til kunder	NOK	4.698,2	17.635,3	4,0	222,7			22.560,2
Sertifikater og obligasjoner	NOK	819,0	3.117,9	145,3	264,5	54,5		4.401,2
	VAL					41,4		41,4
Finansielle derivater	NOK						231,6	231,6
	VAL						4,3	4,3
Øvrige aktivaposter	NOK						981,9	981,9
Totalt		5.517,2	20.753,2	149,3	487,2	95,9	1.925,2	28.928,0
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK	156,5	110,0	300,0			21,2	587,7
	VAL	73,4	183,4					256,8
Innskudd fra kunder	NOK	3.716,5	7.461,0	510,4				11.687,9
Gjeld til staten	NOK		493,5					493,5
Finansielle derivater	NOK						16,6	16,6
	VAL						35,1	35,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK	5.229,9	7.985,7	119,9	20,0			13.355,5
	VAL	256,5						256,5
Ansvarlig lånekapital	NOK		508,4					508,4
Øvrig gjeld	NOK						259,8	259,8
Totalt		9.432,8	16.742,0	930,3	20,0	0,0	332,7	27.457,8
Netto renteesponering på balansen		-3.915,6	4.011,2	-781,0	467,2	95,9	1.592,5	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbokføring, som påvirker renteesponeringen								
	NOK	200,0	264,9	-25,0	-439,9			
	VAL		38,5			-38,5		
Netto eksponering		-3.715,6	4.314,6	-806,0	27,3	57,4	1.592,5	

Tabellen er basert på balanseførte verdier. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer hvor sikringsbokføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

Rentesensitivitet - morbank pr. 31.12.13

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	16,4	0,0	-100	-16,4	0,0
EUR	+100	-2,2	0,0	-100	2,2	0,0
Andre	+100	0,0	0,0	-100	0,0	0,0
Sum		14,2	0,0		-14,2	0,0

Rentesensitivitet - morbank pr. 31.12.12

Valuta	Økning i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen	Reduksjon i basispunkter	Sensitivitet på resultatet	Sensitivitet på egenkapitalen
NOK	+100	12,2	0,0	-100	-12,2	0,0
EUR	+100	-1,9	0,0	-100	1,9	0,0
Andre	+100	0,0	0,0	-100	0,0	0,0
Sum		10,3	0,0		-10,3	0,0

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.13 - morbank

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK						356,0	356,0
	VAL						1,5	1,5
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK	2.048,1	45,0				8,6	2.101,7
Netto utlån til kunder	NOK	4.369,1	12.146,2		437,3			16.952,6
Sertifikater og obligasjoner	NOK	827,4	2.369,3	155,3	292,1	54,2		3.698,3
	VAL					46,0		46,0
Finansielle derivater	NOK						128,3	128,3
	VAL						4,3	4,3
Øvrige aktivaposter	NOK						1.400,7	1.400,7
Totalt		7.244,6	14.560,5	155,3	729,4	100,2	1.899,4	24.689,4
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK	309,7	110,7	270,0			5,2	695,6
	VAL	83,8	209,6					293,4
Innskudd fra kunder	NOK	3.923,4	8.237,8	390,9				12.552,1
Finansielle derivater	NOK						21,0	21,0
	VAL						3,0	3,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK	3.634,2	4.087,7	119,7	20,0			7.861,6
Ansvarlig lånekapital	NOK	550,0	301,3					851,3
Øvrig gjeld	NOK						46,2	46,2
Totalt		8.501,1	12.947,1	780,6	20,0	0,0	75,4	22.324,2
Netto eksponering på balansen		-1.256,5	1.613,4	-625,3	709,4	100,2	1.824,0	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbøkføring, som påvirker renteeksponeringen	NOK	250,0	277,4		-477,4	-50,0		
	VAL		38,5			-38,5		
Netto eksponering		-1.006,5	1.929,3	-625,3	232,0	11,7	1.824,0	

Tabellen er basert på balanseførte verdier. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer hvor sikringsbøkføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

Tidspunkt frem til forventet renteendring pr. 31.12.12 - morbank

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten rentebinding	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK						702,0	702,0
	VAL						1,3	1,3
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK	2.881,3	30,0				3,9	2.915,2
Netto utlån til kunder	NOK	4.634,3	8.191,3	3,9	222,7			13.052,2
Sertifikater og obligasjoner	NOK	818,9	4.099,2	145,3	264,5	54,5		5.382,4
	VAL					41,4		41,4
Finansielle derivater	NOK						184,8	184,8
Øvrige aktivaposter	NOK						1.598,1	1.598,1
Totalt		8.334,5	12.320,5	149,2	487,2	95,9	2.490,1	23.877,4
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK	239,4	110,7	300,0			33,8	683,9
	VAL	73,4	183,5					256,9
Innskudd fra kunder	NOK	3.699,4	7.461,0	510,3				11.670,7
Gjeld til staten	NOK		493,5					493,5
Finansielle derivater	NOK						16,6	16,6
	VAL						35,1	35,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK	3.467,3	4.597,4	119,9	20,0			8.204,6
Ansvarlig lånekapital	NOK		508,4					508,4
Øvrig gjeld	NOK						193,3	193,3
Totalt		7.479,5	13.354,5	930,2	20,0	0,0	278,8	22.063,0
Netto eksponering på balansen		855,0	-1.034,0	-781,0	467,2	95,9	2.211,3	
Kontraktssum på finansielle derivater, hvor det ikke er anvendt sikringsbøkføring, som påvirker renteeksponeringen	NOK	200,0	264,9	-25,0	-439,9			
	VAL		38,5			-38,5		
Netto eksponering		1.055,0	-730,6	-806,0	27,3	57,4	2.211,3	

Tabellen er basert på balanseførte verdier. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer hvor sikringsbøkføring anvendes inkluderer effekten av sikringsinstrumenter.

NOTE 18 - LIKVIDITETSRISIKO

Så lenge bankens lånekunder ønsker langsiktig finansiering og bankens innskuddskunder i praksis på meget kort varsel kan disponere sine innskudd, vil det for banken oppstå en likviditetsrisiko. I tillegg er Sparebanken Øst permanent avhengig av å finansiere et gap mellom innskudd fra kunder og utlån til publikum. Sparebanken Øst har en konservativ likviditetsstrategi, og ved utgangen av 2013 anses likviditetsrisikoen som lav.

Banken har bevisst søkt å redusere bankens likviditetsrisiko ved blant annet å fordele innlåningen på flest mulig kilder/instrumenter og/eller ved å balansere løpetiden for kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse. Endringer i finansmarkedet har ført til at internasjonale fundingkilder banken tidligere benyttet har blitt begrenset. Med dette har banken blitt mer avhengig av det norske obligasjonsmarkedet. Banken har en langsiktig fundingstrategi og ønsker å ha et balansert forhold mellom langsiktige og kortsiktige innlån. Rammen for kortsiktige innlån, her definert som lån med gjenstående løpetid < 1 år, er satt til 15% av konsernets forvaltningskapital. I tillegg skal likviditetsindikator 1 (Finanstilsynet) ikke være under 103% (finansiering > 1 år i % av illikvide eiendeler), med et mål om å ligge på 105%. Banken har foreløpig ikke vedtatt måltall knyttet til LCR (Liquidity Coverage Ratio) og NSFR (Net Stable Funding Ratio), men har vedtatt at LBI (Liquidity Buffer Indicator) skal ligge over 100. Rammer og policyer knyttet til likviditetsområdet blir revidert og vedtatt årlig.

Tabellen nedenfor viser utfallsrommet til likviditetsindikator 1 for de to siste årene.

	31.12.	Gjennomsnitt	Høyest	Lavest
2013	108,6	111,0	117,4	107,6
2012	115,1	111,1	116,3	106,0

Konsernets innskudd målt i % av netto utlån utgjør 48,78% pr. 31.12.13 mot 51,81% for ett år siden. Banken har ikke noen formulert målsetting for forholdet mellom innskudd og utlån. Øvrig finansiering skjer i markedet gjennom opptak av senior usikrede obligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett. De kommende årene stiller relativt store krav til refinansiering, og banken ønsker å ta høyde for at usikkerheten i markedet kan vende tilbake og vil derfor søke refinansiering på et tidlig tidspunkt.

Pr. 31.12.13 ville banken kunne opprettholde normal drift i henhold til vedtatt strategi uten tilførsel av ny likviditet i mer enn 18 måneder. Bankens likviditetsportefølje består i hovedsak av kontanter, verdipapirer utstedt av den norske stat, statsgaranterte obligasjoner, verdipapirer utstedt av norske kommuner og obligasjoner med fortrinnsrett. Innskudd i finansinstitusjoner uten binding teller også med. I beregningen ovenfor er det antatt forskjellige avkortningssatser i forhold til risiko og hvor god likviditet det antas å være innenfor de ulike klassene.

Kontraktsmessig løpetid

Nedenfor vises tidspunkt for konsernets forfall på finansielle eiendeler og forpliktelser. Rentebetalinger relatert til postene er ikke hensyntatt, og det er kontraktsmessige beløp som er oppgitt. Tabellene er basert på konsernets interne rapporteringsformat.

Gjenværende kontraktmessig løpetid pr. 31.12.13 - konsern

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK						356,0	356,0
	VAL						1,5	1,5
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK						8,6	8,6
Netto utlån til kunder	NOK	122,7	34,0	799,0	4.681,0	20.074,2		25.710,9
Sertifikater og obligasjoner	NOK	100,0	70,0	241,0	2.695,3	325,0		3.431,3
	VAL						41,9	41,9
Finansielle derivater	NOK			4,7	110,7	41,0		156,4
	VAL			4,3	32,1			36,4
Øvrige aktivaposter	NOK		3,8	96,3	3,4		1.338,1	1.441,6
Totale innbetalinger		222,7	107,8	1.145,3	7.522,5	20.482,1	1.704,2	31.184,6
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK		110,0	60,0	310,0		0,1	480,1
	VAL			293,4				293,4
Innskudd fra kunder	NOK	95,6	580,7	840,4	15,3		11.007,2	12.539,2
Finansielle derivater	NOK				18,1	2,9		21,0
	VAL			3,0				3,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK	206,5	216,5	300,0	10.375,0	2.500,0		13.598,0
	VAL				256,5			256,5
Ansvarlig lånekapital	NOK			300,0	550,0			850,0
Øvrig gjeld	NOK			259,8				259,8
Totale utbetalinger		302,1	907,2	2.056,6	11.524,9	2.502,9	11.007,3	28.301,0
Netto eksponering		-79,4	-799,4	-911,3	-4.002,4	17.979,2	-9.303,1	
Lånetilsagn		118,4	91,7			105,0		315,1
Ubenyttet kreditt				89,4	1.074,2		189,4	1.353,0
Garantier						100,0	182,4	282,4

Kassekreditt er klassifisert i intervallet "Uten løpetid".

Gjenværende kontraktmessig løpetid pr. 31.12.12 - konsern

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK						702,0	702,0
	VAL						1,3	1,3
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK						4,1	4,1
Netto utlån til kunder	NOK	66,2	40,2	623,1	3.904,9	17.931,1		22.565,5
Sertifikater og obligasjoner	NOK	50,0	973,0	654,0	2.475,3	220,0		4.372,3
	VAL						36,7	36,7
Finansielle derivater	NOK			0,5	100,6	130,5		231,6
	VAL				4,3			4,3
Øvrige aktivaposter	NOK			119,3	7,6		1.598,2	1.725,1
Totale innbetalinger		116,2	1.013,2	1.396,9	6.492,7	18.318,3	2.305,6	29.642,9
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK			60,0	450,0	55,8	21,9	587,7
	VAL				256,8			256,8
Innskudd fra kunder	NOK	475,6	262,4	811,9	22,1		10.115,9	11.687,9
Gjeld til staten	NOK				493,5			493,5
Finansielle derivater	NOK				15,2	1,4		16,6
	VAL				35,1			35,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK		565,0	1.120,0	9.150,0	2.350,0		13.185,0
	VAL				256,5			256,5
Ansvarlig lånekapital	NOK			200,0	300,0			500,0
Øvrig gjeld	NOK			259,8				259,8
Totale utbetalinger		475,6	827,4	2.451,7	10.979,2	2.407,2	10.137,8	27.278,9
Netto eksponering		-359,4	185,8	-1.054,8	-4.486,5	15.911,1	-7.832,2	
Lånetilsagn		63,9	129,6					193,5
Ubenyttet kreditt				93,9	778,5		208,8	1.081,2
Garantier						100,0	214,1	314,1

Kassekreditt er klassifisert i intervallet "Uten løpetid".

Gjenværende kontraktmessig løpetid pr. 31.12.13 - morbank

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	NOK						356,0	356,0
	VAL						1,5	1,5
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK			663,6		45,0	1.393,1	2.101,7
Netto utlån til kunder	NOK	122,7	28,3	769,8	2.103,9	13.930,5		16.955,2
Sertifikater og obligasjoner	NOK	100,0	70,0	241,0	2.937,0	325,0		3.673,0
	VAL					41,9		41,9
Finansielle derivater	NOK			4,7	107,2	16,4		128,3
	VAL			4,3				4,3
Øvrige aktivaposter	NOK		3,8	73,9	3,4		1.338,1	1.419,2
Totale innbetalinger		222,7	102,1	1.757,3	5.151,5	14.358,8	3.088,7	24.681,1
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK		110,0	60,0	310,0		215,6	695,6
	VAL			293,4				293,4
Innskudd fra kunder	NOK	95,6	580,7	838,7			11.037,1	12.552,1
Finansielle derivater	NOK				18,1	2,9		21,0
	VAL			3,0				3,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK	206,5	216,5	300,0	6.275,0	750,0		7.748,0
Ansvarlig lånekapital	NOK			300,0	550,0			850,0
Øvrig gjeld	NOK			398,7				398,7
Totale utbetalinger		302,1	907,2	2.193,8	7.153,1	752,9	11.252,7	22.561,8
Netto eksponering		-79,4	-805,1	-436,5	-2.001,6	13.605,9	-8.164,0	
Lånetilsagn		89,5				105,0		194,5
Ubenyttet kreditt				1.425,7	669,5		309,9	2.405,1
Garantier						100,0	181,7	281,7

Kassekreditt er klassifisert i intervallet "Uten løpetid".

Gjenværende kontraktmessig løpetid pr. 31.12.12 - morbank

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Eiendeler								
Konter og fordringer på sentralbanker	NOK						702,0	702,0
	VAL						1,3	1,3
Netto utlån til kredittinstitusjoner	NOK			1.579,8			1.335,4	2.915,2
Netto utlån til kunder	NOK	65,9	39,9	590,5	1.311,1	11.050,0		13.057,4
Sertifikater og obligasjoner	NOK	50,0	973,0	654,0	3.456,5	220,0		5.353,5
	VAL					36,7		36,7
Finansielle derivater	NOK			0,5	96,7	87,6		184,8
Øvrige aktivaposter	NOK			92,3	7,6		1.598,2	1.698,1
Totale innbetalinger		115,9	1.012,9	2.917,1	4.871,9	11.394,3	3.636,9	23.949,0
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner	NOK			60,0	450,0	30,0	143,9	683,9
	VAL				256,9			256,9
Innskudd fra kunder	NOK	475,6	262,4	809,4			10.123,3	11.670,7
Gjeld til staten	NOK				493,5			493,5
Finansielle derivater	NOK				15,2	1,4		16,6
	VAL				35,1			35,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	NOK		565,0	1.120,0	5.789,0	600,0		8.074,0
Ansvarlig lånekapital	NOK			200,0	300,0			500,0
Øvrig gjeld	NOK			193,3				193,3
Totale utbetalinger		475,6	827,4	2.382,7	7.339,7	631,4	10.267,2	21.924,0
Netto eksponering		-359,7	185,5	534,4	-2.467,8	10.762,9	-6.630,3	
Lånetilsagn		63,9						63,9
Ubenyttet kreditt				544,2	375,5		382,4	1.302,1
Garantier						100,0	213,3	313,3

Kassekreditt er klassifisert i intervallet "Uten løpetid".

Finansielle forpliktelser

Nedenfor vises banken og konsernets finansielle forpliktelser til nominell verdi. Alle forpliktelser er lagt til kategorien for første mulige utbetaling der kontraktmessig betalingsdato ikke er gitt. Forpliktelsene er inklusiv fremtidige rentebetalinger, og det er forpliktelsens hovedstol som er oppgitt. Rentesatser og valutakurser er pr. 31.12.13. Forpliktelser relatert til derivater er vist på egen linje, samt at relaterte innstrømmer fra derivatene er vist under hver tabell.

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.13 - konsern

		Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner		0,8	110,9	362,4	324,3		0,1	798,5
Innskudd fra kunder		11.105,6	599,3	875,5				12.580,4
Gjeld stiftet ved utst. av verdipapirer		255,3	241,8	898,3	11.894,4	2.853,5		16.143,3
Andre forpliktelser				195,8				195,8
Ansvarlig lånekapital				333,8	644,1			977,9
Lånetilsagn		118,4	91,7			105,0		315,1
Ubenyttet kreditt		1.353,0						1.353,0
Garantier						100,0	182,4	282,4
Finansielle forpliktelser ekskl. derivater		12.833,1	1.043,7	2.665,8	12.862,8	3.058,5	182,5	32.646,4
Finansielle derivater (utstrømmer)		10,9	31,8	117,0	370,2	196,5		726,4
Finansielle forpliktelser		12.844,0	1.075,5	2.782,8	13.233,0	3.255,0	182,5	33.372,8
Finansielle derivater (innstrømmer)		4,0	7,1	240,1	654,5	337,4		1.243,1

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.12 - konsern

	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,8	1,1	73,3	475,7	30,5	21,2	602,6
Innskudd fra kunder	10.271,8	264,0	824,3				11.360,1
Gjeld til staten		5,2	5,0	496,1			506,3
Gjeld stiftet ved utst. av verdipapirer	29,6	618,5	1.448,9	11.341,7	2.722,9		16.161,6
Andre forpliktelser			236,9				236,9
Ansvarlig lånekapital		2,9	220,4	317,4			540,7
Lånetilsagn	63,9	129,6					193,5
Ubenyttet kreditt	1.081,2						1.081,2
Garantier					100,0	214,1	314,1
Finansielle forpliktelser ekskl. derivater	11.447,3	1.021,3	2.808,8	12.630,9	2.853,4	235,3	30.997,0
Finansielle derivater (utstrømmer)	10,0	32,6	111,6	389,1	232,2		775,5
Finansielle forpliktelser	11.457,3	1.053,9	2.920,4	13.020,0	3.085,6	235,3	31.772,5
Finansielle derivater (innstrømmer)	2,6	23,8	211,6	649,3	369,6		1.256,9

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.13 - morbank

	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,8	110,9	362,4	324,3		215,7	1.014,1
Innskudd fra kunder	11.135,6	599,4	875,5				12.610,5
Gjeld stiftet ved utst. av verdipapirer	247,9	219,6	578,8	7.013,0	811,4		8.870,7
Andre forpliktelser			352,4				352,4
Ansvarlig lånekapital			333,8	644,1			977,9
Lånetilsagn	89,5				105,0		194,5
Ubenyttet kreditt	2.405,1						2.405,1
Garantier					100,0	181,7	281,7
Finansielle forpliktelser ekskl. derivater	13.878,9	929,9	2.502,9	7.981,4	1.016,4	397,4	26.706,9
Finansielle derivater (utstrømmer)	7,8	30,9	104,9	298,8	47,6		490,0
Finansielle forpliktelser	13.886,7	960,8	2.607,8	8.280,2	1.064,0	397,4	27.196,9
Finansielle derivater (innstrømmer)	2,6	1,7	201,7	500,0	64,4		770,4

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser pr. 31.12.12 - morbank

	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,8	1,1	73,3	475,7	30,5	144,0	725,4
Innskudd fra kunder	10.599,0	264,0	824,3				11.687,3
Gjeld til staten		5,1	5,0	496,1			506,2
Gjeld stiftet ved utst. av verdipapirer	23,2	591,1	1.337,8	6.306,1	657,6		8.915,8
Andre forpliktelser			140,4				140,4
Ansvarlig lånekapital		2,9	220,4	317,4			540,7
Lånetilsagn	63,9						63,9
Ubenyttet kreditt	1.302,1						1.302,1
Garantier					100,0	213,3	313,3
Finansielle forpliktelser ekskl. derivater	11.989,0	864,2	2.601,2	7.595,3	788,1	357,3	24.195,1
Finansielle derivater (utstrømmer)	6,3	31,7	97,7	310,2	41,6		487,5
Finansielle forpliktelser	11.995,3	895,9	2.698,9	7.905,5	829,7	357,3	24.682,6
Finansielle derivater (innstrømmer)	1,1	18,4	173,0	483,2	62,5		738,2

NOTE 19 - VALUTARISIKO

Markedsrisiko knyttet til valutarisiko pr. 31.12.13

Valuta	Økning i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital	Reduksjon i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital
EUR	+10	0,5	0,0	-10	-0,5	0,0
USD	+10	0,6	0,0	-10	-0,6	0,0
Sum		1,1	0,0		-1,1	0,0

Markedsrisiko knyttet til valutarisiko pr. 31.12.12

Valuta	Økning i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital	Reduksjon i valutakurs %	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapital
EUR	+10	0,5	0,0	-10	-0,5	0,0
USD	+10	0,4	0,0	-10	-0,4	0,0
Sum		0,9	0,0		-0,9	0,0

Banken har en lav valutaeksponering. Pr. 31.12.13 var bankens åpne nettoposisjon MNOK 10,7 (MNOK 8,9 pr. 31.12.12). Disse posisjonene er i EUR og USD. Normalt vil plasseringer og innlån i valuta dekkes av en motgående posisjon, oftest ved bruk av valutabytteavtaler og lignende derivater. Se forøvrig note 21 Finansielle derivater.

NOTE 20 - KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Konsern pr. 31.12.13

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	357,5	357,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	8,6	8,6
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	25.707,9	25.707,9
Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi	2.591,8	710,1	0,0	0,0	0,0	3.301,9
Aksjer og andeler	23,5	0,0	627,4	0,0	0,0	650,9
Finansielle derivater**	192,8	0,0	0,0	0,0	0,0	192,8
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	200,7	0,0	200,7
Sum finansielle eiendeler	2.808,1	710,1	627,4	200,7	26.074,0	30.420,3
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	773,5	773,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	12.539,2	12.539,2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	14.037,0	14.037,0
Finansielle derivater**	24,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24,0
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	851,3	851,3
Sum finansiell gjeld	24,0	0,0	0,0	0,0	28.201,0	28.225,0

* Inkluderer sikret gjeld.

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes.

Konsern pr. 31.12.12

	Virkelig verdi over resultatet					Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	703,3	703,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	4,1	4,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	22.560,2	22.560,2
Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi	3.121,4	1.069,9	0,0	0,0	0,0	4.191,3
Aksjer og andeler	527,3	0,0	454,6	0,0	0,0	981,9
Finansielle derivater**	235,9	0,0	0,0	0,0	0,0	235,9
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	251,3	0,0	251,3
Sum finansielle eiendeler	3.884,6	1.069,9	454,6	251,3	23.267,6	28.928,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	844,5	844,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	11.687,9	11.687,9
Gjeld til staten, bytte OMF	0,0	0,0	0,0	0,0	493,5	493,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	13.612,0	13.612,0
Finansielle derivater**	51,7	0,0	0,0	0,0	0,0	51,7
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	508,4	508,4
Sum finansiell gjeld	51,7	0,0	0,0	0,0	27.146,3	27.198,0

* Inkluderer sikret gjeld.

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes.

Morbank pr. 31.12.13

	Virkelig verdi over resultatet					Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	357,5	357,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	2.101,7	2.101,7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	16.952,6	16.952,6
Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi	2.833,5	710,1	0,0	0,0	0,0	3.543,6
Aksjer og andeler	23,5	0,0	627,4	0,0	0,0	650,9
Finansielle derivater**	132,6	0,0	0,0	0,0	0,0	132,6
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	200,7	0,0	200,7
Sum finansielle eiendeler	2.989,6	710,1	627,4	200,7	19.411,8	23.939,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	989,0	989,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	12.552,1	12.552,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	7.861,6	7.861,6
Finansielle derivater**	24,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24,0
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	851,3	851,3
Sum finansiell gjeld	24,0	0,0	0,0	0,0	22.254,0	22.278,0

* Inkluderer sikret gjeld.

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes.

Morbank pr. 31.12.12

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	703,3	703,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	2.915,2	2.915,2
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	13.052,2	13.052,2
Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi	3.121,4	2.051,1	0,0	0,0	0,0	5.172,5
Aksjer og andeler	527,3	0,0	454,6	0,0	0,0	981,9
Finansielle derivater**	184,8	0,0	0,0	0,0	0,0	184,8
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	251,3	0,0	251,3
Sum finansielle eiendeler	3.833,5	2.051,1	454,6	251,3	16.670,7	23.261,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	940,8	940,8
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	11.670,7	11.670,7
Gjeld til staten, bytte OMF	0,0	0,0	0,0	0,0	493,5	493,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	8.204,6	8.204,6
Finansielle derivater**	51,7	0,0	0,0	0,0	0,0	51,7
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	508,4	508,4
Sum finansiell gjeld	51,7	0,0	0,0	0,0	21.818,0	21.869,7

* Inkluderer sikret gjeld.

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes.

NOTE 21 - FINANSIELLE DERIVATER

For konsernets obligasjonslån med fastrente og obligasjonslån i utenlandsk valuta er det inngått rente- og valutaderivater for å redusere rente- og valutarisiko. Sikringsforholdet er en-til-en og sikringsbokføring benyttes. Det er ikke regnskapsført vesentlig ineffektivitet i sikringene i 2013 og 2012. Verdiendring på finansielle derivater anvendt for sikringsbokføring er MNOK 16,1 (MNOK 79,1 i 2012) med tilsvarende motsatt verdiendring på sikrede objekter. For resultatført verdiendring, gevinst/tap vises det til note 29.

Konsernet har i tillegg inngått rente- og valutaderivater for å redusere øvrig rente- og valutarisiko uten anvendelse av regler for sikringsbokføring.

Garanti overfor Eksportfinans ASA

Banken deltar i portfolio hedge agreement (PHA-garanti) overfor Eksportfinans ASA. Tilsvarende bankens eierandel i selskapet har banken stillt en garanti på MNOK 242 for andel av Eksportfinans ASA sin verdipapirportefølje pr. 29.02.08. Garantien er et derivat og virkelig verdi baseres på verdiutvikling i garantert portefølje. PHA-avtalen forutsetter årlige utvekslingsoppgjør av derivatets verdi.

For å begrense risikoen i PHA-garantien er det inngått en kontragaranti med en stor nordisk bank som reduserer dette garantiansvaret til MNOK 100. Kontragarantien forutsetter deling av positiv verdi på PHA-garantien.

Konsern 2013 Virkelig verdi			Morbank 2013 Virkelig verdi				
Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Finansielle derivater til virkelig verdi i resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	
			Valutainstrumenter				
0,0	0,0	0,0	Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0	
0,0	6,6	38,5	Valutabytteavtaler (valutaswapper)	38,5	0,0	6,6	
0,0	6,6	38,5	Sum valutainstrumenter	38,5	0,0	6,6	
			Renteinstrumenter				
1,1	11,4	527,4	Rentebytteavtaler (renteswapper)	527,4	1,1	11,4	
0,0	0,0	0,0	Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0	
			Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0	
1,1	11,4	527,4	Sum renteinstrumenter	527,4	1,1	11,4	
10,3	0,0	242,0	Garanti overfor Eksportfinans ASA*	242,0	10,3	0,0	
10,3	0,0	242,0	Sum andre derivater	242,0	10,3	0,0	

Konsern 2013 Virkelig verdi			Morbank 2013 Virkelig verdi				
Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Finansielle derivater anvendt for sikringsbokføring	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	
			Valutainstrumenter				
0,0	0,0	0,0	Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0	
36,4	3,0	544,2	Valutabytteavtaler (valutaswapper)	292,1	4,3	3,0	
36,4	3,0	544,2	Sum valutainstrumenter	292,1	4,3	3,0	
			Renteinstrumenter				
145,0	3,0	5.195,5	Rentebytteavtaler (renteswapper)	4.295,5	116,9	3,0	
0,0	0,0	0,0	Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0	
			Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0	
145,0	3,0	5.195,5	Sum renteinstrumenter	4.295,5	116,9	3,0	
192,8	24,0		Sum derivater		132,6	24,0	

* Beløpet på MNOK 10,3 er netto positiv verdiutvikling i garantert portefølje pr. 31.12.13 etter at årlig utvekslingsbeløp er fratrukket. Derivatets underliggende verdi, ikke hensyntatt utvekslingsbeløp, var positiv med MNOK 22,4 pr. 31.12.13. Som følge av positiv verdi på PHA-garantien er det balanseført MNOK 10,2 under andre forpliktelser i henhold til inngått kontragaranti.

Konsern 2012 Virkelig verdi			Morbank 2012 Virkelig verdi			
Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Finansielle derivater til virkelig verdi i resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
0,0	0,0	0,0	Valutainstrumenter			
0,0	3,0	38,5	Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0
0,0	3,0	38,5	Valutabytteavtaler (valutaswapper)	38,5	0,0	3,0
			Sum valutainstrumenter	38,5	0,0	3,0
0,0	12,1	464,9	Renteinstrumenter			
0,0	0,0	0,0	Rentebytteavtaler (renteswapper)	464,9	0,0	12,1
			Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
0,0	12,1	464,9	Sum renteinstrumenter	464,9	0,0	12,1
39,9	0,0	242,0	Garanti overfor Eksportfinans ASA*	242,0	39,9	0,0
39,9	0,0	242,0	Sum andre derivater	242,0	39,9	0,0

Konsern 2012 Virkelig verdi			Morbank 2012 Virkelig verdi			
Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Finansielle derivater anvendt for sikringsbøker	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
0,0	0,0	0,0	Valutainstrumenter			
4,4	35,1	544,2	Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0
4,4	35,1	544,2	Valutabytteavtaler (valutaswapper)	292,1	0,0	35,1
			Sum valutainstrumenter	292,1	0,0	35,1
191,6	1,5	4.565,5	Renteinstrumenter			
0,0	0,0	0,0	Rentebytteavtaler (renteswapper)	3.665,5	144,9	1,5
			Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
191,6	1,5	4.565,5	Sum renteinstrumenter	3.665,5	144,9	1,5
235,9	51,7		Sum derivater		184,8	51,7

* Av balanseført beløp utgjør MNOK 10,7 positiv andel av verdiutvikling i garantert portefølje og MNOK 29,2 tilgode utvekslingsoppgjør. Som følge av positiv verdi på PHA-garantien er det balanseført MNOK 4,9 under andre forpliktelser i henhold til inngått kontragaranti.

NOTE 22 - MOTREGNING FINANSIELLE INSTRUMENTER

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om sikkerhetstillelse (CSA). Det er ikke foretatt motregning i balanseførte beløp i henhold til opplysningskravet om motregning.

I morbanken foreligger det ingen avtaler om motregningsrett ved eventuelt mislighold eller inngåtte CSA avtaler.

Konsern Pr. 31.12.13 var eksponeringen som følger:	Brutto beløp	Motregnet	Balanseført beløp	Beløp som er gjenstand for nettoppgjør	Beløp etter mulig nettoppgjør
Finansielle derivater eiendeler	60,3	0,0	60,3	0,0	60,3
Finansielle derivater gjeld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Konsern Pr. 31.12.12 var eksponeringen som følger:	Brutto beløp	Motregnet	Balanseført beløp	Beløp som er gjenstand for nettoppgjør	Beløp etter mulig nettoppgjør
Finansielle derivater eiendeler	51,2	0,0	51,2	0,0	51,2
Finansielle derivater gjeld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

NOTE 23 - FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Finansielle eiendeler og forpliktelser i balansen er målt til virkelig verdi med unntak av utlån og fordringer, innskudd, obligasjoner klassifisert i kategorien holde til forfall, innlån og utstedte verdipapirer.

Verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi
Generelt

Banken bruker følgende verdsettelseshierarki for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Nivå 1: Observerbare omsetningskurser i aktive markeder.

Nivå 2: Observerbare omsetningskurser i mindre aktive markeder eller bruk av input som er observerbar, enten direkte eller indirekte.

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Kontanter og fordringer på sentralbanker

Kontanter og fordringer på sentralbanker er plassert i nivå 1. Virkelig verdi er basert på noterte priser i aktivt marked.

Netto utlån

Virkelig verdi av utlån med fast rente som er verdsatt til amortisert kost i balansen, er verdsatt til neddiskonterte kontantstrømmer med basis i gjeldende markedsrenter for lån med samme gjenværende løpetid. Virkelig verdi av bankens øvrige utlånsportefølje med flytende rente er gjenstand for påvirkning av endret rentenivå og kredittmargin, men vil kunne reprises løpende med kort frist. Finansavtaleloven gir adgang til reprising med 6 ukers frist (mindre ved store endringer i bankens innlånsrente). Bankens vurdering av beste estimat for den øvrige utlånsporteføljen er at amortisert kost gir en god tilnærming til virkelig verdi. Virkelig verdi av netto utlån til og fordringer på kunder er klassifisert i nivå 3.

Virkelig verdi av netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner er klassifisert i nivå 3. Dette er utlån og fordringer uten løpetid og virkelig verdi er vurdert etter lik metode som bankens øvrige utlånsportefølje med flytende rente.

Sertifikater og obligasjoner

Banken har verddivurdert sertifikatporteføljen på grunnlag av omsetninger og observerbare kredittspreader i markedet. Ingen sertifikater har rating lavere enn investment grade. Med få sertifikater i porteføljen og kort gjenstående løpetid, antas det at verddivurderingene vil være rimelig konsistente med andres vurderinger.

I verddivurderingen av bankens obligasjonsportefølje har vi vurdert mulige ubalanser i markedet, og om det kan ligge ulike motiver bak de transaksjoner som har funnet sted. Det har blitt hentet inn kursestimater og kredittspreadvurderinger fra forskjellige uavhengige meglerhus, samt ligningskurser. Banken har tatt hensyn til, og vurdert, kjente transaksjonspriser der dette har vært tilgjengelig.

Som hovedprinsipp har banken verddivurdert på grunnlag av observerbare transaksjoner. Der dette ikke har vært mulig er det benyttet kursanslag eller kredittspreadvurderinger basert på andre sertifikater og obligasjoner med tilsvarende egenskaper og løpetid.

Banken mener at benyttede verdianslag ligger innenfor rimelige intervaller for virkelig verdi, og at kreditt- og likviditetsrisikoutviklingen er hensyntatt i anvendelsen av vårt skjønn der dette har vært nødvendig. De benyttede prisene representerer etter bankens oppfatning beste estimat på verdipapirenes virkelige verdi.

Hele bankens sertifikat- og obligasjonsbeholdning, med unntak av norske statskasseveksler, er plassert i prisingshierarkiets nivå 2. Dette begrunnes med at det ikke er stor nok omsetning i noen av de børsnoterte instrumentene slik at man til enhver tid kan lese av en markedspris.

Aksjer og andeler

Dersom det ikke eksisterer noterte priser i et aktivt marked, benyttes alternative verdsettelsesteknikker. Slike teknikker omfatter bruk av nylige markedstransaksjoner priset til armlengdes avstand, sammenligning med markedsverdien til tilsvarende finansielle instrumenter og neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Som en kalibreringstest på rimeligheten av anslaget på virkelig verdi benyttes multiplikatormodeller som pris/bok-modellen og pris/resultat-modellen for å kontrollere at verdsettelsesmodellene henger sammen med markedsdata.

Om ikke samme informasjon er tilgjengelig ved hvert verdsettelsestidspunkt undersøkes det om det er vesentlige endringer i de faktorer som er vesentlige for verdsettelsen. Dersom endringene er små, antas det at virkelig verdi er uendret fra forrige måling.

Dersom den virkelige verdien av et finansielt instrument anses klart upålitelig måles instrumentet til kostpris. Den virkelige verdien på et finansielt instrument anses som klart upålitelig når følgende to faktorer er oppfylt: Variabiliteten av rimelige verdiestimater er signifikant og sannsynligheten til de ulike verdiestimatene ikke kan anslås pålitelig.

Pr. 31.12.13 verdsetter banken egenkapitalinstrumenter på alle nivåer i hierarkiet. Noen aksjer er børsnoterte og har stor daglig omsetning og klassifiseres derfor i nivå 1. Andre er børsnoterte med lav omsetning, og disse er klassifisert under nivå 2. Under nivå 3 ligger det aksjer i lokale selskap og andre unoterte selskap hvor det er minimal omsetning og alternative verdsettelsesteknikker må anvendes for å fastsette virkelig verdi.

Derivater

Sparebanken Øst har kun derivater der virkelig verdi er basert på observerbare rentekurver og valutakurser, og er følgelig plassert i prisingshierarkiets nivå 2.

Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner er vurdert på nivå 2. Kort gjenstående løpetid sammen med avdragsprofilen på gjelden gjør at virkelig verdi er vurdert lik pålydende.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder er klassifisert under nivå 2. Bankens innskudd er i hovedsak med kort eller uten løpetid og virkelig verdi vurderes lik pålydende verdi.

Verdipapirgjeld

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital er klassifisert under nivå 2. Disse følger samme måleprinsipper som obligasjoner og sertifikater på eiendelsiden.

31.12.13 - konsern	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Konter og fordringer på sentralbanker	357,5	0,0	0,0	357,5	357,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	8,6	8,6	8,6
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	25.717,3	25.717,3	25.707,9
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	215,6	0,0	215,6	200,7
Sum eiendeler til amortisert kost	357,5	215,6	25.725,90	26.299,0	26.274,7
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	773,5	0,0	773,5	773,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	12.539,2	0,0	12.539,2	12.539,2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	14.196,8	0,0	14.196,8	14.037,0
Ansvarlig lånekapital	0,0	851,9	0,0	851,9	851,3
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	28.361,4	0,0	28.361,4	28.201,0
Virkelig verdi					
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	3.301,9	0,0	3.301,9	3.301,9
Aksjer, andeler og andre verdipapirer					
- til virkelig verdi over resultatet	6,8	16,7	0,0	23,5	23,5
- tilgjengelig for salg	0,0	0,0	627,4	627,4	627,4
Finansielle derivater	0,0	192,8	0,0	192,8	192,8
Sum eiendeler til virkelig verdi	6,8	3.511,4	627,4	4.145,6	4.145,6
Finansielle derivater	0,0	24,0	0,0	24,0	24,0
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	24,0	0,0	24,0	24,0

Bevegelse i nivå 3

	Virkelig verdi
Balanse pr. 01.01.13	454,6
Tilgang/kjøp	0,0
Avhending	4,0
Verdiendring	176,8
Overført fra nivå 1 og 2	0,0
Balanse pr. 31.12.13	627,4

Aksjer og andeler

Avgang i nivå 3 i 2013 på MNOK 4 gjelder tilbakebetaling av innbetalt kapital i forbindelse med avvikling av selskap. Positiv verdiendring på MNOK 176,8 tilhører kategorien tilgjengelig for salg. Herav utgjør MNOK 1,9 nedskrivning og er innregnet i "Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle investeringer" over resultatet, mens MNOK 178,8 er netto positiv verdiendring og er innregnet i "endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg" i totalresultatet. De to største enkeltpostene gjelder verdiregulering på Frende Holding AS med MNOK 105,2 til MNOK 226,0 og Nets Holding AS med MNOK 78,5 til MNOK 174,9.

Virkelig verdi av aksjene pr. 31.12.13 i Frende Holding AS er basert på prisen ved salg av aksjer til Sparebanken Sogn og Fjordane og Sparebanken Sør. Verdien av aksjene i Nets Holding AS er basert på en substansvurdering av selskapets verdi pr. 31.12.13 med utgangspunkt i fremtidig inntjening. Verdivurderingen er omforent med andre eiere i Nets Holding AS.

Verdsettelsen av aksjene i Eksportfinans ASA har tatt utgangspunkt i bankens andel av bokført egenkapital i Eksportfinans ASA nedjustert for effekten fra urealiserte gevinster på selskapets langsiktige innlån. En samlet vurdering tilsier at det ikke foreligger grunnlag for revurdering av aksjeposten pr. 31.12.13. Bankaksjer prises generelt under bok. Usikkerhet rundt søksmål knyttet til selskapets obligasjoner i Japan tilsier at en oppskrivning av aksjene pr. i dag ikke er aktuelt.

31.12.12 - konsern	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	703,3	0,0	0,0	703,3	703,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	4,1	4,1	4,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	22.569,4	22.569,4	22.560,2
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	273,8	0,0	273,8	251,3
Sum eiendeler til amortisert kost	703,3	273,8	22.573,5	23.550,6	23.518,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	844,5	0,0	844,5	844,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	11.687,9	0,0	11.687,9	11.687,9
Gjeld til staten, bytte OMF	0,0	493,5	0,0	493,5	493,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	13.719,3	0,0	13.719,3	13.612,0
Ansvarlig lånekapital	0,0	505,6	0,0	505,6	508,4
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	27.250,8	0,0	27.250,8	27.146,3
Virkelig verdi					
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	496,4	3.694,9	0,0	4.191,3	4.191,3
Aksjer, andeler og andre verdipapirer					
- til virkelig verdi over resultatet	5,1	522,2	0,0	527,3	527,3
- tilgjengelig for salg	0,0	0,0	454,6	454,6	454,6
Finansielle derivater	0,0	235,9	0,0	235,9	235,9
Sum eiendeler til virkelig verdi	501,5	4.453,0	454,6	5.409,1	5.409,1
Finansielle derivater	0,0	51,7	0,0	51,7	51,7
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	51,7	0,0	51,7	51,7

Bevegelse i nivå 3	Virkelig verdi
Balanse pr. 01.01.12	441,6
Tilgang/kjøp	7,7
Avhending	0,0
Verdiendring	5,3
Overført fra nivå 1 og 2	0,0
Balanse pr. 31.12.12	454,6

I 2012 utgjør verdiendring på aksjer og egenkapitalbevis klassifisert som tilgjengelig for salg MNOK 5,3.

Unoterte aksjer og egenkapitalbevis inngår i kategorien tilgjengelig for salg. Årets verdiendring på aksjer og egenkapitalbevis klassifisert som tilgjengelig for salg er totalt MNOK 5,3 og verdiendringen er innregnet i totalresultatet. Det er i perioden ikke foretatt omklassifiseringer fra egenkapitalen til resultatet.

31.12.13 - morbank	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	357,5	0,0	0,0	357,5	357,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	2.101,7	2.101,7	2.101,7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	16.962,0	16.962,0	16.952,6
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	215,6	0,0	215,6	200,7
Sum eiendeler til amortisert kost	357,5	215,6	19.063,7	19.636,8	19.612,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	989,0	0,0	989,0	989,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	12.552,1	0,0	12.552,1	12.552,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	7.969,6	0,0	7.969,6	7.861,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	851,9	0,0	851,9	851,3
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	22.362,6	0,0	22.362,6	22.254,0
Virkelig verdi					
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	3.543,6	0,0	3.543,6	3.543,6
Aksjer, andeler og andre verdipapirer					
- til virkelig verdi over resultatet	6,8	16,7	0,0	23,5	23,5
- tilgjengelig for salg	0,0	0,0	627,4	627,4	627,4
Finansielle derivater	0,0	132,6	0,0	132,6	132,6
Sum eiendeler til virkelig verdi	6,8	3.692,9	627,4	4.327,1	4.327,1
Finansielle derivater	0,0	24,0	0,0	24,0	24,0
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	24,0	0,0	24,0	24,0

31.12.12 - morbank	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	703,3	0,0	0,0	703,3	703,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	2.915,2	2.915,2	2.915,2
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	13.061,4	13.061,4	13.052,2
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	273,8	0,0	273,8	251,3
Sum eiendeler til amortisert kost	703,3	273,8	15.976,6	16.953,7	16.922,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	940,8	0,0	940,8	940,8
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	11.670,7	0,0	11.670,7	11.670,7
Gjeld til staten, bytte OMF	0,0	493,5	0,0	493,5	493,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	8.264,2	0,0	8.264,2	8.204,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	505,6	0,0	505,6	508,4
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	21.874,8	0,0	21.874,8	21.818,0
Virkelig verdi					
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	496,4	4.676,1	0,0	5.172,5	5.172,5
Aksjer, andeler og andre verdipapirer					
- til virkelig verdi over resultatet	5,1	522,2	0,0	527,3	527,3
- tilgjengelig for salg	0,0	0,0	454,6	454,6	454,6
Finansielle derivater	0,0	184,8	0,0	184,8	184,8
Sum eiendeler til virkelig verdi	501,5	5.383,1	454,6	6.339,2	6.339,2
Finansielle derivater	0,0	51,7	0,0	51,7	51,7
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	51,7	0,0	51,7	51,7

NOTE 24 - FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Konsern pr. 31.12.13

	Inntil 12 mnd	Over 12 mnd	Totalt
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	357,5	0,0	357,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	8,6	0,0	8,6
Netto utlån til og fordringer på kunder	954,3	24.753,6	25.707,9
Verdipapirer - holdt for omsetning	245,3	2.346,5	2.591,8
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatet	166,4	567,2	733,6
Finansielle derivater	9,0	183,8	192,8
Verdipapirer - tilgjengelig for salg	0,0	627,4	627,4
Verdipapirer - holde til forfall	0,0	200,7	200,7
Utsatt skatt eiendel	0,0	0,0	0,0
Eiendom, anlegg og utstyr	0,0	529,9	529,9
Andre eiendeler	123,0	4,1	127,1
Sum eiendeler	1.864,1	29.213,2	31.077,3
Forpliktelser			
Gjeld til kredittinstitusjoner	463,5	310,0	773,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	12.523,9	15,3	12.539,2
Finansielle derivater	3,0	21,0	24,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	733,6	13.303,4	14.037,0
Utsatt skatt forpliktelse	0,0	29,5	29,5
Andre forpliktelser	257,3	37,6	294,9
Ansvarlig lånekapital	300,4	550,9	851,3
Sum gjeld	14.281,7	14.267,7	28.549,4

Lån med call-/put er fordelt på call-/put-tidspunkt.

Konsern pr. 31.12.12

	Inntil 12 mnd	Over 12 mnd	Totalt
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	703,3	0,0	703,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4,1	0,0	4,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	726,8	21.833,4	22.560,2
Verdipapirer - holdt for omsetning	1.436,3	2.398,6	3.834,9
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatet	191,4	692,3	883,7
Finansielle derivater	0,5	235,4	235,9
Verdipapirer - tilgjengelig for salg	0,0	454,6	454,6
Verdipapirer - holde til forfall	50,8	200,5	251,3
Utsatt skatt eiendel	0,0	0,0	0,0
Eiendom, anlegg og utstyr	0,0	579,5	579,5
Andre eiendeler	122,8	7,6	130,4
Sum eiendeler	3.236,0	26.401,9	29.637,9
Forpliktelser			
Gjeld til kredittinstitusjoner	107,7	736,8	844,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	11.665,8	22,1	11.687,9
Gjeld til staten	0,0	493,5	493,5
Finansielle derivater	0,0	51,7	51,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.711,7	11.900,3	13.612,0
Utsatt skatt forpliktelse	0,0	21,4	21,4
Andre forpliktelser	260,8	25,0	285,8
Ansvarlig lånekapital	199,9	308,5	508,4
Sum gjeld	13.945,9	13.559,3	27.505,2

Lån med call-/put er fordelt på call-/put-tidspunkt.

Morbank pr. 31.12.13

	Inntil 12 mnd	Over 12 mnd	Totalt
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	357,5	0,0	357,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.101,7	0,0	2.101,7
Netto utlån til og fordringer på kunder	919,5	16.033,1	16.952,6
Verdipapirer - holdt for omsetning	245,3	2.588,2	2.833,5
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatet	166,4	567,2	733,6
Finansielle derivater	9,0	123,6	132,6
Verdipapirer - tilgjengelig for salg	0,0	627,4	627,4
Verdipapirer - holde til forfall	0,0	200,7	200,7
Investering i datterselskap	0,0	687,2	687,2
Utsatt skatt eiendel	0,0	4,0	4,0
Eiendom, anlegg og utstyr	0,0	72,8	72,8
Andre eiendeler	77,2	4,1	81,3
Sum eiendeler	3.876,6	20.908,3	24.784,9
Forpliktelser			
Gjeld til kredittinstitusjoner	679,0	310,0	989,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	12.552,1	0,0	12.552,1
Finansielle derivater	3,0	21,0	24,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	733,6	7.128,0	7.861,6
Andre forpliktelser	166,2	35,9	202,1
Ansvarlig lånekapital	300,4	550,9	851,3
Sum gjeld	14.434,3	8.045,8	22.480,1

Lån med call-/put er fordelt på call-/put-tidspunkt.

Morbank pr. 31.12.12

	Inntil 12 mnd	Over 12 mnd	Totalt
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	703,3	0,0	703,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.915,2	0,0	2.915,2
Netto utlån til og fordringer på kunder	693,6	12.358,6	13.052,2
Verdipapirer - holdt for omsetning	1.436,3	2.398,6	3.834,9
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatet	191,4	1.673,5	1.864,9
Finansielle derivater	0,5	184,3	184,8
Verdipapirer - tilgjengelig for salg	0,0	454,6	454,6
Verdipapirer - holde til forfall	50,8	200,5	251,3
Investering i datterselskap	0,0	616,2	616,2
Utsatt skatt eiendel	0,0	10,6	10,6
Eiendom, anlegg og utstyr	0,0	67,6	67,6
Andre eiendeler	92,2	7,6	99,8
Sum eiendeler	6.083,3	17.972,1	24.055,4
Forpliktelser			
Gjeld til kredittinstitusjoner	203,9	736,9	940,8
Innskudd fra og gjeld til kunder	11.670,7	0,0	11.670,7
Gjeld til staten	0,0	493,5	493,5
Finansielle derivater	0,0	51,7	51,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.711,8	6.492,8	8.204,6
Andre forpliktelser	194,3	21,6	215,9
Ansvarlig lånekapital	199,9	308,5	508,4
Sum gjeld	13.980,6	8.105,0	22.085,6

Lån med call-/put er fordelt på call-/put-tidspunkt.

NOTE 25 - MELLOMREGNING MED KONSERNSELSKAP

Postene nedenfor viser transaksjoner og mellomværende som morselskapet har med datterselskap.

	31.12.13	31.12.12
Resultat		
Renteinntekter og lignende inntekter		
Renteinntekter fra datterselskap	72,2	83,3
Renter sertifikater og obligasjoner (OMF) fra datterselskap	17,3	29,4
Rentekostnader og lignende kostnader		
Renter og provisjoner til datterselskap	2,9	2,2
Mottatt utbytte/konsernbidrag		
Utbytte/konsernbidrag fra datterselskap	71,0	48,0
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		
Andre inntekter fra datterselskap	13,9	13,8
Andre driftskostnader		
Husleie til datterselskap	7,3	7,9
Andre kostnader til datterselskap	0,2	0,2
Balanse		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Utlån til datterselskap	2.093,1	2.911,3
Utlån til og fordringer på kunder		
Utlån til datterselskap	308,1	327,0
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		
Investering OMF i datterselskap	241,8	978,9
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		
Opptjente renteinntekter	1,2	2,8
Opptjente renteinntekter OMF	0,6	0,9
Andre fordringer	0,0	3,9
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Innskudd fra datterselskap	215,5	122,8
Innskudd fra kunder		
Innskudd fra datterselskap	30,2	7,6
Andre forpliktelser		
Annen gjeld til datterselskap	1,1	5,4

NOTE 26 - NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNT EKTER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
8,1	12,1	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	65,5	77,9
2,2	3,1	Renter og lignende inntekter på leiefinansieringsavtaler	0,0	0,0
1.146,2	1.103,6	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	707,8	684,8
9,1	10,5	Renter og lignende inntekter av obligasjoner holdt til forfall	9,1	10,5
		Renter og lignende inntekter på finansielle eiendeler som er nedskrevet		
0,0	0,0	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0
22,1	20,4	Utlån til og fordringer på kunder	14,9	12,4
0,5	0,2	Andre renteinntekter og lignende inntekter	0,0	0,0
1.188,2	1.149,9	Sum renteinntekter og lignende inntekter for instrumenter til amortisert kost	797,3	785,6
63,1	65,2	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner mv. holdt for omsetning	64,0	66,8
22,1	39,5	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner mv. utpekt til virkelig verdi	38,5	67,2
85,2	104,7	Sum renteinntekter og lignende inntekter for instrumenter til virkelig verdi over resultatet	102,5	134,0
1.273,4	1.254,6	Renteinntekter og lignende inntekter	899,8	919,6
20,4	32,3	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	22,7	32,7
272,1	216,5	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	271,5	216,0
381,0	469,5	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	240,6	308,8
25,3	26,8	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	25,3	26,8
10,1	0,0	Andre rentekostnader og lignende kostnader	10,1	0,0
708,9	745,1	Rentekostnader og lignende kostnader for instrumenter til amortisert kost	570,2	584,3
564,5	509,5	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	329,6	335,3

Gjennomsnittrenter og gjennomsnittlig rentebærende eiendeler og gjeld i perioden

Konsern 2013		Konsern 2012		Morbank 2013		Morbank 2012	
Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. rente %	Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. rente %	Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. rente i %	Gj.sn.renteb. saldo	Gj.sn. rente %
Eiendeler							
584,0	1,39	700,7	1,73	2.986,6	2,19	2.931,8	2,66
24.089,8	4,86	22.440,1	5,02	15.067,7	4,80	13.934,0	5,00
3.844,8	2,45	4.044,1	2,85	4.521,7	2,47	5.053,8	2,86
Gjeld							
835,7	2,45	1.068,6	3,02	983,3	2,30	1.120,3	2,92
12.378,5	2,20	10.698,2	2,02	12.373,8	2,19	10.691,9	2,02
14.308,0	2,84	14.535,9	3,41	8.581,4	3,10	9.313,8	3,60

*Inkl. fordring på sentralbanker.

Gjennomsnittrente er målt ved resultatført rente gjennom året dividert på balansesnitt.

NOTE 27 - UTBYTTE OG ANDRE INNTEKTER AV VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
0,5	5,5	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter og pengemarkedsfond til virkelig verdi over resultatet	0,5	5,5
12,5	5,9	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg	12,5	5,9
0,0	0,0	Utbytte og konsernbidrag fra konsernselskap	98,6	48,0
13,0	11,4	Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	111,6	59,4

NOTE 28 - NETTO PROVISJONSINNEKTER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
6,4	12,0	Gebyr garantier og remburser	6,4	12,0
0,0	0,0	Gebyr kredittformidling	11,6	11,0
49,5	50,1	Gebyr betalingsformidling	49,5	50,2
1,5	1,5	Gebyr interbank	1,5	1,5
2,3	2,1	Gebyr verdipapiromsetning og forvaltning	2,3	2,1
13,2	12,6	Gebyr forsikring	13,2	12,6
7,5	7,8	Andre gebyrer og provisjoner	5,8	6,0
80,4	86,1	Sum provisjonsinntekter m.v.	90,3	95,4
28,6	24,3	Formidlingsprovisjon	1,9	0,1
7,6	9,6	Betalinger og elektroniske tjenester	8,3	9,1
3,0	3,0	Interbank kostnad	3,0	3,0
1,4	1,4	Andre provisjonskostnader	1,4	1,4
40,6	38,3	Sum provisjonskostnader m.v.	14,6	13,6
39,8	47,8	Netto provisjonsinntekter m.v.	75,7	81,8

NOTE 29 - NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

Innregnet i resultatregnskapet

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
		Verdiendr. og gevinst/tap på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		
-2,2	51,0	Verdiendring på sertifikater og obligasjoner - utpekt til virkelig verdi	-4,6	53,4
0,2	-52,3	Realisert gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner - utpekt til virkelig verdi	3,0	-52,3
-2,0	-1,3	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi	-1,6	1,1
10,1	17,4	Verdiendring på egenkapitalinstrumenter og pengemarkedsfond - holdt for omsetning	10,1	17,4
1,3	-17,4	Realisert gevinst/tap på egenkapitalinstrumenter og pengemarkedsfond - holdt for omsetning	1,3	-17,4
-1,3	18,5	Verdiendring på sertifikater og obligasjoner - holdt for omsetning	-1,4	20,1
3,2	-2,4	Realisert gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner - holdt for omsetning	3,2	-2,4
6,3	46,1	Verdiendring derivater - ikke anvendt sikringsbøkføring	6,3	46,1
2,3	0,2	Realisert gevinst/tap derivater - ikke anvendt sikringsbøkføring	2,3	0,2
21,9	62,4	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter holdt for omsetning	21,8	64,0
19,9	61,1	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter til virkelig verdi	20,2	65,1
16,1	79,1	Finansielle derivater - sikringsbøkføring	7,0	45,4
-16,1	-79,1	Finansiell gjeld - sikret	-7,0	-45,4
0,0	0,0	Sum netto sikrede poster*	0,0	0,0
		Verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter tilgjengelig for salg		
-1,9	0,0	Nedskrivning egenkapitalinstrumenter - tilgjengelig for salg	-1,9	0,0
0,0	0,0	Realisert gevinst/tap på egenkapitalinstrumenter - tilgjengelig for salg	0,0	0,0
-1,9	0,0	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter tilgjengelig for salg	-1,9	0,0
		Verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter holdt til forfall		
0,0	0,0	Realisert gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	0,0	0,0
0,0	0,0	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter holdt til forfall	0,0	0,0
		Valutahandel		
5,3	-2,4	- Netto omregningsgevinst	5,3	-2,4
3,1	3,6	- Netto transaksjonsgevinst	3,1	3,6
8,4	1,2	Sum netto inntekter fra valutahandel	8,4	1,2
26,4	62,3	Sum verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter	26,7	66,3

* For finansiell gjeld som er sikret vurderes den sikrede risikoen til virkelig verdi, mens resten av instrumentet vurderes til amortisert kost. Sikringsderivater vurderes til virkelig verdi. Konsernet benytter sikringsbøkføring på obligasjonslån med fast rente og obligasjonslån i utenlandsk valuta. Innlånene sikres en-til-en.

Det vises til note 27 for utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning.

Innregnet i totalresultatet

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
		Verdiendring på finansielle instrumenter tilgjengelig for salg		
178,8	5,3	Verdiendring på egenkapitalinstrumenter over totalresultatet - tilgjengelig for salg*	178,8	5,3
178,8	5,3	Sum verdiendring på finansielle instrumenter tilgjengelig for salg	178,8	5,3

- Det vises til note 23 for nærmere redegjørelse av verdiendring på egenkapitalinstrumenter over totalresultatet, kategorien tilgjengelig for salg.

NOTE 30 - ANDRE DRIFTSINNTKTER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
25,3	23,3	Leieinntekter investeringseiendommer	0,0	0,0
6,7	6,7	Driftsinntekter faste eiendommer	0,1	0,2
13,0	6,1	Gevinst ved salg av faste eiendommer	0,0	0,0
10,2	10,6	Andre driftsinntekter	6,3	7,2
55,2	46,7	Andre driftsinntekter	6,4	7,4

NOTE 31 - LØNN OG ANDRE GODTGJØRELSER

Konsern 2013	Konsern 2012	Beløp i 1.000 kroner	Morbank 2013	Morbank 2012
122.592	121.513	Lønn	102.847	103.696
19.014	17.952	Folketrygdavgift	15.844	14.977
		Pensjoner		
8.774	11.949	- ytelsesbasert	7.270	9.886
3.198	2.840	- innskuddsbasert	2.801	2.540
10.631	9.397	Sosiale kostnader	8.659	7.841
164.209	163.651	Sum lønn m.v.	137.421	138.940
233	224	Antall årsverk 31.12.	202	195
242	237	Antall ansatte 31.12.	211	205
228	234	Gjennomsnittlig antall årsverk	197	205
239	249	Gjennomsnittlig antall ansatte	208	218

Godtgjørelse 2013 - morbank

Godtgjørelse til adm. direktør var kr. 2.578.682. Pensjonsalder for adm. direktør er 67 år. Adm. direktør er medlem av bankens ytelsesbaserte pensjonsordning og opparbeider pensjonsrettigheter på lik linje som øvrige ansatte. Ved oppsigelse fra adm. direktørs side inntreng ingen etterlønn ut over avtalt lønn i oppsigelsestid på 6 måneder. Ved oppsigelse fra bankens side har adm. direktør krav på etterlønn i 3 år fra tidspunktet for oppsigelsen, lønnsgrunnlaget er årslønnen pr. oppsigelsestidspunktet. Utover dette har ingen ansatte eller tillitsvalgte avtale om sluttvederlag, tegningsretter, opsjoner eller bonusavtale. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse til spesielle tjenester utover de normale funksjoner for en leder.

Det er avsatt MNOK 2,3 til overskuddsdeling til bankens ansatte og engangstillegg til toppledergruppen.

Godtgjørelse toppledergruppen 2013

Beløp i 1.000 kroner		Honorar*	Lønn	Pensjon	Utbet, engangs- tillegg	Natural- ytelse	Totalt	Opptj, ikke utbet.	
								engangs- tillegg	Lån
	Pål Strand		2.064	183	200	131	2.578	100	1.307
	Kjell Engen		1.681	219	154	128	2.182	68	2.462
	Lars-Runar Groven		902	136	60	137	1.235	27	2.542
	Anne Siri Rhoden Jensen	12	842	149	40	128	1.171	18	1.824
	Per Øyvind Mørk		1.445	101	80	144	1.770	36	
	Halvor Kirkebøen		1.010		36	190	1.236	0	2.816
	Kristian Thowsen		315	108		40	463	10	
	Jan-Roger Vrabel		1.076	104	70	150	1.400	31	3.502
	Sum toppledergruppen	12	9.335	1.000	640	1.048	12.035	290	14.453

* Honorar utbetalt til medlemmer av toppledergruppen gjelder representantskapsverv i AS Finansiering samt valgkomitéverv.

Toppledergruppen inngår i bankens generelle ordning om lån til ansatte. Lån til ansatte er gitt til en rentesats som er lavere enn den rentesatsen som gir grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Medlemmer av styret og øvrige kontrollorgan har lån til ordinære vilkår. Subsidiekostnaden knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte er ikke bokført som driftskostnad og påvirker bankens rentenetto.

Godtgjørelse styret 2013

Beløp i 1.000 kroner		Honorar	Lønn	Pensjon	Utbet. oversk. deling	Natural- ytelse	Totalt	Lån
Jorund Rønning Indrelid	Styrets leder	255					255	
Knut Smedsrud	Nestleder	152					152	
Morten André Yttreide	Styremedlem	100					100	
Sverre Nedberg	Styremedlem	142					142	
Roar Norheim Larsen	Styremedlem	100					100	
Elly Therese Thoresen	Styremedlem	100					100	
Hanne Solem	Styremedlem	126					126	
Inger Helen Pettersen	Ansattes representant	102	523	56	20	20	721	2.418
Sum styret		1.077	523	56	20	20	1.696	2.418

Godtgjørelse øvrige tillitsvalgte 2013

Beløp i 1.000 kroner		Honorar	Lønn	Pensjon	Utbet. oversk. deling	Natural- ytelse	Totalt	Lån
Øivind Andersson	Kontrollkomitéens leder	69					69	
Randi H. Sandli	Kontrollkomitémedlem	40					40	
Eli Kristin Nordsiden	Kontrollkomitémedlem	45					45	
Sjur Kortgaard	Kontrollkomitémedlem	40					40	641
Sum kontrollkomitéen		194					194	641
Frank Borgen	Forstanderskapets leder	50					50	860
May-Britt Andersen	Forstanderskapsmedlem	7					7	
Bent Inge Bye	Forstanderskapsmedlem	8					8	
Siren Coward	Ansattes representant	4	746	107	20	17	894	2.727
Sissel Album Fjeld	Ansattes representant	8	509	51	20	23	611	1.620
Inger Haug Fjerdingstad	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Øivind Granlund	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Kåre J. Grøtta	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Arne Gundersen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Thomas F. Halvorsen	Forstanderskapsmedlem	10					10	2.454
Ole B. Hoen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Helle Elisabeth Hofgaard	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Jack A. Humlebekk	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Iver A. Juel	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Steinar Karlsen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Vegard Kvamme	Ansattes representant	4	772	99	20	75	970	3.363
Jørn Larsen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Thor-Kristian Lien	Forstanderskapsmedlem	13					13	
Frode Lindbeck	Ansattes representant	2	854	113	20	0	989	981
Anne Irene Lunden	Ansattes representant	4	699	61	20	12	796	155
Frode Lund Nielsen	Forstanderskapsmedlem	4					4	2.550
Borghild M. Dahler Nordlid	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Geir Opdahl	Ansattes representant	4	463	24	20	18	529	3.553
Rune Paule	Ansattes representant	4	495	44	18	17	578	1.946
Ståle Pettersen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Petter Qvam	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Gunnvor Ramnefjell	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Morten Ranvik	Forstanderskapsmedlem	4					4	403
Gunnar Sanden	Ansattes representant	4	642	53	20	20	739	1.041
Marianne Seip	Forstanderskapsmedlem	4					4	211
Jan Christian Skau	Ansattes representant	10	682	95	18	16	821	1.755
Ole-Martin Solberg	Ansattes representant	4	474	24	20	17	539	2.075
Nils Kr. Steenberg	Forstanderskapsmedlem							270
Tom R. Svendsen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Svein L. Syversen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Turid Solberg Thomassen	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Øyvind Thorsby	Forstanderskapsmedlem	4					4	
Kari Solberg Økland	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Andreas E. Øvrum	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Jon Aas	Forstanderskapsmedlem	4					4	2.834
Sum forstanderskapet		226	6.336	671	196	215	7.644	28.798

Godtgjørelse toppledergruppen 2012

Beløp i 1.000 kroner		Honorar*	Lønn	Pensjon	Natural- ytelse	Totalt	Opptj, ikke utbet. engangs- tillegg	Lån
Pål Strand	Adm. direktør		1.911	157	140	2.209	200	1.449
Kjell Engen	VAD finans og intern drift		1.618	200	144	1.962	154	2.968
Lars-Runar Groven	Direktør kreditt		922	132	141	1.195	60	2.603
Anne Siri Rhoden Jensen	Direktør personal	11	819	138	126	1.094	40	1.943
Per Øyvind Mørk	Direktør kommunikasjon og marked		1.132	102	154	1.388	80	
Finn Mathisen	Direktør bedriftsmarked - tom 31.08.12		572	67	34	673		3.451
Halvor Kirkebøen	Direktør bedriftsmarked - fom 01.09.12		374	341	62	777	36	2.953
Jan-Roger Vrabel	Direktør personmarked	5	1.007	101	152	1.265	70	3.690
Sum toppledergruppen		16	8.355	1.238	953	10.563	640	19.057

* Honorar utbetalt til medlemmer av toppledergruppen gjelder representantskapsverv i AS Finansiering samt valgkomitéverv.

Godtgjørelse styret 2012

Beløp i 1.000 kroner		Honorar	Lønn	Pensjon	Utbet. oversk. deling	Natural- ytelse	Totalt	Lån
Jorund Rønning Indrelid	Styrets leder	255					255	
Knut Smedsrud	Nestleder	150					150	
Morten André Yttreide	Styremedlem - f.o.m 29.03.12							
Sverre Nedberg	Styremedlem	142					142	
Roar Norheim Larsen	Styremedlem	100					100	
Elly Therese Thoresen	Styremedlem - f.o.m.29.03.12	2					2	
Hanne Solem	Styremedlem	127					127	
Leif Ove Sørby	Styremedlem - t.o.m 29.03.12	100					100	1.690
Ingebjørg Mæland	Styremedlem - t.o.m 29.03.12	100					100	
Ann Kristin Plomås	Ansattes representant	100	484	38		10	632	792
Sum styret		1.076	484	38		10	1.608	2.482

Godtgjørelse øvrige tillitsvalgte 2012

Beløp i 1.000 kroner		Honorar	Lønn	Pensjon	Utbet. oversk. deling	Natural- ytelse	Totalt	Lån
Øivind Andersson	Kontrollkomitéens leder	67					67	8
Randi H. Sandli	Kontrollkomitémedlem							
Eli Kristin Nordsiden	Kontrollkomitémedlem	40					40	
Sjur Kortgaard	Kontrollkomitémedlem	40					40	883
Sum kontrollkomitéen		147					147	891
Frank Borgen	Forstanderskapets leder	40					40	898
May-Britt Andersen	Forstanderskapsmedlem	7					7	
Siren Coward	Ansattes representant	8	705	89		24	826	2.642
Dag Fjeld Edvardsen	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Sissel Album Fjeld	Ansattes representant	13	492	44		24	573	1.671
Inger Haug Fjerdingsstad	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Øivind Granlund	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Kåre J. Grøtta	Forstanderskapsmedlem	6					6	
Arne Gundersen	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Thomas F. Halvorsen	Forstanderskapsmedlem	11					11	2.245
Asbjørn R. Hansen	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Øivind Haugen	Ansattes representant	3	431	38		25	497	1.669
Ole B. Hoen	Forstanderskapsmedlem	2					2	348
Helle Elisabeth Hofgaard	Forstanderskapsmedlem	3					3	4.910
Iver A. Juel	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Steinar Karlsen	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Bernt K. Krabberød	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Vegard Kvamme	Ansattes representant	3	678	51		24	756	1
Jørn Larsen	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Haldis Kjøs Lien	Ansattes representant	3	471	41		21	536	1.973
Thor-Kristian Lien	Forstanderskapsmedlem	15					15	
Anne Irene Lunden	Ansattes representant	8	626	63		19	716	1.050
Frode Lund Nielsen	Forstanderskapsmedlem	2					2	2.093
Oddmar Nilsen	Forstanderskapsmedlem	3					3	922
Borghild M. Dahler Nordlid	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Geir Opdahl	Ansattes representant	2	453	24		20	499	3.586
Rune Paule	Ansattes representant	3	481	39		20	543	1.950
Ståle Pettersen	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Gunnvor Ramnefjell	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Morten Ranvik	Forstanderskapsmedlem							401
Nils Johan Rønniksen	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Anne-Tonje Sanden	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Gunnar Sanden	Ansattes representant	3	632	58		31	724	1.989
Marianne Seip	Forstanderskapsmedlem	2					2	383
Jan Christian Skau	Ansattes representant	11	666	93		26	796	1.794
Ole-Martin Solberg	Ansattes representant	3	451	23		19	496	1.701
Nils Kr. Steenberg	Forstanderskapsmedlem	3					3	182
Tom R. Svendsen	Forstanderskapsmedlem	3					3	
Turid Solberg Thomassen	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Øyvind Thorsby	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Petter Thoresen	Forstanderskapsmedlem	2					2	
Finn Wang	Forstanderskapsmedlem	7					7	
Jon Aas	Forstanderskapsmedlem	3					3	3.059
Johan Aasen	Forstanderskapsmedlem	16					16	
Sum forstanderskapet		224	6.086	563		253	7.126	35.467

NOTE 32 - NÆRSTÅENDE PARTER

Beløp i 1.000 kroner	Toppledergruppen		Styret og kontrollkomitéen		Andre nærstående parter	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lån						
Utestående lån pr. 01.01.	15.606	14.918	1.683	2.698	35.467	32.329
Netto endring utlån i perioden	-3.969	688	1.376	-1.015	-6.668	3.138
Utestående lån pr. 31.12.	11.637	15.606	3.059	1.683	28.799	35.467
Renteinntekter	244	310	81	36	1.184	826
Tap på utlån	0	0	0	0	0	0
Innskudd						
Innskudd pr. 01.01.	2.199	2.100	5.897	3.052	14.910	12.466
Netto endring innskudd i perioden	1.337	2.276	644	2.845	-842	2.444
Innskudd pr. 31.12.	3.536	4.376	6.541	5.897	14.068	14.910
Rentekostnader	66	65	184	109	333	451
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Utstedte garantier	0	0	0	5.250	0	0

NOTE 33 - ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
2,6	2,6	Driftskostnader investeringseiendommer	0,0	0,0
3,8	2,8	Driftskostnader faste eiendommer	3,1	1,8
48,6	45,5	Andre driftskostnader	43,4	41,1
55,0	50,9	Andre driftskostnader	46,5	42,9

NOTE 34 - GODTGJØRELSE REVISOR

Konsern 2013	Konsern 2012	Beløp i 1.000 kroner	Morbank 2013	Morbank 2012
2.165	2.040	Revisjon	1.294	1.294
105	85	Andre attestasjonstjenester	0	0
185	126	Skatte- og avgiftsrådgivning	68	20
872	775	Andre tjenester	307	394
3.327	3.026	Sum	1.669	1.708

Beløpene er inklusiv merverdiavgift.

NOTE 35 - SKATTER

Konsern		Konsern			Morbank		Morbank	
2013	2012	2013	2012		2013	2012	2013	2012
Årets skattekostnad i resultatregnskapet fremkommer slik								
95,7	77,7			Betalbar skatt på årets resultat	75,5	48,8		
11,9	19,6			Resultatført utsatt skatt	9,5	22,6		
-1,1	0,0			Resultatført utsatt skatt som følge av endring skattesats	0,2	0,0		
-0,3	0,0			For mye/lite avsatt skatt forrige år	-0,8	0,0		
106,2	97,3			Årets totale skattekostnad	84,4	71,4		
Skatt på andre inntekter og kostnader - innregnet i totalresultatet								
Endring i netto utsatt skatt								
-2,7	8,4			- Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-3,1	7,5		
0,0	0,0			- Endring i investeringer tilgjengelig for salg	0,0	0,0		
-2,7	8,4			Skatt på andre inntekter og kostnader	-3,1	7,5		
Endring i netto utsatt skatt								
11,9	19,6			Innregnet utsatt skatt i resultatregnskapet	9,5	22,6		
-1,1	0,0			Endring utsatt skatt, effekt ved endring skattesats	0,2	0,0		
-2,7	8,4			Innregnet utsatt skatt i totalresultatet	-3,1	7,5		
0,0	0,0			Endring i netto utsatt skatt ført direkte i balansen	0,0	0,0		
8,1	28,0			Sum endring i netto utsatt skatt	6,6	30,1		
Avstemming av årets skattekostnad								
388,9	359,6			Resultat før skatt	307,9	302,7		
108,9	100,7			Skatt etter nominell sats 28%	86,2	84,7		
-1,3	0,2			Skatteeffekt av permanente forskjeller	-1,2	-13,3		
-1,1	0,0			Skatteeffekt av endret skattesats fra 28% til 27% for balanseført utsatt skatt	0,2	0,0		
-0,3	-3,6			For mye/lite avsatt skatt forrige år	-0,8	0,0		
106,2	97,3			Skattekostnad	84,4	71,4		
Betalbar skatt i balansen fremkommer slik								
95,7	77,7			Betalbar skatt på årets resultat	75,5	48,8		
0,0	0,0			Betalbar skatt på avgitt konsernbidrag	-27,6	0,0		
4,3	3,4			Årets formuesskatt	4,3	3,4		
100,0	81,1			Sum betalbar skatt	52,2	52,2		

Konsern		Konsern			Morbank		Morbank	
2013	2012	Endr. 2013	Endr. 2012		2013	2012	Endr. 2013	Endr. 2012
Utsatt skatt forpliktelse/utsatt skatt eiendel								
Positive midlertidige forskjeller								
129,9	126,5	-3,4	9,5	Driftsmidler	1,8	0,0	-1,8	0,0
24,7	0,0	-24,7	0,0	Verdipapirer	26,4	0,0	-26,4	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	Fordringer	0,0	3,7	3,7	-3,7
154,6	126,5	-28,1	9,5	Sum positive midlertidige forskjeller	28,2	3,7	-24,5	-3,7
41,7	35,4	-7,9	2,7	Utsatt skatt forpliktelse	7,6	1,0	-6,9	-1,0
Negative midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring								
0,0	0,0	0,0	0,0	Driftsmidler	0,0	0,8	0,8	0,9
0,0	9,7	9,7	33,5	Verdipapirer	0,0	7,4	7,4	37,4
4,7	9,3	4,6	46,0	Derivater	4,7	9,2	4,5	46,1
0,1	0,2	0,1	0,0	Fordringer	0,0	0,0	0,0	0,0
2,7	5,7	3,0	-3,0	Andre forpliktelser	2,4	2,4	0,0	-0,4
37,6	25,0	-12,6	27,1	Pensjonsforpliktelser	35,9	21,7	-14,2	19,8
0,2	0,0	-0,2	5,8	Underskudd til fremføring	0,0	0,0	0,0	0,0
45,3	49,9	4,6	109,4	Sum negative midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring	43,0	41,5	-1,5	103,8
12,2	14,0	1,3	30,7	Utsatt skatt eiendel	11,6	11,6	-0,4	29,1
-29,5	-21,4	9,2	28,0	Netto utsatt skatt forpliktelse (-) / netto utsatt eiendel skatt (+)	4,0	10,6	6,4	30,1

Utsatt skatt forpliktelse/utsatt skatt eiendel 31.12.13 er innregnet basert på fremtidig skattesats 27% mot 28% tidligere år. Utsatt skatt eiendel er i sin helhet oppført i balansen da konsernet forventer å kunne nyttiggjøre denne i fremtiden.

NOTE 36 - SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor og kategorier pr. 31.12.13 - konsern

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg		Holde til forfall	
	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Balanseført verdi
Stat og statsgaranterte	427,5	429,4	0,0	0,0	200,0	200,7
Annen offentlig utsteder	335,0	341,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	2.042,4	2.056,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansielle foretak	420,0	423,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Ikke-finansielle foretak	54,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	3.278,9	3.301,9	0,0	0,0	200,0	200,7

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor og kategorier pr. 31.12.13 - morbank

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg		Holde til forfall	
	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Balanseført verdi
Stat og statsgaranterte	427,5	429,4	0,0	0,0	200,0	200,7
Annen offentlig utsteder	335,0	341,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	2.282,4	2.298,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansielle foretak	420,0	423,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Ikke-finansielle foretak	54,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	3.518,9	3.543,6	0,0	0,0	200,0	200,7

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor og kategorier pr. 31.12.12 - konsern

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg		Holde til forfall	
	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Balanseført verdi
Stat og statsgaranterte	658,0	657,5	0,0	0,0	250,0	251,3
Annen offentlig utsteder	765,0	772,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	1.776,7	1.790,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansielle foretak	768,0	776,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Ikke-finansielle foretak	223,0	193,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	4.190,7	4.191,3	0,0	0,0	250,0	251,3

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor og kategorier pr. 31.12.12 - morbank

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg		Holde til forfall	
	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Balanseført verdi
Stat og statsgaranterte	658,0	657,5	0,0	0,0	250,0	251,3
Annen offentlig utsteder	765,0	772,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	2.755,2	2.771,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansielle foretak	768,0	776,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Ikke-finansielle foretak	223,0	193,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner	5.169,2	5.172,5	0,0	0,0	250,0	251,3

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.13 - konsern

	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat og statsgaranterte	50,1	0,0	554,7	25,3	630,1
Annen offentlig utsteder	100,0	0,0	187,7	54,2	341,9
Obligasjoner med fortrinnsrett	10,0	75,2	1.724,6	247,0	2.056,8
Finansielle foretak	126,2	50,3	247,3	0,0	423,8
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Sum sertifikater og obligasjoner	286,3	125,5	2.714,3	376,5	3.502,6

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.13 - morbank

	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat og statsgaranterte	50,1	0,0	554,7	25,3	630,1
Annen offentlig utsteder	100,0	0,0	187,7	54,2	341,9
Obligasjoner med fortrinnsrett	10,0	75,2	1.966,3	247,0	2.298,5
Finansielle foretak	126,2	50,3	247,3	0,0	423,8
Ikke-finansielle foretak	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Sum sertifikater og obligasjoner	286,3	125,5	2.956,0	376,5	3.744,3

Modifisert durasjon

	Konsern	Morbank
Stat og statsgaranterte	0,12	0,12
Annen offentlig utsteder	0,15	0,15
Obligasjoner med fortrinnsrett	0,16	0,16
Finansielle foretak	0,12	0,12
Ikke-finansielle foretak	0,14	0,14
Total durasjon	0,14	0,15

Modifisert durasjon er benyttet som mål for rentefølsomhet på utstedersektor og kategorier.

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.12 - konsern

	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat og statsgaranterte	572,3	0,0	311,1	25,4	908,8
Annen offentlig utsteder	510,2	20,0	188,0	54,5	772,7
Obligasjoner med fortrinnsrett	125,2	75,2	1.413,3	176,8	1.790,5
Finansielle foretak	165,6	55,5	545,4	10,3	776,8
Ikke-finansielle foretak	60,1	94,1	39,6	0,0	193,8
Sum sertifikater og obligasjoner	1.433,4	244,8	2.497,4	267,0	4.442,6

Sertifikater og obligasjoner fordelt på forfall pr. 31.12.12 - morbank

	Inntil 6 mnd	6-12 mnd	1-5 år	5-10 år	Totalt
Stat og statsgaranterte	572,3	0,0	311,1	25,4	908,8
Annen offentlig utsteder	510,2	20,0	188,0	54,5	772,7
Obligasjoner med fortrinnsrett	125,2	75,2	2.394,5	176,8	2.771,7
Finansielle foretak	165,6	55,5	545,4	10,3	776,8
Ikke-finansielle foretak	60,1	94,1	39,6	0,0	193,8
Sum sertifikater og obligasjoner	1.433,4	244,8	3.478,6	267,0	5.423,8

NOTE 37 - AKSJER, EGENKAPITALBEVIS OG PENGEMARKEDSFOND

Spesifikasjon av aksjer, egenkapitalbevis og pengemarkedsfond pr. 31.12.13

	Antall aksjer	Eierandel i %	Regnskapsmessig kost	Virkelig verdi
Virkelig verdi over resultatet				
Eltek ASA	59.512	0,02	0,7	0,4
Visa Inc.	4.739	0,00	2,0	6,4
Voss Veksel- og Landmandsbank ASA	7.751	8,16	18,2	15,9
Ringerike Sparebank	6.650	0,05	0,9	0,8
Sum virkelig verdi over resultatet			21,8	23,5
Tilgjengelig for salg				
Nets Holding AS	2.223.883	1,21	96,4	174,9
Sparebankmaterieell AS	302	0,96	0,0	0,0
Eiendomskreditt AS	126.594	4,12	12,7	12,7
Eksportfinans ASA	12.787	4,84	139,4	208,3
Kredittforeningen for Sparebanker	2.760	5,52	2,8	2,8
Nordito Property AS	269.244	2,65	1,0	1,0
Frende Holding AS	1.003.248	14,84	120,8	226,0
Norne Eierselskap	4.553.571	2,55	1,3	1,3
Bankenes ID-tjeneste AS	6.700	6,70	0,0	0,0
Sum tilgjengelig for salg			374,4	627,0
Kost				
Dialog Eiendomsmegling Eiker Drammen AS	340	34,00	0,4	0,4
Øvrige aksjer			0,0	0,0
Sum kost			0,4	0,4
Sum aksjer og egenkapitalbevis			396,6	650,9

Spesifikasjon av aksjer, egenkapitalbevis og pengemarkedsfond pr. 31.12.12

	Antall aksjer	Eierandel i %	Regnskapsmessig kost	Virkelig verdi
Virkelig verdi over resultatet				
Eltek ASA	59.512	0,02	0,7	0,2
Oceanteam ASA	150.000	0,99	3,0	0,6
Reservoir Exploration Technology ASA	814.467	0,92	8,1	0,4
Visa Inc.	4.739	0,00	2,0	3,9
Voss Veksel- og Landmandsbank ASA	7.751	8,16	18,2	15,1
Ringerike Sparebank	6.650	0,05	0,9	0,7
Klepp Sparebank	13.900	1,29	1,7	0,8
Nes Prestgjelds Sparebank	17.000	1,13	2,0	0,9
Sum virkelig verdi over resultatet			36,6	22,6
Tilgjengelig for salg				
NorgesInvestor Opportunities AS A-aksjer	1.600	2,90	0,2	0,2
NorgesInvestor Opportunities AS B-aksjer	38.400	3,22	3,8	3,7
Nets Holding AS	2.223.883	1,21	96,4	96,4
Sparebankmaterieell AS	302	0,96	0,0	0,0
Eiendomskreditt AS	126.594	4,65	13,2	13,2
Eksportfinans ASA	12.787	4,84	139,4	208,3
Kredittforeningen for Sparebanker	2.760	5,52	2,8	2,8
Nordito Property AS	269.244	2,65	7,5	7,5
Frende Holding AS	1.003.248	14,84	120,8	120,8
Norne Eierselskap	4.553.571	2,55	1,3	1,3
Bankenes ID-tjeneste AS	6.700	6,70	0,0	0,0
Sum tilgjengelig for salg			385,4	454,2
Kost				
Dialog Eiendomsmegling Eiker Drammen AS	340	34,00	0,4	0,4
Øvrige aksjer			0,0	0,0
Sum kost			0,4	0,4
Sum aksjer og egenkapitalbevis			422,4	477,2

	Antall andeler	Regnskapsmessig kost	Virkelig verdi
Pengemarkedsfond			
Holberg Likviditet 20	976.310	100,6	100,5
Nordea Likviditet Pluss	99.226	100,7	103,1
Pluss Likviditet II	97.178	102,7	100,7
Verdipapirfondet DNB Likviditet 20	19.267	200,4	200,4
Sum andeler i pengemarkedsfond		504,4	504,7

NOTE 38 - EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAP

Datterselskap	Anskaffelsestidspunkt	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
Sparebanken Øst Eiendom AS	29.12.88	Drammen	100%	100%
AS Financiering	01.10.91	Oslo	100%	100%
Øst Prosjekt AS	22.12.97	Drammen	100%	100%
Grev Wedels Have AS*	01.07.08	Drammen	100%	100%
Sparebanken Øst Boligkreditt AS	14.04.09	Drammen	100%	100%
Hawø Eiendom AS*	01.07.11	Drammen	100%	100%
EngeneKvartalet AS*	26.06.12	Drammen	100%	100%
Arbeidergaten 28 AS*	29.08.12	Drammen	100%	100%
Krokstad Terrasse AS*	29.08.12	Drammen	100%	100%
Stasjonsgaten 14 AS*	29.08.12	Drammen	100%	100%
Tollbugt 49-51 AS*	29.08.12	Drammen	100%	100%

* 100% eiet datterselskap av Sparebanken Øst Eiendom AS.

Ingen av datterselskapene er børsnoterte.

NOTE 39 - VARIGE DRIFTSMIDLER OG INVESTERINGSEIENDOMMER

Driftsmidler pr. 31.12.13

Konsern	Konsern	Konsern		Morbank	Morbank	Morbank
Maskiner/ inventar/ transportmidler	Eiendommer	Investerings-eiendommer		Maskiner/ inventar/ transportmidler	Eiendommer	Investerings-eiendommer
m.v.				m.v.		
113,6	108,9	479,6	Anskaffelseskost pr. 01.01.	90,6	53,3	0,0
13,2	1,7	1,9	Tilgang	11,0	1,4	0,0
5,1	0,0	52,4	Avgang	3,3	0,0	0,0
121,7	110,6	429,1	Anskaffelseskost pr. 31.12.	98,3	54,7	0,0
89,7	16,2	25,6	Samlede ordinære av- og nedskrivninger	71,7	8,6	0,0
32,0	94,4	403,5	Bokført verdi pr. 31.12.	26,6	46,1	0,0
8,4	1,5	8,0	Årets ordinære avskrivninger	6,2	0,5	
0,0	0,0	0,0	Årets nedskrivninger	0,0	0,0	
2-8 år	10-50 år	10-50 år	Økonomisk levetid	2-5 år	10-50 år	
Lineær	Lineær	Lineær	Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	
0,2	13,2		Årlig leie av ikke balanseførte eiendeler	0,0	18,1	

Driftsmidler pr. 31.12.12

Konsern Maskiner/ inventar/ transportmidler m.v.	Konsern Eiendommer	Konsern Investerings- eiendommer		Morbank Maskiner/ inventar/ transportmidler m.v.	Morbank Eiendommer	Morbank Investerings- eiendommer
107,3	108,1	490,4	Anskaffelseskost pr. 01.01.	86,8	52,9	0,0
13,2	0,9	56,3	Tilgang	10,0	0,4	0,0
6,9	0,1	67,1	Avgang	6,2	0,0	0,0
113,6	108,9	479,6	Anskaffelseskost pr. 31.12.	90,6	53,3	0,0
85,4	14,7	22,5	Samlede ordinære av- og nedskrivninger	68,3	8,0	0,0
28,2	94,2	457,1	Bokført verdi pr. 31.12.	22,3	45,3	0,0
6,9	1,5	8,3	Årets ordinære avskrivninger	4,9	0,5	
0,0	0,0	0,0	Årets nedskrivninger	0,0	0,0	
3-8 år	10-50 år	10-50 år	Økonomisk levetid	3-5 år	10-50 år	
Lineær	Lineær	Lineær	Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	
0,1	13,1		Årlig leie av ikke balanseførte eiendeler	0,1	18,4	

Verdsettelse av investeringseiendommer

Konsernet bruker følgende verdsettelseshierarki:

Nivå 1: Observerbar markedsverdi i aktivt marked.

Nivå 2: Verdsettelsesteknikker basert på observerbare markedsdata, eksterne takster.

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Konsernets investeringseiendommer er i sin helhet kategorisert i nivå 3.

Konsern	Virkelig verdi	Bokført verdi
Investeringsseiendommer til virkelig verdi pr. 31.12.13	472,4	403,5
Investeringsseiendommer til virkelig verdi pr. 31.12.12	517,7	457,1

Virkelig verdi på investeringseiendommene er basert på vurdering fra eksternt part. Benyttet verdsettelsesmetode er neddiskonterte estimerte kontantstrømmer. Gjennomsnittlig avkastningskrav er 6,8%. Alle eiendommene er lokalisert i Drammen og omegn. Hoveddelen av eiendommene relaterer seg til kontorbygg. Det er ikke foretatt endringer i verdsettningsteknikker sammenlignet med fjoråret.

Det er konsernets vurdering at den best mulige utnyttelsen av investeringseiendommer ikke skiller seg vesentlig fra nåværende bruk.

For leieinntekter og driftskostnader på investeringseiendommer vises det til note 30 Andre driftsinntekter og note 33 Andre driftskostnader.

Fast eiendom til egen virksomhet 2013

Konsern Bokført verdi	Konsern Areal - m ² Egen utnyttelse	Utleie	Forretningsbygg	Morbank Areal - m ² Egen utnyttelse	Utleie	Morbank Bokført verdi
2013*						2013*
360,7	3.393	15.958	Drammen	2.087	0	31,0
66,7	4.622	4.964	Øvre Eiker	0	0	0,0
35,8	1.255	1.939	Nedre Eiker	0	0	0,0
16,8	180	555	Asker	0	0	0,0
480,0	9.450	23.416	Sum forretningsbygg	2.087	0	31,0

* Sum bokført verdi i balansen inkluderer i tillegg eiendommer som ikke er forretningsbygg.

Forpliktelser

Det er ingen forpliktelser knyttet til prosjekter eller kjøp av driftsmidler.

Fast eiendom til egen virksomhet 2012

Konsern Bokført verdi	Konsern Areal - m ²			Morbank Areal - m ²		Morbank Bokført verdi
	2012*	Egen utnyttelse	Utleie	Forretningsbygg	Egen utnyttelse	
391,3	3.619	22.133	Drammen	2.087	0	29,9
67,3	4.622	2.560	Øvre Eiker	0	0	0,0
40,9	1.255	1.958	Nedre Eiker	0	0	0,0
17,0	180	555	Asker	0	0	0,0
516,5	9.676	27.206	Sum forretningsbygg	2.087	0	29,9

* Sum bokført verdi i balansen inkluderer i tillegg eiendommer som ikke er forretningsbygg.

NOTE 40 - OPERASJONELLE LEASINGAVTALER

Morbank og konsern har inngått operasjonelle leieavtaler vedrørende lokaler, kontorutstyr og biler.

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
13,3	13,2	Leiekostnader i året	18,1	18,5
		Leiekostnader i året tilsvarer minimum leiebetalinger		
		Minimum fremtidige leiebetalinger		
11,5	10,8	Innen 1 år	15,2	14,4
20,3	22,6	Mellom 1-5 år	35,9	42,2
0,8	0,1	Etter 5 år	0,8	0,1
32,6	33,5	Sum	51,9	56,7

NOTE 41 - ANDRE EIENDELER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
7,2	8,7	Medlemsinnskudd Kredittforeningen for Sparebanker	7,2	8,7
32,8	33,0	Andre fordringer	6,2	16,5
40,0	41,7	Andre eiendeler	13,4	25,2

NOTE 42 - FORSKUDDSBETALTE IKKE PÅLØPTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
79,2	83,2	Opptjente ikke mottatte inntekter	60,7	69,3
7,9	5,5	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	7,2	5,3
87,1	88,7	Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	67,9	74,6

NOTE 43 - GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
0,0	21,2	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	5,2	33,8
773,5	823,3	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	983,8	907,0
773,5	844,5	Gjeld til kredittinstitusjoner	989,0	940,8

NOTE 44 - INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
10.373,2	9.498,8	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	10.385,9	9.481,4
2.166,0	2.189,1	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	2.166,2	2.189,3
12.539,2	11.687,9	Innskudd fra og gjeld til kunder	12.552,1	11.670,7

Geografisk fordeling av innskudd

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
2.542,0	2.535,7	Drammen	2.571,5	2.542,7
1.632,6	1.619,0	Nedre Eiker	1.630,8	1.617,1
1.632,0	1.609,6	Øvre Eiker	1.631,5	1.609,0
732,5	733,6	Buskerud forøvrig	731,7	725,0
2.514,4	2.148,4	Oslo	2.509,4	2.143,0
1.052,0	946,4	Akershus	1.047,0	941,8
487,7	424,5	Vestfold	486,3	423,1
163,7	141,9	Østfold	162,4	140,9
1.672,3	1.458,3	Resten av landet	1.671,5	1.457,6
110,0	70,5	Utlandet	110,0	70,5
12.539,2	11.687,9	Totalt	12.552,1	11.670,7

Fordeling av innskudd på sektor og næring

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
7.837,7	7.059,6	Lønnstgere	7.828,4	7.050,1
228,5	137,1	Offentlig forvaltning	228,5	137,1
130,2	124,8	Jordbruk, skogbruk og fiske	130,2	124,8
478,3	370,8	Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	478,3	370,8
402,9	433,4	Bygg og anlegg	401,9	432,5
412,7	463,9	Varehandel, hotell og restaurant	412,5	461,7
154,6	143,5	Transport og kommunikasjon	154,3	143,2
1.396,8	1.438,9	Forretningsmessig finansiell tjenesteyting	1.393,1	1.429,8
574,6	603,2	Tjenesteytende næringer ellers	573,2	601,8
812,9	842,2	Omsetning og drift av fast eiendom	841,7	848,4
110,0	70,5	Utlandet	110,0	70,5
12.539,2	11.687,9	Totalt	12.552,1	11.670,7

NOTE 45 - GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Konsern	Utestående volum 2013*	Gj. snitt saldo 2013	Veid rentesats 2013	Utestående volum 2012*	Gj. snitt saldo 2012	Veid rentesats 2012
Sertifikater	0,0	0,0	0,00%	0,0	0,0	0,00%
Obligasjonslån	14.037,0	13.661,3	2,82%	13.762,0	14.061,7	3,39%
Egenbeholdning obligasjonslån	0,0	-108,2	3,29%	-150,0	-127,2	4,34%
Gjeld stiftet ved utst. av verdipapirer	14.037,0	13.553,1	2,82%	13.612,0	13.934,5	3,38%

* Målt til amortisert kost på balansedato.

Morbank	Utestående volum 2013*	Gj. snitt saldo 2013	Veid rentesats 2013	Utestående volum 2012*	Gj. snitt saldo 2012	Veid rentesats 2012
Sertifikater	0,0	0,0	0,00%	0,0	0,0	0,00%
Obligasjonslån	7.861,6	8.017,4	3,05%	8.354,6	8.828,4	3,58%
Egenbeholdning obligasjonslån	0,0	-108,2	3,29%	-150,0	-127,2	4,34%
Gjeld stiftet ved utst. av verdipapirer	7.861,6	7.909,2	3,04%	8.204,6	8.701,2	3,57%

* Målt til amortisert kost på balansedato.

NOTE 46 - ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	Utestående volum 2013*	Gj. snitt saldo 2013	Veid rentesats 2013	Utestående volum 2012*	Gj. snitt saldo 2012	Veid rentesats 2012
Evigvarende ansvarlig lånekapital	502,2	337,8	4,42%	308,5	299,1	5,08%
Ansvarlig obligasjonslån	349,1	253,6	3,87%	199,9	295,1	3,86%
Ansvarlig lånekapital	851,3	591,4	4,26%	508,4	594,2	4,47%

* Målt til amortisert kost på balansedato.

NOTE 47 - LANGSIKTIGE INNLÅN FORDELT PÅ FORFALLSTIDSPUNKT

Langsiktige innlån pr. 31.12.13 - konsern

	Lån fra kredittinstitusjoner	Obligasjonslån	OMF	Ansvarlige lån	Gjeld til staten	Totalt
2014	463,5	723,0	210,0	300,0	0,0	1.696,5
2015	160,0	2.460,0	760,0	0,0	0,0	3.380,0
2016	60,0	1.600,0	1.434,2	0,0	0,0	3.094,2
2017	60,0	465,0	1.000,0	0,0	0,0	1.525,0
2018	30,0	1.750,0	1.000,0	550,0	0,0	3.330,0
2019	0,0	0,0	1.000,0	0,0	0,0	1.000,0
2020	0,0	750,0	0,0	0,0	0,0	750,0
2021	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2022 og senere	0,0	0,0	750,0	0,0	0,0	750,0
Brutto innlån	773,5	7.748,0	6.154,2	850,0	0,0	15.525,7
Direkte kostnader og over-/underkurs	0,0	113,6	21,2	1,3	0,0	136,1
Netto innlån	773,5	7.861,6	6.175,4	851,3	0,0	15.661,8

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

Langsiktige innlån pr. 31.12.12 - konsern

	Lån fra kredittinstitusjoner	Obligasjonslån	OMF	Ansvarlige lån	Gjeld til staten	Totalt
2013	82,9	1.685,0	0,0	200,0	0,0	1.967,9
2014	428,8	1.339,0	211,5	300,0	493,5	2.772,8
2015	161,7	2.835,0	1.000,0	0,0	0,0	3.996,7
2016	61,7	1.150,0	1.406,5	0,0	0,0	2.618,2
2017	61,7	465,0	1.000,0	0,0	0,0	1.526,7
2018	31,7	300,0	1.000,0	0,0	0,0	1.331,7
2019	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7
2020	1,7	300,0	0,0	0,0	0,0	301,7
2021 og senere	12,7	0,0	750,0	0,0	0,0	762,7
Brutto innlån	844,6	8.074,0	5.368,0	500,0	493,5	15.280,1
Direkte kostnader og over-/underkurs	-0,1	130,6	39,4	8,4	0,0	178,3
Netto innlån	844,5	8.204,6	5.407,4	508,4	493,5	15.458,4

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

Langsiktige innlån pr. 31.12.13 - morbank

	Lån fra kredittinstitusjoner	Obligasjonslån	Ansvarlige lån	Gjeld til staten	Totalt
2014	679,0	723,0	300,0	0,0	1.702,0
2015	160,0	2.460,0	0,0	0,0	2.620,0
2016	60,0	1.600,0	0,0	0,0	1.660,0
2017	60,0	465,0	0,0	0,0	525,0
2018	30,0	1.750,0	550,0	0,0	2.330,0
2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2020	0,0	750,0	0,0	0,0	750,0
2021	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2022 og senere	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brutto innlån	989,0	7.748,0	850,0	0,0	9.587,0
Direkte kostnader og over-/underkurs	0,0	113,6	1,3	0,0	114,9
Netto innlån	989,0	7.861,6	851,3	0,0	9.701,9

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

Langsiktige innlån pr. 31.12.12 - morbank

	Lån fra kredittinstitusjoner	Obligasjonslån	Ansvarlige lån	Gjeld til staten	Totalt
2013	204,0	1.685,0	200,0	0,0	2.089,0
2014	426,9	1.339,0	300,0	493,5	2.559,4
2015	160,0	2.835,0	0,0	0,0	2.995,0
2016	60,0	1.150,0	0,0	0,0	1.210,0
2017	60,0	465,0	0,0	0,0	525,0
2018	30,0	300,0	0,0	0,0	330,0
2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2020	0,0	300,0	0,0	0,0	300,0
2021 og senere	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brutto innlån	940,9	8.074,0	500,0	493,5	10.008,4
Direkte kostnader og over-/underkurs	-0,1	130,6	8,4	0,0	138,9
Netto innlån	940,8	8.204,6	508,4	493,5	10.147,3

Lån med call/put fordelt på call-/put-tidspunkt.

NOTE 48 - ANDRE FORPLIKTELSER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
3,6	3,2	Forpliktelser knyttet til betalingsformidling	3,6	3,2
9,4	9,7	Leverandørgjeld	5,0	3,9
46,2	58,0	Andre forpliktelser	30,5	52,7
59,2	70,9	Andre forpliktelser	39,1	59,8

NOTE 49 - PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
64,0	71,8	Påløpte renter	46,3	52,9
33,0	35,6	Andre påløpte kostnader	27,6	28,1
0,1	0,4	Mottatte ikke opptjente inntekter	0,0	0,3
97,1	107,8	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	73,9	81,3

NOTE 50 - AVSETNINGER FOR PÅLØPTE KOSTNADER OG FORPLIKTELSER

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
37,6	25,0	Pensjonsforpliktelser (se note 51)	35,9	21,6
1,0	1,0	Spesifiserte avsetninger på garantiansvar	1,0	1,0
38,6	26,0	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	36,9	22,6

NOTE 51 - PENSJONSFORPLIKTELSER

Obligatorisk tjenestepensjon (OTP) er pliktig, og konsernet har ordninger som tilfredsstiller disse kravene. Sparebanken Øst har både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Ytelsesordningene i konsernet er lukkede ordninger. Nyansatte får pensjon basert på en innskuddsordning. I 2013 har konsernet implementert endringene i revidert IAS 19. For effektene av implementeringen vises det til note 2 punkt 2 Endringer i regnskapsprinsipper.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Sparebanken Øst har kollektiv pensjonsordning i Storebrand Livsforsikring AS. Ordningen er ytelsesbasert og dekker alders- og uførepensjoner til ordningens medlemmer og ektefelle- og barnpensjoner til medlemmenes etterlatte. Den ytelsesbaserte ordningen omfatter i dag 236 personer, 137 aktive og 99 pensjonister, hvorav 20 er helt eller delvis uføre. Ordningen er lukket. Pensjonsforpliktelsene er regnskapsført i samsvar med IAS 19, som krever at nåverdien av pensjonsforpliktelsene fratrukket markedsverdien av pensjonsmidlene innregnes i balansen. Aktuarmessige utregninger blir foretatt hvert år på bakgrunn av informasjon gitt av banken.

Innskuddsbasert ordning

Fra 1. januar 2007 innførte Sparebanken Øst en innskuddsbasert ordning for alle nyansatte i banken. Ordningen administreres av Storebrand Livsforsikring AS. Det innbetales 5 prosent av lønn mellom 1 og 6 G pluss 8 prosent av lønn mellom 6 og 12 G. Innbetalt beløp forvaltes i ulike Storebrand-fond. Den innskuddsbaserte ordningen omfatter nå 85 ansatte, hvorav én ufør. Premiene for disse blir løpende betalt og kostnadsført på regnskapslinjen lønn mv.

Datterselskap

AS Financiering har en kollektiv pensjonsordning som omfatter 19 personer, 12 aktive og 7 uføre/pensjonister. Ordningen er lukket. 12 ansatte har innskuddsbasert ordning. Sparebanken Øst Eiendom AS har en ytelsesbasert ordning for 4 personer hvor alle er aktive. Ordningen er lukket. 3 ansatte har innskuddsbasert ordning.

Driftspensjoner

Banken har egne pensjonsavtaler for 5 personer for lønn utover 12G, hvorav 4 personer ikke lenger er ansatt i banken. Sparebanken Øst Eiendom AS har én pensjonsordning for lønn utover 12 G som dekkes over driften. Disse driftspensjonene er tatt hensyn til i beregningene fra aktuar.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Morbank er tilsluttet AFP-ordningen som er en kollektiv pensjonsordning for tariffestet sektor i Norge. AFP-ordningen er basert på et trepartsamarbeid mellom arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten. Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene til AFP, mens tilsluttede foretak dekker 2/3. Foretak som deltar i AFP-ordningen er solidarisk ansvarlig for det som skal utbetales til de arbeidstakere som til enhver tid fyller vilkårene. Alle morbankens ansatte (211 personer) er medlemmer i ordningen.

Regnskapsmessig er ordningen å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Banken er ikke i stand til å identifisere sin andel av ordningens underliggende økonomiske stilling og resultat med tilstrekkelig grad av pålitelighet, og på denne bakgrunn regnskapsføres ordningen som en innskuddsordning. Dette innebærer at forpliktelser fra AFP-ordningen ikke er balanseført. Premier til ordningen kostnadsføres når de påløper.

Tilskudd til AFP-ordningen inngår i regnskapslinjen lønn mv. og utgjorde 1,2 mill. kroner i 2013 og 1,1 mill. kroner i 2012. Neste års premie er estimert til ca 1,0 mill. kroner.

For å ha rett til avtalefestet pensjon (AFP) må den ansatte (medlemmet) oppfylle flere vilkår. Blant annet må medlemmet på uttaktstidspunktet være ansatt og reell arbeidstaker i et foretak tilsluttet ordningen, medlemmet må ha vært sammenhengende ansatt de siste tre år og vært ansatt i et foretak tilsluttet ordningen i 7 av de siste 9 årene. Den nye AFP-ordningen gir ansatte et livsvarig påslag til alderspensjon i folketrygden.

Ordningen administreres av Fellesordningen for AFP som også fastsetter og krever inn premie. Premien skal fastsettes slik at den er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter og dessuten gi grunnlag for opplegg av et pensjonsfond.

I 2013 utgjorde premien 2 prosent av lønn mellom 1G og 7,1G. For 2014 vil premien utgjøre 2,2 prosent.

Det foreligger en underdekning i ordningen. Ved eventuell avvikling av ordningen har foretakene som deltar i ordningen plikt til fortsatt premiebetaling for dekning av pensjonsutbetalinger til arbeidstakere som er tiltrådt eller som fyller vilkårene for avtalefestet pensjon på avviklingstidspunktet.

Avviklet AFP-ordning

Bank og finansnæringens gamle AFP-ordning var en førtidspensjonsordning. Ordningen er delvis fraregnet med bakgrunn i lukking og avvikling av ordningen i 2010. En gjenværende avsetning gjelder selskapets egenandel for personer som er førtidspensjonister i den gamle ordningen. Ved utgangen av 2013 er det 6 personer som ytes pensjon innenfor den gamle/lukkede ordningen. Balanseført forpliktelse pr. 31.12.13 var 1,1 mill. kroner.

Nærmere om ytelsesordninger

Gjenværende opptjeningstid

For de sikrede ordningene er det i beregningene til Sparebanken Øst lagt til grunn at gjenværende opptjeningstid for aktive medlemmer er 10 år, mens det i Sparebanken Øst Eiendom AS og AS Financiering er lagt til grunn henholdsvis 8 år og 13 år. Gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for driftspensjonene ligger i intervallet 1-6 år.

Aktuarielle forutsetninger

Beregningene er basert på dødelighetstabell K2013 og uføretariff KU. Beregningene er basert på standardiserte forutsetninger om døds- og uføreutviklingen. Det er forutsatt en fratredelseshyppighet som avtrappes fra 8% for aldersgruppen 20-24 år og ned til 0% for 51-åringer og eldre.

Opptjening

Opptjeningstiden for den enkeltes pensjonsrettighet er beregnet fra ansettelsen i selskapet og frem til fastsatt pensjonsalder. Den actuarielle beregningsmetodikken bygger på prinsipper med lineær opptjening og hensyntatt fremtidig lønns- og G-vekst.

Økonomiske forutsetninger	2013	2012
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,10%	3,80%
Diskonteringsrente	4,10%	3,80%
Årlig lønnsvekst	3,00%	3,20%
Årlig G-regulering	3,50%	3,25%
Årlig regulering av pensjoner	0,60%	0,20%

Ved beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse er en rekke forutsetninger lagt til grunn. Etter IAS 19 skal diskonteringsrenten på hver balansedag fastsettes med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet eller til statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner av høy kvalitet i henhold til standardens beskrivelse. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Sparebanken Øst fastsetter diskonteringsrente på grunnlag av obligasjoner med fortrinnsrett.

Risikovurdering

Gjennom ytelsesbaserte ordninger er konsernet påvirket av enkelte risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. De mest sentrale risikoene er:

Forventet levetid: Konsernet har påtatt seg en forpliktelse til å utbetale pensjon for de ansatte livet ut. Således vil en økning i forventet levealder blant medlemsmassen medføre en økt forpliktelse for konsernet.

Avkastningsrisiko: Konsernet blir påvirket ved en reduksjon i faktisk avkastning på pensjonsmidlene, som vil medføre økt forpliktelse for selskapet, da avkastning på midlene ikke er tilstrekkelig for å innfri forpliktelsen.

Inflasjon- og lønnsvekstrisiko: Konsernets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutvikling er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for konsernet.

Sensitivitetsanalyse ytelsesordninger

Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved å endre en aktuariell forutsetning og samtidig holde de øvrige forutsetningene uendret. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Endring i prosentpoeng	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst/ grunnbeløp		Årlig regulering av pensjoner	
	+ 1%	- 1%	+ 1%	- 1%	+ 0,50%	- 0,50%
Prosentvis endring i pensjon						
- Pensjonsforpliktelse (DBO)	-14,2%	19,9%	5,2%	-4,6%	6,9%	-6,3%
- Periodens netto pensjonskostnader	-18,1%	23,9%	10,5%	-9,1%	6,5%	-5,9%

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. En reduksjon i diskonteringsrenten med ett prosentpoeng, vil gi en økning i pensjonsforpliktelsen i størrelsesorden 20%. En økning i lønnsregulering og regulering av pensjon, vil medføre økning i pensjonsforpliktelsen.

Konsernets pensjonsforpliktelse pr. 31.12.13 har følgende forfallsstruktur de neste 10 år.

	Beløp	I % av brutto pensjonsforpliktelse
Under 1 år	9,8	3,8%
År 2	9,2	3,6%
År 3	9,8	3,8%
År 4	10,1	3,9%
År 5	10,9	4,2%
År 6-10	64,2	24,9%
Totalt	114,1	44,3%

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler - morbank

2013			2012		
Fondert	Ufondert	Sum	Fondert	Ufondert	Sum
Endring brutto pensjonsforpliktelser					
197,5	28,0	225,5	225,8	25,6	251,4
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6,3	0,2	6,5	8,2	0,1	8,3
7,4	1,0	8,4	7,4	0,8	8,2
3,5	2,3	5,8	-38,4	1,6	-36,8
0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	3,7
-5,7	-3,5	-9,2	-5,5	-3,8	-9,3
209,0	28,0	237,0	197,5	28,0	225,5
Endring brutto pensjonsmidler					
203,9	0,0	203,9	209,9	0,0	209,9
7,5	0,0	7,5	6,6	0,0	6,6
-5,3	0,0	-5,3	-10,1	0,0	-10,1
0,6	0,0	0,6	2,6	0,0	2,6
-5,6	0,0	-5,6	-5,1	0,0	-5,1
201,1	0,0	201,1	203,9	0,0	203,9
Netto pensjonsforpliktelser (+)/pensjonsmidler (-)			-6,4	28,0	21,6
7,9	28,0	35,9	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7,9	28,0	35,9	-6,4	28,0	21,6

2013		2012	
21,6	Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	41,5	
0,0	Overføring av ansatt fra datterselskap	3,7	
7,3	Resultatført pensjonskostnad	9,8	
11,1	Aktuarielle gevinster og tap	-26,7	
-0,6	Innbetalt pensjonspremie	-2,6	
-3,6	Pensjonsutbetalinger	-4,1	
35,9	Netto balanseførte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	21,6	
0,7	Forventet premieinnbetaling neste år, ytelsesbasert ordning	0,6	
1,8	Forventet premieinnbetaling neste år, innskuddsbasert ordning	1,7	
1,0	Forventet premieinnbetaling neste år, ny AFP-ordning	1,2	
Plassering av pensjonsmidler i prosent			
24,0%	Pengemarked/obligasjoner	35,0%	
48,3%	Anleggsobligasjoner	34,9%	
1,7%	Aksjer, norske	1,1%	
8,4%	Aksjer, globale	5,8%	
3,1%	Private Equity	4,0%	
11,4%	Eiendom	15,0%	
3,1%	Annet	4,2%	
3,3%	Bokført avkastning utgjorde totalt	5,8%	

Sensitivitetsanalyse ytelsesordninger

Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved å endre en aktuariell forutsetning og samtidig holde de øvrige forutsetningene uendret. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Endring i prosentpoeng	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst/ grunnbeløp		Årlig regulering av pensjoner	
	+ 1%	- 1%	+ 1%	- 1%	+ 0,50%	- 0,50%
Prosentvis endring i pensjon						
- Pensjonsforpliktelse (DBO)	-14,2%	20,0%	5,1%	-4,5%	7,0%	-6,4%
- Periodens netto pensjonskostnader	-18,7%	24,9%	10,9%	-9,5%	6,7%	-6,1%

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. En reduksjon i diskonteringsrenten med ett prosentpoeng, vil gi en økning i pensjonsforpliktelsen i størrelsesorden 20%. En økning i lønnsregulering og regulering av pensjon, vil medføre økning i pensjonsforpliktelsen.

Morbankens pensjonsforpliktelse pr. 31.12.13 har følgende forfallsstruktur de neste 10 år.

	Beløp	I % av brutto pensjonsforpliktelse
Under 1 år	9,3	3,9%
År 2	8,8	3,7%
År 3	9,3	3,9%
År 4	9,6	4,1%
År 5	10,1	4,3%
År 6-10	57,7	24,4%
Totalt	104,8	44,2%

Utvikling i pensjoner - konsern

	2013	2012	2011	2010	2009
Brutto pensjonsforpliktelser (sikrede og ikke sikrede ordninger)	257,7	246,8	279,2	263,1	275,7
Brutto virkelig verdi pensjonsmidler	220,1	221,8	227,4	210,6	193,1
Netto pensjonsforpliktelser	37,6	25,0	51,8	52,5	82,6

Utvikling i pensjoner - morbank

	2013	2012	2011	2010	2009
Brutto pensjonsforpliktelser (sikrede og ikke sikrede ordninger)	237,0	225,5	251,4	239,7	254,7
Brutto virkelig verdi pensjonsmidler	201,1	203,9	209,9	194,2	178,4
Netto pensjonsforpliktelser	35,9	21,6	41,5	45,5	76,3

NOTE 52 - GARANTIANSVAR

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
68,6	71,5	Betalingsgarantier	67,9	70,7
92,6	69,6	Kontraktsgarantier	92,6	69,6
2,2	46,5	Lånegarantier	2,2	46,5
19,0	26,5	Annet garantiansvar	19,0	26,5
182,4	214,1	Sum garantiansvar overfor kunder	181,7	213,3
100,0	100,0	Garanti overfor Eksportfinans ASA *	100,0	100,0
282,4	314,1	Sum garantiansvar	281,7	313,3

* Netto garantiforpliktelse er MNOK 100. Garantien er et derivat. Derivatets verdi eksklusive utvekslingsoppgjør var positiv med MNOK 22,4 pr. 31.12.13 mot MNOK 10,7 pr. 31.12.12. Det vises til note 21 Finansielle derivater.

I forbindelse med ratingprosessen av Sparebanken Øst Boligkreditt AS har morbanken utstedt en garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket. OMF-forpliktelsene utgjør pålydende MNOK 6.154,2 pr. 31.12.13 og pålydende MNOK 5.368,0 pr. 31.12.12. I beløpene er morbankens beholdning av OMF pålydende MNOK 240,0 pr. 31.12.13 og MNOK 978,5 pr. 31.12.12 trukket ut.

NOTE 53 - PANTSTILLELSER OG FORTRINNSRETT

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
1.620,0	2.020,0	Obligasjoner, pålydende verdi, stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	1.620,0	2.020,0
1.620,0	2.020,0	Pantstillelser	1.620,0	2.020,0
0,0	539,5	Fortrinnsrett bytteordningen	0,0	539,5
6.394,2	5.802,6	Fortrinnsrett iht finansieringsvirksomhetsloven § 2-35 *	0,0	0,0

* Herav inkludert beholdning eiet av morbank pålydende MNOK 240 pr. 31.12.13 og MNOK 439 pr. 31.12.12.

Konsern 2013	Konsern 2012	Pant i fast eiendom	Morbank 2013	Morbank 2012
0,0	26,5	Gjeld sikret ved pant i fast eiendom	0,0	0,0
0,0	61,6	Bokført verdi av pantsatte eiendommer	0,0	0,0

NOTE 54 - KOSTNADER KNYTTET TIL BANKENES SIKRINGSFOND

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner pålegger alle norske banker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap inntil 2 mill. kroner som en innskyter har på innskudd i en norsk bank. Med innskudd menes enhver kredittsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person, unntatt innskudd fra andre finansinstitusjoner.

Morbank

	2013	2012
	9,0	0,0

NOTE 55 - TILLEGGSINFORMASJON KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
		Kontanter og kontantekvivalenter		
357,5	703,3	Kontanter og fordringer på sentralbanker	357,5	703,3
0,0	496,4	Statskasseveksler	0,0	496,4
8,6	4,1	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som er rene plasseringer	8,6	3,9
366,1	1.203,8	Sum	366,1	1.203,6
		Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften		
503,8	-492,0	Netto endring i finansielle eiendeler holdt for handelsformål	503,8	-492,0
31,4	-45,7	Netto endring i finansielle derivater (netto eiendeler og gjeld)	31,4	-45,7
3,3	-7,2	Netto endring i andre eiendeler	18,5	-11,4
538,5	-544,9	Sum	553,7	-549,1
		Ikke kontante poster inkludert i resultat før skatt		
17,9	16,7	Avskrivninger på varige driftsmidler	6,7	5,4
0,6	1,3	Amortisering av finansielle investeringer holdt til forfall	0,6	1,3
-5,4	4,2	Nedskrivning av finansielle eiendeler	-10,1	-4,3
10,5	5,6	Amortisering finansieringsaktiviteter målt til amortisert kost	6,9	4,1
23,6	27,8	Sum	4,1	6,5

NOTE 56 - EGENKAPITALBEVIS

Resultat pr. egenkapitalbevis

Resultat pr. egenkapitalbevis beregnes ved å dividere den delen av resultat etter skatt som tilfaller egenkapitalbeviserne med et veid gjennomsnitt av antall utestående egenkapitalbevis i løpet av året. Dersom årsresultatet viser underskudd, dekkes det ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, gavefondet og utjevningsfondet. Resultat pr. egenkapitalbevis beregnes i en slik situasjon ut fra andel underskudd som er belastet utjevningsfondet.

Sparebanken Øst har ikke utstedt opsjoner eller andre instrumenter som kan føre til utvanning av resultat pr. egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis blir derfor lik resultat pr. egenkapitalbevis.

Konsern 2013	Konsern 2012		Morbank 2013	Morbank 2012
282,7	262,3	Resultat etter skatt (mill. kr.)	223,5	231,3
122,4	118,0	Resultat etter skatt tilordnet egenkapitalbeviserne (mill. kr.)	96,7	104,0
20,7	20,7	Veid gjennomsnitt av antall utestående egenkapitalbevis (mill. kr.)	20,7	20,7
5,90	5,69	Resultat pr. egenkapitalbevis (kr.)	4,67	5,02

Veid antall egenkapitalbevis**2013**

Antall egenkapitalbevis i 2013	20.731.183
Sum antall egenkapitalbevis i 2013	20.731.183

2012

Antall egenkapitalbevis i 2012	20.731.183
Sum antall egenkapitalbevis i 2012	20.731.183

Eierbrøk morbank

	01.01.14	01.01.13
Egenkapitalbevis	207,3	207,3
Overkursfond	387,8	387,8
Utjevningsfond (ekskl. utbytte)	229,5	198,5
Tilgjengelig for salg reserve	104,7	32,0
Sum teller (A)	929,3	825,6
Sum egenkapital (årets avsetning til utbytte holdt utenom)	2.242,6	1.907,6
Sum nevner (B)	2.242,6	1.907,6
Eierbrøk (A/B) i %	41,44	43,28

Utbytte

Styrets forslag til utbytte er kr. 62.193.549, som utgjør kr. 3 pr. egenkapitalbevis.

2013	I kroner	2012
62.193.549	Totalt utbetalt utbytte	62.193.549
3	Utbetalt pr. egenkapitalbevis	3

De største egenkapitalbevisene pr. 31.12.13

Navn	Antall	%	Navn	Antall	%
1 MP Pensjon	2.049.218	9,88%	11 Profond AS	269.741	1,30%
2 Skagen Vekst VPF	1.413.500	6,82%	12 Jag Holding AS	250.000	1,21%
3 Directmarketing Invest AS	999.500	4,82%	13 Foretaks konsulenter AS	243.600	1,18%
4 Pareto AS	677.070	3,27%	14 Teleplan Holding AS	239.665	1,16%
5 Storetind AS	565.000	2,73%	15 Citibank NA New York	216.968	1,05%
6 Hansen, Asbjørn Rudolf	466.443	2,25%	16 Grete Evensen Øvrum AS	203.000	0,98%
7 AS Andersen Eiendomselskap	354.500	1,71%	17 Danske Bank AS	161.488	0,78%
8 Sparebankstiftelsen DNB	308.320	1,49%	18 Wenaasgruppen AS	160.000	0,77%
9 Verdipapirfondet Eike utbytte	308.205	1,49%	19 Øvrum Invest AS	153.440	0,74%
10 Hustadlitt AS	289.040	1,39%	20 RWA Invest AS	150.875	0,73%

Utvikling i egenkapitalbeviskapitalen

År	Emisjonstype	Innbetalt egenkapitalbeviskapital	Total egenkapitalbeviskapital
1988	Off. emisjon	NOK 25.000.000	NOK 25.000.000
1989	Emisjon 1:1	NOK 25.000.000	NOK 50.000.000
1991	Emisjon 1:2	NOK 25.000.000	NOK 75.000.000
1991	Rettet emisjon	NOK 20.000.000	NOK 95.000.000
1993	Konvertert ansvarlig lån	NOK 15.531.000	NOK 110.531.000
1993	Emisjon 1:3	NOK 36.843.700	NOK 147.374.700
1993	Konvertert ansvarlig lån	NOK 245.000	NOK 147.619.700
1994	Konvertert ansvarlig lån	NOK 5.128.000	NOK 152.747.700
1994	Emisjon 1:3	NOK 50.915.900	NOK 203.663.600
1995	Konvertert ansvarlig lån	NOK 395.000	NOK 204.058.600
1996	Konvertert ansvarlig lån	NOK 808.000	NOK 204.866.600
1997	Konvertert ansvarlig lån	NOK 7.893.000	NOK 212.759.600
1997	Off. emisjon	NOK 60.000.000	NOK 272.759.600
1999	Emisjon 1:3	NOK 90.919.900	NOK 363.679.500
2008	Utbytteemisjon	NOK 24.252.400	NOK 387.931.900
2009	Nedskrivning av pålydende fra kr. 100 til kr. 20	NOK 310.345.520	NOK 77.586.380
2009	Nedskrivning av pålydende fra kr. 20 til kr. 10	NOK 38.793.190	NOK 38.793.190
2009	Fortrinnsrettet emisjon	NOK 168.518.640	NOK 207.311.830

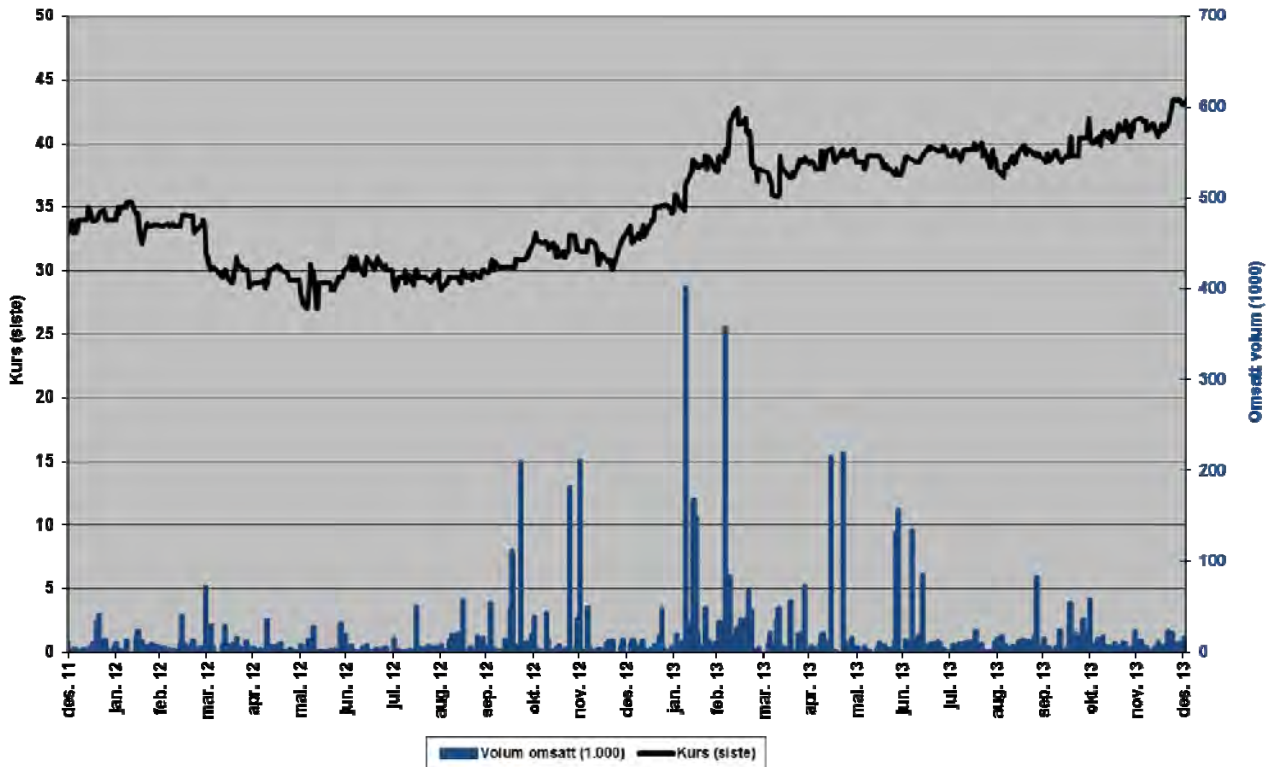
Eierstatistikk – geografisk fordeling

	Antall eiere	%	Antall egenkapitalbevis	%
Utlandet	86	2,7%	1.126.887	5,4%
Øvre Eiker	286	9,2%	660.523	3,2%
Nedre Eiker	171	5,5%	581.300	2,8%
Drammen	216	6,9%	2.861.127	13,8%
Buskerud forøvrig	256	8,2%	645.742	3,1%
Asker/Bærum	137	4,4%	970.879	4,7%
Oslo	412	13,3%	8.251.883	39,8%
Trondheim	671	21,6%	440.384	2,1%
Bergen	95	3,1%	766.225	3,7%
Landet forøvrig	779	25,1%	4.426.233	21,4%
Totalt	3.109	100,0%	20.731.183	100,0%

Egenkapitalbevisenes spredning

Antall egenkapitalbevis pr. eier	Antall eiere	%	Antall egenkapitalbevis	%
1-100	439	14,1%	22.084	0,1%
101-1.000	1.532	49,3%	610.614	3,0%
1.001-10.000	895	28,8%	3.129.245	15,1%
10.001- 100.000	212	6,8%	6.097.097	29,4%
100.001-	31	1,0%	10.872.143	52,4%
Sum	3.109	100,0%	20.731.183	100,0%

Omsetning og kursutvikling de to siste år

NOTE 57 - TILLITSVALGTE

Forstanderskapet	Antall egenkapitalbevis	Styret	Antall egenkapitalbevis
Jon Aas	0	m/personlig nærstående	
Thor-Kristian Lien	0	Jorund Rønning Indrelid	34.485
May-Britt Andersen	0	Roar Norheim Larsen	0
Nils Kr. Steenberg	0	Elly Therese Thoresen	18
Kari Solberg Økland	0	Morten André Yttreide	20.000
Morten Ranvik	0	Sverre Nedberg	166.375
Thomas F. Halvorsen	0	Hanne Solem	0
Ståle Pettersen	0	Knut Smedsrud	0
Øyvind Thorsby	0	Inger Helen Pettersen	20
Øivind Granlund	0		
Arne Gundersen	0		
Steinar Karlisen	333	Ledende ansatte	
Bent Inge Bye	0	m/personlig nærstående	
Turid Solberg Thomassen	10.714	Pål Strand	11.000
Jack A. Humlebekk	0	Kjell Engen	0
Dag Fjeld Edvardsen	0	Per Øyvind Mørk	10.000
Nils Johan Rønneksen	0	Kristian Thowsen	0
Frode Lund Nielsen	0	Jan-Roger Vrabel	0
Geir Opdahl	0	Anne Siri Rhoden Jensen	416
Jan Christian Skau	0	Lars-Runar Groven	0
Anne Irene Lunden	1.000		
Frode Lindbeck	2.428	Kontrollkomiteén	
Vegard Kvamme	3.000		
Siren Coward	117	Randi H. Sandli	0
Ole-Martin Solberg	0	Sjur Kortgaard	0
Anne Siri Rhoden Jensen	416	Eli Kristin Nordstien	897
Rune Paule	300	Øyvind Andersson	4.125
Gunnar Sanden	428		
Sissel Album Fjeld	175		
Gunnvor Ramnefjell	34.187		
Inger Haug Fjerdingsstad	3.215		
Ole B. Hoen (representant for Hoen Invest AS)	2.372		
Tom R. Svendsen	3.003		
Frank Borgen	33.123		
Helle Elisabeth Hofgaard	7.000		
Iver A. Juel	120.096		
Asbjørn R. Hansen	466.443		
Svein L. Syversen	15.000		
Petter Thoresen (representant for Sparebankstiftelsen DNB)	308.320		
Borghild M. Dahler Nordlid	6.000		
Marianne Seip	3.000		
Bernt K. Krabberød	5.900		
Petter Qvam (representant for Skagenfondene)	1.459.915		
Kåre J. Grøtta (representant for Storetind AS)	565.000		
Jørn Larsen (representant for Bondeungdomslaget i Drammen)	17.500		
Andreas E. Øvrum	153.440		
Kristin Nystrøm	38.303		

GAVETILDELING 2012 UTBETALT I 2013

Forstanderskapets gavetildelingskomité har foretatt følgende utbetaling av gaver til allmenntilgittige formål:

IF Birkebeineren	kr.	540.000
Åssiden IF	Kr.	500.000
Drammen Idrettsråd og Buskerud idrettskrets	kr.	500.000
Stiftelsen Fossesholm	kr.	400.000
Skoger idrettslag	kr.	300.000
Hermansenteret Mjøndalen	kr.	220.000
Hokksund Turnforening	kr.	150.000
Mjøndalen IF turn	kr.	150.000
Krokstadelva Jeger- og Fiskeforening	kr.	150.000
Hokksund Jente og Guttekorps	kr.	100.000
Eiker o-lag	kr.	100.000
Hakavik Vel	kr.	100.000
Musikkblest	kr.	100.000
Nedre Buskerud krets av Norges speiderforbund	kr.	100.000
Konnerud Sanitetsforening	kr.	90.000
Motorhistorisk Klubb Drammen	kr.	90.000
HLF Eiker (Hørselslag)	kr.	80.000
Mjøndalen misjonsmenighet	kr.	70.000
Betania Mjøndalen	kr.	70.000
Drammen Roklubb	kr.	65.000
Konnerud Skolekorps	kr.	60.000
Strømsgodset Musikkorps	kr.	60.000
Drammen Jerns Musikkorps	kr.	60.000
Øren skolekorps	kr.	60.000
Danvik skolekorps	kr.	60.000
Gulskogen Gårds Venner	kr.	60.000
Landbruksmuseet Fossesholm	kr.	50.000
Sangforeningen Samklang	kr.	50.000
Krokstad og Solberg Skolekorps	kr.	50.000
Solberg Musikkorps	kr.	50.000
Stiftelsen Temte Gård og Bygdesamling	kr.	50.000
Mjøndalen Jeger og Fiskeforening ungdomsgruppa	kr.	50.000
Åskollen skolekorps	kr.	50.000
Celleforeningen 1412-2	kr.	40.000
DFEF Salem Mjøndalen	kr.	40.000
Knoffen Ungdom	kr.	35.000
Austad Gårds Venner	kr.	35.000
Fiskum skole og ungdomskorps	kr.	30.000
Bedehuset Tabor	kr.	30.000
Frisko Band	kr.	30.000
Drammen Symfoniorkester	kr.	30.000
Drammen Bordtennisklubb	kr.	30.000
HLF Drammen	kr.	30.000
5. Drammen sjø	kr.	25.000
Hokksund Troppsturn	kr.	20.000
Åssiden KFUK-KFUM handicapspeidere	kr.	20.000
Megabandet	kr.	20.000
Danvik-Fjell Frivilligsentral/håndarb.gr.	kr.	20.000
Skoger Sanitetsforening	kr.	15.000
Eiker Spellemannslag	kr.	10.000
Konnerud Pensjonistforening	kr.	10.000
	kr.	
Totalt	kr.	5.055.000

Styret har i tillegg utdelt gaver i løpet av 2013 hvorav de vesentligste er:

Stiftelsen Portåsen	kr.	250.000
Drammen Scener AS	kr.	250.000
Buskerud Idrettskrets	kr.	250.000
Buskerud Fotballkrets	kr.	150.000
Idretts- og kulturstipend	kr.	150.000
LAMIS samarbeidsavtale	kr.	150.000
Frydenhaug Skole 20 stk. Ipad	kr.	78.708

Til forstanderskapet i
Sparebanken Øst

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Øst, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Sparebanken Øst avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2013 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelse om foretaksstyring

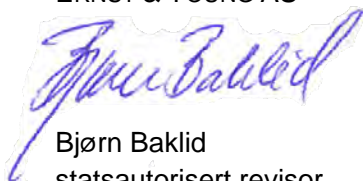
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelse om foretaksstyring om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Drammen, 13. mars 2014

ERNST & YOUNG AS

Bjørn Baklid
statsautorisert revisor

ÅRSBERETNING FRA KONTROLLKOMITÉEN FOR 2013

Kontrollkomitéen i Sparebanken Øst har ført kontroll og tilsyn med bankens virksomhet og påsett at virksomheten er drevet i samsvar med bestemmelsene i Lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner, Sparebankloven, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre bestemmelser som banken har plikt til å rette seg etter.

Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets protokoller, og for øvrig foretatt de undersøkelser som loven og komitéens instruks bestemmer. Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets årsberetning, resultatregnskap og balanse uten at dette gir foranledning til noen bemerkninger, og har således funnet styrets vurdering av foretakets økonomiske stilling dekkende.

Alle dokumenter og opplysninger som komitéen mener har vært nødvendige for utførelsen av arbeidet, er forelagt kontrollkomitéen.

Samarbeidet med bankens styre, administrasjon og revisjon har vært meget bra.

Kontrollkomitéen viser til revisors beretning og vil anbefale at resultatregnskapet og balansen, samt konsernoppgjør fastsettes som bankens og konsernets regnskap for 2013.

Drammen, 13. mars 2014

.....
Øivind Andersson

.....
Eli Kristin Nordsiden

.....
Randi H. Sandli

.....
Sjur Kortgaard

HOVEDKONTOR
Bragernes Torg 2, Drammen
Postboks 67, 3301 Hokksund
Telefon: 03220
Fax: 32 89 32 58
E-post: firmapost@oest.no
oest.no

